



Out-Side-In

VKLJUČUJOČE
IZOBRAŽEVANJE
ZA ODRASLE BEGUNCE

PRIROČNIK

KOLOFON

Vodja projekta:

Prof. Dr. Dirk Lange
Inštitut za didaktiko demokracije (IDD)
Univerza v Hannoveru

Koncept projekta:

Susanne-Verena Schwarz

Vodenje projekta:

Arne Schrader

Avtorji:

Konzorcij projekta OUT-SIDE-IN

Oblikovanje:

Mareike Heldt

Avtorske pravice

Vse pravice pridržane. Vsebina tega dela je na voljo za izobraževalne namene in drugo nekomercialno uporabo pod pogojem, da je pri vsaki reprodukciji kot vir navedeno naslednje ime »Erasmus+ Project OUT-SIDE-IN«

Materiali so na voljo na spletni strani www.out-side-in.eu



Projekt financira Evropska komisija. Mnenja, izražena v tej publikaciji, so odraz mnenja njenega avtorja. Komisija ni odgovorna za njihovo uporabo.

Številka projekta 2015-1-DE02-KA204-002503

VSEBINA

Uvod	05
Pregled ciljev projekta	08
Kratek pregled rezultatov analize potreb	13
Navodila za uporabo priročnika	20
Modul 1 – Perspektive znotraj večkulturne družbe	21
Vaja 1 – Opredelitev statusa »begunca«	24
Vaja 2 – Zgodba o reki	26
Vaja 3 – Pet slavnih ljudi	29
Vaja 4 – Razprava o izjavah »gostilniških politikov«; subverzivna komunikacija	31
Vaja 5 – Dinamika diskriminiranja in načini za bolj vključujočo komunikacijo	33
Vaja 6 – Refleksija in zaključek za osebe, ki deluje v izobraževanju	36
Modul 2 – Vodenje praktičnih vaj za vključujoče izobraževanje odraslih	42
Vaja 1 – Rezervno kolo	45
Vaja 2 – Razvoj metode za predstavitev in samoznavanje s pomočjo osebne koreografije ..	51
Vaja 3 – Čustveno nabita komunikacija	55
Modul 3 – Spodbujanje skupinske refleksije o predsodkih	59
Vaja 1 – Piramida sovraštva	63
Vaja 2 – Atlas naših predsodkov	66
Vaja 3 – Medkulturna tombola	68
Modul 4 – Ustvarjalne metode moderacije za pridobivanje kompetence za vključujočo komunikacijo	73
Vaja 1 – Univerzalni znaki	76
Vaja 2 – Živijo, svet	78
Vaja 3 – Krog razpoloženj	81
Vaja 4 – Pokrajina razpoloženj	82
Vaja 5 – Središče pozornosti	84
Modul 5 – Trajnostne strategije za nudenje pomoči ciljni skupini beguncev	87
Vaja 1 – Profil naše ustanove	89
Vaja 2 – Sejem izobraževalnih ustanov	91
Vaja 3 – »Solidarnost kot priložnost«	92
Seznam literature	93

PARTNERJI, KI SODELUJEJO PRI PROJEKTU



Institut für
Didaktik der Demokratie

Univerza v Hannoveru
Inštitut za didaktiko demokracije (IDD)
Nemčija



Folkuniversitetet
Kursverksamheten vid Lunds universitet

Folkuniversitetet Lund
Švedska



Synergy of Music and Theatre
Grčija



Speha Fresia
SOCIETÀ COOPERATIVA

Speha Fresia
Italija



ZRC SAZU
Slovenija



Mesto Konya
Turčija



Universität Vechta
University of Vechta

Univerza v Vechti
Nemčija



UNIVERSITA' DI PAVIA

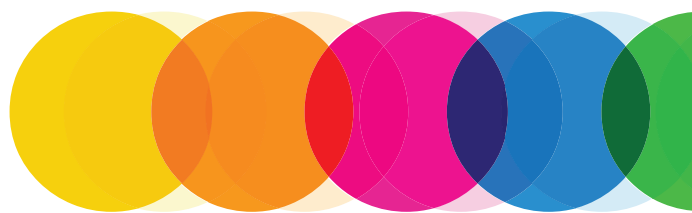
Univerza v Pavii
Italija



elements

Four Elements
Grčija

UVOD



Begunci¹ so ljudje, ki pred vojno ali različnimi oblikami nasilja (zaradi svoje etnične, jezikovne, verske ali spolne pripadnosti) bežijo v druge države. Zatekajo se v sosednje ali v bolj oddaljene države, kar se dogaja v sedanosti in se je dogajalo v preteklosti. Da bi begunce lahko vključili v družbo kot enakovredne člane, se sprejemne države soočajo z izzivi vključevanja in skrbijo za različne oblike podpore pri vključevanju beguncev.

Leto 2015 se je začelo s t. i. evropsko »krizo globalnih razsežnosti«, saj je veliko število beguncev države sprejemnice postavilo pred zahtevne naloge: geti na Švedskem kot »begunski državi«, populistična gibanja, kot je PEGIDA, v Nemčiji in v Italiji kot tradicionalni državi prvega azila, več nasilja nad prisilci za azil v Grčiji, šotori kot začasna nastanitev za begunce v državah tranzita, kot sta Turčija in Slovenija.

Poleg splošnih političnih vprašanj se v državi sprejema izzivi pojavljajo tako pri sobivanju v vsakdanjem življenju kot tudi v medsosedske življenju med begunci in drugimi prebivalci. Ljudje v družbah sprejema so se odzvali različno – veliko jih je izrazilo solidarnost, sočutje in empatijo, medtem ko so bili odzivi drugih polni stereotipov, predsodkov in ksenofobije. Ker načinov za komunikacijo in priložnosti za udeležbo beguncev v javnem življenju ni, se odpira le malo priložnosti za seznanjanje z lokalnim prebivalstvom. To nedvomno ovira vključevanje beguncev v družbo, neti vedno več sovraštva do tujcev, družba pa tako ostaja nepripravljena na sobivanje v večkulturni družbi. Projekt OUT-SIDE-IN z uporabo termina »družba sprejema« izraža nezadovoljstvo nad uporabo termina »država gostiteljica«. Nicholas van Hear v svoji knjigi trdi, da je termin »država gostiteljica« vprašljiv, saj »kaže na izrekanje dobrodošlice, ki pa ni vedno prisotna« (Van Hear 1998: 55; Korać 2002: 29).

Izobraževalne ustanove lahko odigrajo pomembno vlogo pri krepitvi integracije / vključevanja v družbo sprejema ali izločanja beguncev iz nje. Čeprav izobraževalni sistemi stremijo k vključevanju (Evropska agencija za vključujoče izobraževanje in UNESCO), tehnično osebje pa se zanaša na prenašanje medkulturnih kompetenc, ki bi omogočale uspešno delo v heterogenih skupinah, je ciljna skupina beguncev še vedno zapostavljena. Nov izraz »vključujoče izobraževanje za odrasle« (Kil 2012) skuša premostiti to vrzel in spodbuja vključevanje beguncev v izobraževalne programe za odrasle. To pomeni enakopraven dostop do izobraževalnih priložnosti za vse ljudi, ne glede na »/.../ narodnost oz. /.../ socialni ali ekonomski položaj«. Grožnja družbene izključenosti preti predvsem odraslim in starejšim beguncem.

Projekt OUT-SIDE-IN se zavzema za usposabljanje učiteljev multiplikatorjev na področju vključevanja beguncev v izobraževanje odraslih. Ponuja nove možnosti za interakcijo in odpira komunikacijske kanale med temi skupinami z namenom odpravljanja predsodkov, spodbujanja zavedanja in spoštovanja različnih perspektiv v današnjih večkulturnih družbah.

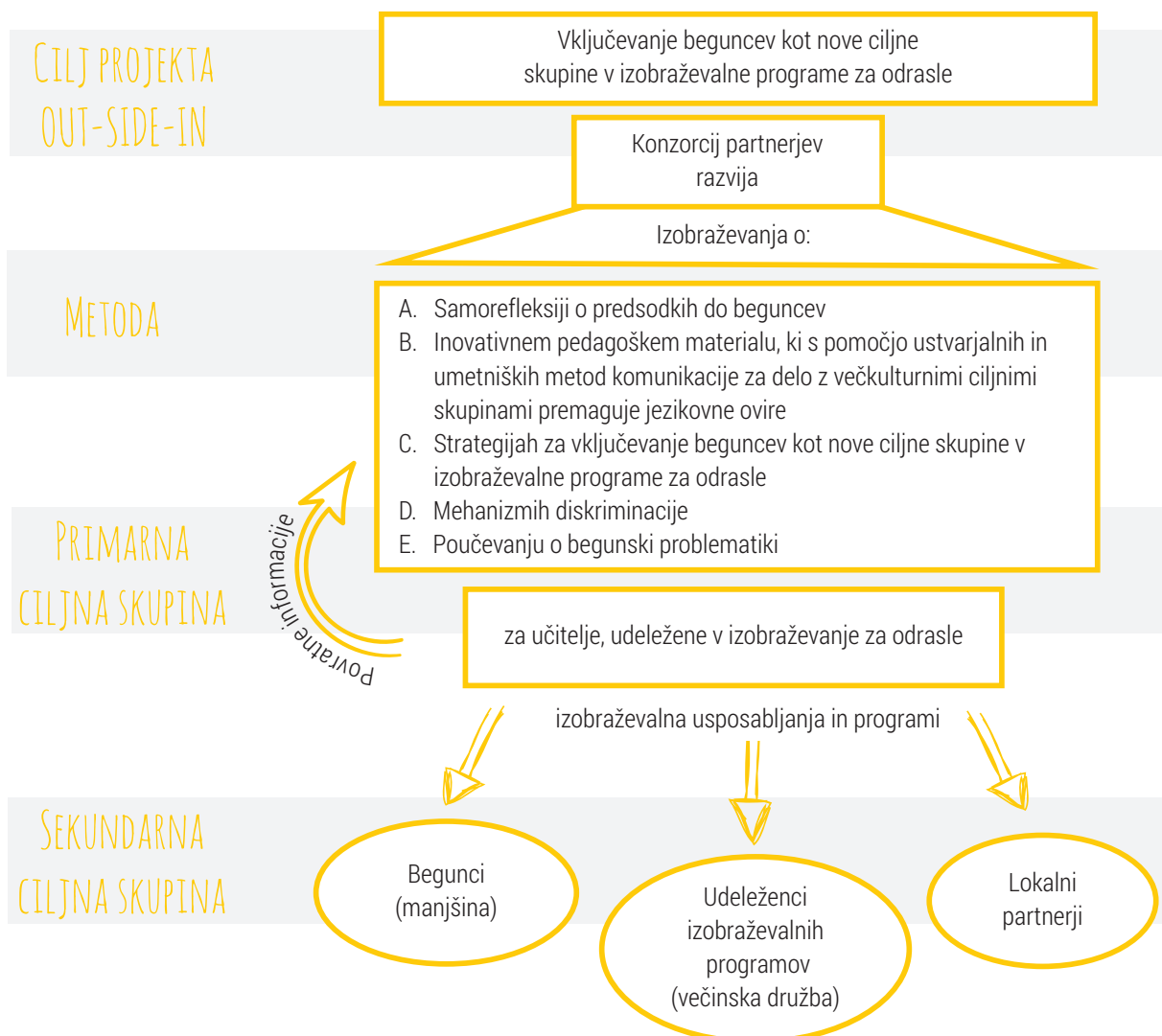
¹ V nadaljevanju bo moška oblika uporabljena kot generična slovnična oblika in ni odraz kakršnih koli prepričanj ali predstav prevajalca (op. prev.).

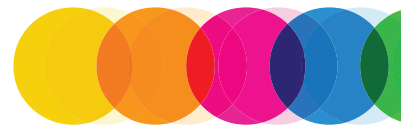


V državah, ki sodelujejo pri projektu Erasmus+ OUT-SIDE-IN (OSI) (Italija, Turčija, Švedska, Slovenija, Grčija in Nemčija), je bilo zato potrebno izvesti analizo izobraževalnih potreb, ki bi ponudila dosleden pregled stanja o beguncih in za begunce, da bi tako lahko dosegli te cilje in zagotovili delovanje v prid ciljne skupine. Analiza predstavlja temelj za učni načrt. V njej so podane tudi ključne informacije o petih modulih. Analiza je sestavljena iz šestih poročil iz sodelujočih držav, ki vsebujejo teoretični in empirični del. Teoretični del vsebuje:

- oris trenutnega stanja beguncev (izvor in število)
- odzive znotraj družb sprejema
- vrste diskriminacije beguncev v teh družbah
- pregled in informacije o pravnem statusu
- pregled možnosti izobraževanja za odrasle beguncev v vsaki državi

Poleg tega je bil izveden empirični del, in sicer s pomočjo intervjujev o stanju, izkušnjah in (političnih) pogledih državljanov ter pogovorov z multiplikatorji (glavna ciljna skupina) in begunci (druga ciljna skupina). Sodelavci projekta OUT-SIDE-IN so s pomočjo pridobljenih rezultatov razvili program s petimi moduli, ki bo multiplikatorje pripravil za vključujoče izobraževanje odraslih beguncev. Glavna struktura za izobraževalni program je naslednja:





Ciljne skupine:

- a. Primarna ciljna skupina: multiplikatorji za izobraževanje odraslih
- b. Sekundarna ciljna skupina: begunci (»manjšina«)
- c. Sekundarna ciljna skupina: državljani, ki sodelujejo pri izobraževanju odraslih (t. i. večinska družba)

Ob pogledu na ciljne skupine se razjasni izvor imena projekta:



«Out»

Simbolično poimenovanje za begunce, ki dostopa do izobraževanja za odrasle **nimajo**.



«Side»

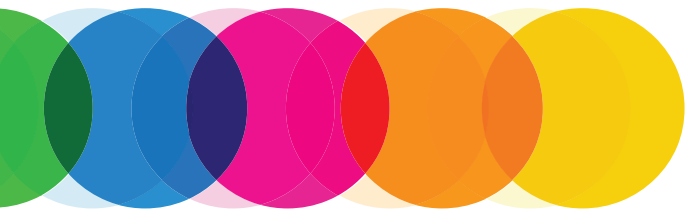
Simbolično poimenovanje za multiplikatorje, ki se v svoji **ključni vlogi** učitelja nenehno gibljejo med vključevanjem in izločevanjem.



«In»

Simbolično poimenovanje za odrasle državljane, t. i. »večinsko družbo«, ki **dostop** do izobraževanja ima – *in cilj je, da pridobijo dostop do izobraževanja tudi begunci.*

Cilj projekta OUT-SIDE-IN je, da bi ustvarili trajnostne načine in metode izobraževanja multiplikatorjev za vključujoče izobraževanje odraslih. Dolgoročen uspeh projekta je odvisen tudi od tega, kako bodo multiplikatorji nove metode izvajali. Zato se projekt OUT-SIDE-IN jasno osredotoča na ključno vlogo multiplikatorjev, ki so najpomembnejša ciljna skupina v okviru vključujočega izobraževanja za odrasle.



PREGLED CILJEV PROJEKTA

V SPLOŠNI CILJI

1. Izboljšanje osebnih kompetenc multiplikatorjev za izobraževanje odraslih s pomočjo:
 - osebne refleksije o dekonstrukciji in premagovanju predsodkov do beguncev
 - pridobivanja interaktivnih kompetenc s posebnim poudarkom na medkulturnih kompetencah
 - osnovanja okolja, ki omogoča demokratično in vključujoče izobraževanje heterogenih skupin
 - obravnavanja manjšin in večinske družbe
 - ozaveščanja o uspešnih metodah učenja v okviru aktualnih rasnih, razrednih in spolnih vprašanj
 - ozaveščanja o institucionalni diskriminaciji in diskriminaciji, ki se pojavi v interakciji med ljudmi
2. Spodbujanje razvoja kompetence »učiti se poučevati« multiplikatorjev za izobraževanje odraslih s pomočjo:
 - uspešnega učenja ključnih kompetenc, kot so medkulturne kompetence, v heterogenih ciljnih skupinah, s strani multiplikatorjev

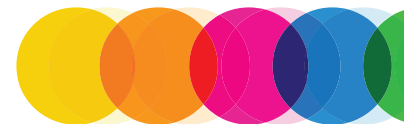
KOMU JE PROJEKT NAMENJEN

- multiplikatorjem za izobraževanje odraslih
- zaposlenim na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja
- oblikovalcem politik na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja

V SPECIFIČNI CILJI

Primarna ciljna skupina: multiplikatorji

- naučiti jih diferenciranega obravnavanja lastnih predsodkov do beguncev (in ostalih državljanov) → izboljšati njihove medkulturne kompetence s posebnim poudarkom na beguncih
- naučiti jih, kako se kot učitelji odzivati na stereotipiziranje in izločanje znotraj učnih skupin
- povečati nabor njihovih metod ustvarjalnega učenja za izboljšanje njihovih kompetenc za vključujoče izobraževanje
- ozaveščati jih o tem, da igrajo ključno vlogo pri segregaciji ali vključevanju
- naučiti jih uporabljati trajnostne strategije nudenja pomoči beguncem



Sekundarne ciljne skupine: begunci in državljani

- izboljšati njihove medkulturne kompetence
- pripraviti jih na uspešno sobivanje v večkulturni družbi
- krepiti njihov položaj in jim tako pomagati, da se z ovirami lažje soočajo

Cilj projekta OUT-SIDE-IN je razviti veliko inovativnih pedagoških metod, pristopov in strategij za vključujoče izobraževanje za odrasle. V okviru projekta se pedagoško osebje uči osnovnih kompetenc in znanj, kot so socialne, komunikacijske in medkulturne kompetence. Podani so tudi dejanski primeri iz prakse, s pomočjo katerih osebje pridobi znanja za trajnostno uresničevanje strategij za vključevanje ciljnih skupin.

Module 1 do 4 sestavljajo praktične smernice za pripravo in navodila za osnovanje programov usposabljanja oz. izobraževanja, za skupinske refleksije in metode komunikacije ter kompetence učenja v heterogenih skupinah z begunci. Modul 5, ki se imenuje »Trajnostne strategije za nudenje pomoči beguncem«, je namenjen multiplikatorjem, ki so udeleženi v izobraževanju odraslih, in osebju izobraževalnih ustanov.

Program OUT-SIDE-IN je namenjen usposabljanju multiplikatorjev v izobraževanju za odrasle za vključevanje beguncev, strukturiran pa je na naslednji način:

A. Usposabljanje na mikroravni

1. splošno znanje in samorefleksija o ciljni skupini beguncev (spoznavno, čustveno)
2. izvajanje nadzora za večjo enotnost in manj predsodkov znotraj učnih skupin, v katere so vključeni tudi begunci (vedenjsko)
3. izvajanje skupinske refleksije za dekonstrukcijo predsodkov v skupinah z begunci (spoznavno, čustveno)
4. veščine vključujoče komunikacije, pridobljene z inovativnimi in ustvarjalnimi metodami moderacije

B. Srednja raven izobraževalne organizacije

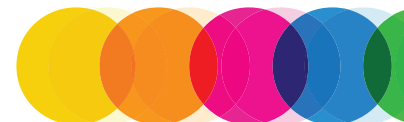
5. trajnostne strategije za nudenje pomoči ciljni skupini beguncev

Primarni namen modulov je, da multiplikatorji, udeleženi v izobraževanjih za odrasle, s pomočjo samorefleksije ugotovijo, kateri so njihovi predsodki oz. prepričanja o ciljni skupini beguncev. Mogoče jih je prilagoditi tako, da so uporabni tudi za begunce. Nekatere vaje, kot je npr. metoda betzavta, so namenjene samo multiplikatorjem. Multiplikator sam se mora odločiti, katera vaja je bolj primerna za ciljno skupino oz. določeno drugo skupino v razredu. Module in vaje se lahko izvaja izmenično, torej ni treba, da se jih izvaja v kronološkem vrstnem redu od prvega do petega, vaje pa se lahko tudi izpusti. Po opravljenem tečaju bodo udeleženci lahko:

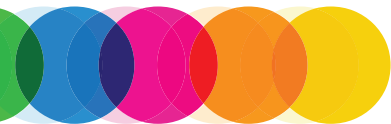
- prepoznali (in razumeli) različne perspektive znotraj večkulturne družbe
- vodili praktične vaje za vključujoče izobraževanje za odrasle
- vodili skupinske refleksije o predsodkih
- uporabljali veščine vključujoče komunikacije s pomočjo ustvarjalnih metod za moderacijo
- prepoznali in uporabljali trajnostne strategije za nudenje pomoči ciljni skupini beguncev



DEL	IZOBRAŽEVALNI CILJI	VSEBINE IN TEME
<p>MODUL 1:</p> <p>Perspektive znotraj večkulture družbe</p>	<ul style="list-style-type: none">• povišati raven ozaveščenosti o lastnih (napačnih) predstavah o beguncih• ozaveščati o obstoju različnih resnic znotraj večkulture družbe s prepoznavanjem obstoja različnih perspektiv• ozaveščanje in samorefleksija o predsodkih do beguncev• spremeniti perspektivo s pomočjo lastnih izkušenj izločenosti (betzavta)	<ul style="list-style-type: none">• opredelitev statusa »begunec«• dinamika diskriminiranja in načini za bolj vključujočo komunikacijo• načini odzivanja na klasične stereotipe• refleksija in zaključek za osebe, ki deluje v izobraževanju za odrasle v heterogenih skupinah z begunci
<p>MODUL 2:</p> <p>Vodenje praktičnih vaj za vključujoče izobraževanje odraslih</p>	<ul style="list-style-type: none">• zavedanje vedenjske dimenzije za vključevanje pristopa, pri katerem se tako državljani kot tudi begunci v večkulturni družbi seznanijo z obstojem različnih pogledov na svet• zavedanje o skupinskih dinamikah izključitve, kot sta izključenost in stigmatizacija	<ul style="list-style-type: none">• socialna reprezentacija: znanje, čustva, vedenje• pristopi do drugačnosti: logocentristični (z razdalje) psihoanalitični (notranji)• kako se odzvati na odprto nasilje ali prikrito vsakodnevno diskriminacijo znotraj skupine• teorija skupin
<p>MODUL 3:</p> <p>Spodbujanje skupinske refleksije o predsodkih</p>	<ul style="list-style-type: none">• ozaveščanje o spoštovanju človekovih pravic• krepitev transkulturalne kompetence v odnosu do »drugačnosti«	<ul style="list-style-type: none">• kontaktna hipoteza• metoda zbiranja v krogu• transkulturalni pristopi• reflektivne prakse in samozavedanje o nepristranskem pedagoškem pristopu (anti-bias).

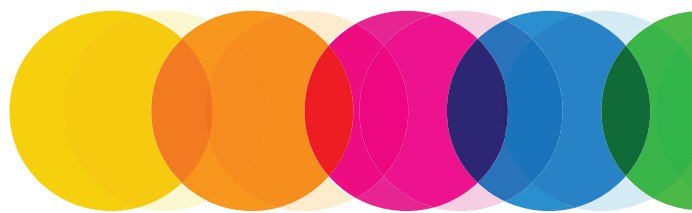


DEL	V IZOBRAŽEVALNI CILJI	VSEBINE IN TEME
	<ul style="list-style-type: none"> • krepitev kompetence z uporabo humorja, ironije in iger za: <ul style="list-style-type: none"> • soočanje s stereotipi in predsodki (z lastnimi in z učenčevimi) • pomoč tujim učencem pri pridobivanju osnovnih veščin pismenosti in računanja ter socialnih in državljskih veščin ter veščin kulturnega izražanja • krepitev izobraževalnih kompetenc s pomočjo združevanja različnih ustvarjalnih in reflektivnih praks, metod in orodij za vključujoče izobraževanje za odrasle 	<ul style="list-style-type: none"> • dosledno ravnanje v enakih oz. podobnih situacijah, saj je ta modul uporaben v različnih izobraževalnih okoljih: formalnih, neformalnih in priložnostnih • vključevanje iger in vizualizacije v izobraževalni proces je učinkovito
<p>MODUL 4:</p> <p>Ustvarjalne metode moderacije za pridobivanje kompetence za vključujočo komunikacijo</p>	<ul style="list-style-type: none"> • usposabljanje za vključevanje nove ciljne skupine, tj. beguncev • prikaz izobraževalnih metod, ki presega samo uporabo jezika, npr. v skupini ni skupnega jezika • zagotavljanje ustvarjalnih metod moderacije in učnih materialov • neverbalne metode 	<ul style="list-style-type: none"> • splošno poznavanje govornice telesa v skupini • metode neverbalne podpore v razredu: »združevanje« udeležencev na začetku tečaja • ustvarjalne metode za skupinsko moderacijo: predstaviteni krog, predstavitev programa, vaje, skupina (faze procesov znotraj skupine, naloge, možnosti, pravila, cilji) in povratne informacije •



DEL	IZOBRAŽEVALNI CILJI	VSEBINE IN TEME
		<ul style="list-style-type: none">• ustvarjalni načini komunikacije udeležencev z učiteljem: kartice v barvah luči na semaforju, premikanje po razredu, fotozgodba, miniteater, glasba itd.• ustvarjalne interaktivne strategije komuniciranja za izmenjavo med udeleženci skupine
<p>MODUL 5:</p> <p>Trajnostne strategije za nudenje pomoči ciljni skupini beguncev</p>	<p>ozaveščenost o</p> <ul style="list-style-type: none">• možnostih nudenja pomoči ciljni skupini beguncev• možnostih za finančno podporo• lokalnih možnostih za razvoj trajnostnih strategij za nudenje pomočietc.	<ul style="list-style-type: none">• navezovanje stika s ciljno skupino beguncev za izobraževanje odraslih• možnosti in strategije lokalnega sodelovanja za uspešno navezovanje stika z begunci• predlogi za projekte na lokalni ravni (primer): okrogla miza z deležniki• obvladljivo število novih beguncev• finančna podpora za institucije izobraževanja za odrasle, ki nudijo možnost vključevanja beguncev v izobraževalne programe• pregled možnosti financiranja, specifičnih za vsako državo• mednarodno financiranje za izobraževalne pobude in organizacije itd.

KRATEK PREGLED REZULTATOV ANALIZE POTREB



Na začetku projekta leta 2015 sta bila v vseh partnerskih državah izvedena tako teoretični kot tudi empirični del analize potreb. V teoretičnem delu je opisan nedavni razvoj dogodkov ter število novih beguncev in prosilcev za azil, v empiričnem delu pa so bili izvedeni intervjuji z begunci, multiplikatorji, udeleženi v izobraževanje za odrasle, in državljani. Podrobna študija, vključno z vsemi rezultati, ki so jih zbrali partnerji konzorcija, je na voljo na spletni strani projekta www.out-side-in.eu. Kratek pregled rezultatov o situaciji v državah, udeleženi v projektu, za obdobje 2015–2016 je predstavljen spodaj.

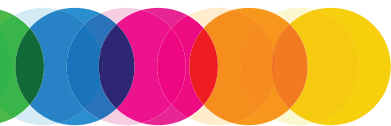
V TEORETIČNI DEL

Nemčija

Med letoma 2015 in 2016 je v Nemčiji za azil zaprosilo skoraj milijon beguncev, medtem ko je bila ta številka leta 2014 okoli 200.000. V letu 2016 je večina beguncev prišla iz Sirije (okoli 42 %), Iraka in Afganistana (okoli 15 % iz vsake države). Najprej, predvsem poleti 2015, so begunce v Nemčiji sprejemali z odprtimi rokami (Willkommenskultur). Kljub temu je bilo zagrešenih tudi veliko dejanj proti beguncem. Vzdušje se je najverjetneje spremenilo, debate pa zaostrele, po spolnih napadih v Kölnu na novega leta dan 2016. Podpora desnim strankam (predvsem na vzhodu Nemčije) se je povečala, število napadov na begunce pa se je povišalo. Zaradi tega so v Nemčiji, v povezavi s pravicami prosilcev za azil, spremenili ustavo. Trenutno o temi še vedno potekajo burne razprave, čeprav se je število beguncev zmanjšalo. V izobraževanje za begunce je bilo vloženih 130 milijonov evrov, predvsem za učenje jezika in usposabljanje za zaposlitev, nekaj denarja pa je namenjenega tudi finančni podpori tem skupnostim. Institucije, ki so neposredno povezane z delom z begunci, so nemško Ministrstvo za migracije in begunce, državne šole in Državni urad za zaposlovanje.

Švedska

Za azil na Švedskem je leta 2015 zaprosilo več ljudi kot kadar koli prej, 163.000 beguncev, ki večinoma prihajajo iz Sirije, Iraka in Afganistana. Posledično je Švedska zaprla svoje meje. Begunci lahko obiskujejo državne šole, v katerih se učijo jezik in se spoznavajo s švedsko družbo. Cilj švedske politike je, da bi begunce čim hitreje vključili na trg dela. Druge pomembne institucije, ki so vključene v delo z begunci, so švedska Agencija za migracije in švedski Odbor za migracije, za mlajše otroke pa skrbijo šole. Švedska družba je tradicionalno zelo odprta in tolerantna, politični diskurz pa diktira politično korektnost. Kljub temu je porast števila beguncev vodil do večjega števila desničarskih gibanj. Diskriminacija je prisotna na trgu dela. Da bi lahko na trg dela vključili tudi begunce, se bo moral ta spremeniti, slabše plačani sektor pa se bo okrepil.



Grčija

Od leta 2015 je iz Turčije na grške otoke prispelo okoli milijon beguncev, večina s ciljem doseči severnejše predele Evrope (predvsem Nemčijo in Švedsko), Grčija je le tranzitna država. V letu 2016 je v Grčiji neuradno ostalo več beguncev, saj je prišlo do zaprtja severnih meja, kar je vodilo do humanitarne krize (predvsem zaradi gospodarske krize). Tok beguncev iz Turčije se je ustavil zaradi dvostranskega sporazuma med državama. Begunci, podobno kot drugod, prihajajo predvsem iz Sirije, Iraka in Afganistana. Grška družba velja za odprto, vendar se begunci soočajo z diskriminacijo na trgu dela in v izobraževalnem sistemu. V družbi so prisotni tudi tipični rasistični stereotipi, beguncem pa je onemogočeno prosto gibanje. Izobraževanje za odrasle begunce sistematično ni organizirano. Zdravstveno usposabljanje zagotavlja Rdeči križ, ostale pobude pa so zasebne narave (npr. jezikovni tečajji). Druge institucije, pristojne za begunce, pa so grška policija, vojska in druga ministrstva.

Italija

Leta 2015 je v Italiji prebivalo 78.000 beguncev. Zakonodaja je bila zaostrena, sistemi za sprejem pa so skrbeli za registracijo beguncev. Za razliko od ostalih držav prihajajo begunci v Italijo večinoma iz Afrike (Nigerija, Senegal in Gambija) in Pakistana. Od gospodarske krize leta 2008 se po Italiji širi rasizem, prisotne pa so tudi močne desničarske stranke. Begunci se z diskriminacijo srečujejo na trgu dela, v izobraževalnem sistemu in pri dostopu do javnih storitev. Za begunce skrbi več javnih institucij pa tudi zasebne pobude in nevladne organizacije. Begunci sodelujejo v jezikovnih tečajih, da bi se naučili italijanščino, in pri poklicnem usposabljanju.

Slovenia

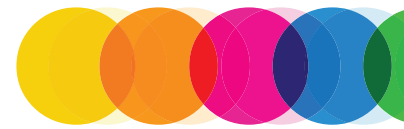
Slovenske meje je v letu 2015 in na začetku leta 2016 prečkalo pol milijona beguncev, vendar jih je le 300 – večinoma moških iz Afganistana, Iraka in Irana – zaprosilo za azil v Sloveniji. Slovenska družba je razdeljena na dva dela. Ena skupina ljudi je proti sprejemanju beguncev, veliko pa je tudi manipulacije s strahom in moralne panike. Po drugi strani pa je prisotno tudi močno gibanje za sprejemanje beguncev, ki temelji na humanitarnosti. Begunci se soočajo z diskriminacijo v vsakdanjem življenju, na trgu dela in pri iskanju namestitve.

Odgovorne ustanove v Sloveniji so Ministrstvo za notranje zadeve, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Andragoški center Slovenije, več državnih šol, ki nudijo izobraževalne programe (jezikovne tečaje, poklicno usposabljanje itd.), ter nevladne organizacije.

Turkey

V primerjavi z ostalimi državami je situacija v Turčiji posebna, saj si Turčija deli mejo s Sirijo. Večina beguncev prihaja iz Sirije, Irana in Iraka. Trenutno je v Turčiji pod začasno zaščito več kot 2,7 milijona Sircev, več kot v kateri koli državi zahodne in južne Evrope. Za razliko od ostalih držav je tu 1,2 milijona begunk.

Napetosti med družbo sprejema in begunci so prisotne, vendar obe strani uspeva ohranjati mir. Kljub temu Turki vidijo Sirce kot berače, zločince ipd., zato so stigmatizirani na podoben način kot v ostalih evropskih državah. Veliki migracijskih tokovi povzročajo določene težave, kot so na primer nižje plače. Za begunce in njihove potrebe skrbijo različne skupnosti in občine (zdravstvena oskrba, izobraževanje in službe). Diskriminacija je prisotna predvsem na trgu dela.



Podobnosti in razlike

Izkušnje vseh držav so v splošnem podobne. Obvladovanje velikega porasta beguncev, ki iščejo pomoč in zavetje, predstavlja za te države velik izziv. Družbe sprejema so razdeljene na tiste, ki begunce podpirajo in sprejemajo, in na tiste, ki jih dojemajo kot nevarne zločince in potencialne teroriste. Posledica tega je vzpon nekaterih desničarskih strank in drugih rasističnih gibanj. Različne ustanove skrbijo za begunce, ki se večinoma udeležujejo jezikovnih tečajev. Večina beguncev prihaja iz Sirije, Iraka in Afganistana. V Grčiji še vedno vlada gospodarska kriza, kar poslabšuje situacijo tamkajšnjih beguncev. Turčija si deli mejo s Sirijo, zato je tudi število beguncev večje. V Italijo in Slovenijo prihaja manj beguncev iz teh držav, vendar jih je več iz afriških držav. Nemčija in Švedska sta sprejeli največ beguncev v Zahodni Evropi, vendar sta spremenili svoji zakonodaji, da bi priliv beguncev ustavili.

EMPIRIČNI DEL

V tej tabeli je predstavljen pregled rezultatov empiričnih delov:

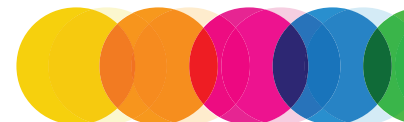
	NEMČIJA	ŠVEDSKA	ITALIJA
DRŽAVLJANI			
Katere so skupne lastnosti beguncev?	Revni, moški.	Moški, seksisti, revni, neusposobljeni, nespoštljivi.	Travmatizirani, revni.
Kakšno je večinsko mnenje o lastnostih beguncev?	Revni, v iskanju pomoči, radikalni, leni, travmatizirani.	Slabo izobraženi, zelo leni, postavljajo zahteve, a nimajo nobenih dolžnosti.	Javno mnenje je deljeno; nekateri menijo, da so goljufi, leni itd.
Izkušnje z begunci?	Večina ni imela izkušenj z begunci, če jih je imela, so bili prijazni in odprti.	Problematicni, pogosto ni izkušenj z begunci.	Z državljani se srečujejo v različnih situacijah.
Izobraževalni tečaji z begunci?	Običajno da. Odvisno od njihovih potreb.	Raje ne, ne znajo švedsko.	-



	NEMČIJA	ŠVEDSKA	ITALIJA
MULTIPLIKATORJI			
Katere metode, učni materiali, pripomočki in kompetence manjkajo?	Posebni učni materiali oz. metode (kjer znanje jezika ni potrebno), več medkulturnih kompetenc.	Interaktivne metode, igranje vlog, enostavne razlage, videoposnetki, bolj specializirani medkulturni elementi in metode.	Bolj specifične medkulturne metode, učenje italijanščine, računalniška znanja, kulturna mediacija, večjezična orodja.
S katerimi ovirami se soočate?	Jezik, spolne vloge, rasizem, različna porekla in verska prepričanja beguncev.	Jezik, kulturne razlike, okolje, časovna stiska.	Slabe kompetence učenja, slabo usposobljeni učitelji, jezikovne in kulturne ovire, slabo šolani begunci.
Potrebna podpora?	Izmenjava, specializirani prevajalci, metode neverbalne komunikacije, medkulturne veščine in kompetence reševanja sporov.	Materiali v različnih jezikih, tolmači, skupinski duh, dejstva o kulturah, praktične vaje, metode za različne stopnje znanja jezika.	Veščine jezikovne in kulturne mediacije, poklicni učitelji, prostori za zbiranje in delo, več časa.
Ali ste prepričani, da imate dovolj znanja za delo v večkulturnih učnih skupinah?	Večinoma da, vendar le če bo zagotovljene več podpore.	Da, vendar vsak razvije lastne metode in načine dela.	Da, vendar so kulturne razlike lahko ovira.

BEGUNCI

Izobraževanje za odrasle?	Večinoma da, predvsem za jezikovne tečaje in šport.	Ne.	-
Izkušnje z ostalimi državljani?	Polovica jih nima, ostali predvsem pozitivne.	Redko, bari in kavarne kot mesta za zbiranje, zdijo se prestrašeni.	Prek športa, poklicnega usposabljanja, službe.
Katere so skupne lastnosti državljanov?	Normalni, prijazni, odkriti.	Prijazni, težko navezovati stik, rasisti.	Prijazni, vedno v pogonu, odprti.

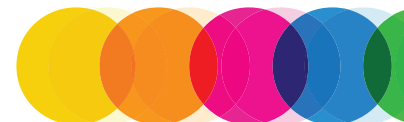


	NEMČIJA	ŠVEDSKA	ITALIJA
Mnenja državljanov o beguncih?	-	Leni, preveliko finančno breme, niso hvaležni.	Pripravljeni pomagati, rasistične težnje, dobri ljudje.
Posebne predstave o beguncih?	Zelo negotovi.	Slabo izobraženi, seksistični, leni, prijazni, dobra hrana.	Zločinci in teroristi.
Težke izkušnje?	Slaba infrastruktura, rasizem, jezik.	Infrastruktura, služba, veliko finančno breme, ljudje so zadržani.	Jezik, služba, birokracija, infrastruktura.
Največji izziv?	Služba, azil, jezik, zdravje.	Znanje jezika, potrebno za sprejem in vključitev v družbo.	Glej zgoraj.

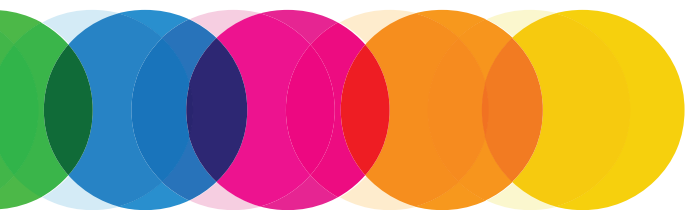
	SLOVENIJA	TURČIJA	GRČIJA
DRŽAVLJANI			
Katere so skupne lastnosti beguncev?	Negotovost, slabo znanje slovenščine.	Slabi življenjski pogoji, zločinci, nezaposlenost.	Želijo pridobiti azil in zadovoljiti osnovne potrebe.
Kakšno je večinsko mnenje o lastnostih beguncev?	Grožnja »naši« kulturi, pogumni, teroristi.	Slabi življenjski pogoji, nezaposlenost, zločinci.	Revni, umazani, živijo v hiši z veliko drugimi ljudmi, nevarni, tatovi, ki kradejo, da dobijo denar. Neizobraženi in verni.
Izkušnje z begunci?	Večina državljanov ima pozitivne izkušnje.	Skoraj nič izkušenj, pozitivne izkušnje z begunskimi otroki.	Prek vsakdanjega življenja in prostovoljstva.
Izobraževalni tečaji z begunci?	Le, če je to smiselno.	Večinoma želijo sodelovati v splošnih tečajih.	Večinoma.



	SLOVENIJA	TURČIJA	GRČIJA
MULTIPLIKATORJI			
Katere metode, učni materiali, pripomočki in kompetence manjkajo?	Skupinsko delo, igre vlog, internet, računalniška orodja, prostovoljstvo kot metoda, projektno delo, delo v parih (več).	Dejavnosti v umetnosti kot »skupnem jeziku«, vizualni materiali, tolmači, učenje jezika.	Interaktivne metode, kot so igre vlog, igre, komunikacija s pomočjo govornice telesa ali mednarodnih znakov in gest, filmi in dokumentarni filmi, ki predstavljajo različne etnične skupine.
S katerimi ovirami se soočate?	Jezik, pomanjkljivo znanje jezikov, administrativne ovire, znanje o kulturah.	Jezik.	Pomanjkanje veščin za obvladovanje kulturnih razlik znotraj razreda, jezikovne ovire, nepoznavanje entitet, ki bi lahko pomagale beguncem, verske razlike.
Potrebna podpora?	Holistični in individualistični pristopi, učni materiali morajo biti prilagodljivi, učbeniki z opisom najpomembnejših znanj, smernice za učitelje.	Da, posebno usposabljanje bi jim vlilo več samozavesti.	Usposabljanje za obvladovanje medkulturnih razlik in konfliktov, informacije o možnostih za integracijo beguncev in pomoč pri tem, prevajalci ali metode izobraževanja za neverbalno komunikacijo, izmenjava izkušenj in mnenj drugih multiplikatorjev.
Ali ste prepričani, da imate dovolj znanja za delo v večkulturnih učnih skupinah?	V splošnem da, vendar nam manjkajo izkušnje in znanja.	Da, vendar bi jim posebno usposabljanje vlilo več samozavesti.	Večinoma da.



	SLOVENIJA	TURČIJA	GRČIJA
BEGUNCI			
Izobraževanje za odrasle?	Da, jezikovni tečaji. Se jih udeležujejo. Zanima jih slovenska kultura in zgodovina ter tudi ostale tematike.	Večinoma je seznanjena z jezikovnimi, računalniškimi in rokodelskimi tečaji.	Težave pri iskanju programov.
Izkušnje z ostalimi državljani?	Da, v nekaterih situacijah.	Da.	Da, v več situacijah. Žariščne točke in tabori, organizacije kot pisarna za socialno pomoč, nevladne organizacije, bolnišnice, jezikovni tečaji, delavnice v okviru projektov.
Katere so skupne lastnosti državljanov?	Dobri, prijazni ljudje, ki jih je na cedilu pustila vlada.	-	Prijazni, pripravljeni pomagati, nudijo podporo.
Mnenja državljanov o beguncih?	Pozitivne izkušnje, vendar so med njimi tudi rasisti.	-	Odvisno kako dobro se spoznajo z begunci, bolje kot jih spoznajo boljše mnenje si oblikujejo.
Posebne predstave o beguncih?	Pozitivne izkušnje, vendar med njimi tudi rasisti.	-	Ljudje brez zavetja in s težavami.
Težke izkušnje?	Počasna administracija, zavrnitev.	Cene, birokracija, nastanitev, jezik.	Težek dostop do hrane, oblek, zdravstva in izobraževanja.
Največji izziv?	Nimajo dovolj denarja, da bi se lahko preživljali.	Glej zgoraj.	Iskanje službe, ponovna združitev z družinskimi člani, prošnja za azil, zdravstveno zavarovanje in učenje grščine.



NAVODILA ZA UPORABO PRIROČNIKA

Pri modulih so opisana temeljna teoretična izhodišča, ki so nato ponazorjena s primeri in z ustreznimi dejavnostmi. Dejavnosti se osredotočajo na pet različnih tematik za vključevanje beguncev v izobraževanje za odrasle in so v prvi vrsti namenjene multiplikatorjem, izvajalcem, učiteljem in vodjem usposabljanj, da bi se lahko soočili z lastnimi predsodki in s prepričanji o ciljni skupini beguncev. Dejavnosti pa so namenjene tudi drugi (posredni) ciljni skupini, in sicer učencem (begunci, migranti in državljani). Moduli imajo naslednjo strukturo:

- Uvod
- Komu je namenjen?
- Namen in izobraževalni cilji
- Trajanje
- Pripomočki
- Teoretično ozadje
- Vsebina
- Vaje in dejavnosti
- Seznam literature
- Slovar

KAKO UPORABLJATI PRIROČNIK?

Celoten tečaj: Priročnik OUT-SIDE-IN se lahko uporabi za petdnevni tečaj. Primarni namen modulov je, da multiplikatorji, udeleženi v izobraževanje za odrasle, s pomočjo samorefleksije ugotovijo, kateri so njihovi predsodki oz. prepričanja o ciljni skupini beguncev. Mogoče jih je prilagoditi tako, da so uporabni tudi za begunce. Nekatere vaje, kot je npr. metoda betzavta, so namenjene samo multiplikatorjem. Module in vaje se lahko izvaja izmenično, saj ni treba, da se jih izvede v kronološkem vrstnem redu od prvega do petega, vaje pa se lahko tudi izpusti.

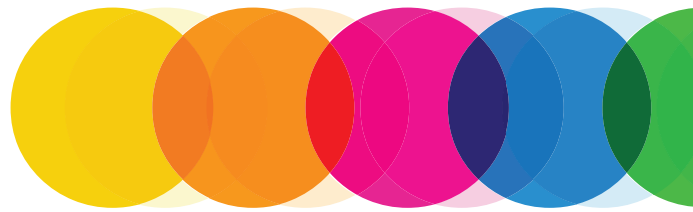
Ločeni učni predmeti: Module se lahko uporablja tudi posamezno, in sicer za usposabljanje skupin s specifičnimi izobraževalnimi potrebami, ki temelji na eni tematiki, razviti v okviru tečaja OUT-SIDE-IN. Učitelji lahko uporabijo samo en modul in organizirajo neodvisno usposabljanje, ki se osredotoča samo na eno tematiko tečaja.

Kot tečaj, ki ga potrebam ciljne skupine priredi učitelj: Izvajalec lahko glede na potrebe učne skupine in njihova pričakovanja ustvari poseben tečaj, ki vsebuje nekaj modulov projekta OUT-SIDE-IN.

Kot učni material za pomoč pri drugih procesih usposabljanja: Velik poudarek pri modulih je na praktičnem delu, zato se jih lahko uporablja kot dopolnitev drugih izobraževanj. Moduli se lahko uporabljajo tudi kot proces z razpravami in refleksijami.

Vrednotenje: Najboljša metoda za vrednotenje vaj v modulih je razprava v obliki okrogle mize, pri katerih lahko vsi člani skupine izrazijo svoje mnenje in možne načine uporabe pridobljenega znanja.

MODUL I: PERSPEKTIVE ZNOTRAJČVE KULTURNE DRUŽBE



UVOD

Analiza potreb projekta OUT-SIDE-IN je pokazala, da želijo učitelji in multiplikatorji, udeleženi v izobraževanje za odrasle, kot ciljna skupina tega modula pridobiti več veščin na področju medkulturnih kompetenc. Predvsem multiplikatorji iz Nemčije so prosili za usposabljanja z učnimi materiali v zvezi s specifičnimi državami. Multiplikatorji s Švedske so poudarili, da jezik in kultura zanje ne bi predstavljala ovire, če bi multiplikatorji imeli do beguncev pravi odnos. Največje ovire pri delu z begunci za multiplikatorje iz Italije predstavljajo strah pred drugačnostjo, stereotipi in predsodki, ki so prisotni pri vseh. »Če so v družbi poudarjene le negativne strani različnosti, ima to na prejemnike negativen vpliv, kar ustvari oviro, ki jo je težko premostiti.« Ustvariti želijo identiteto kot nekaj, kar bi temeljilo na »izkušnji«, ne pa kot nekaj statičnega in monolitnega. Želijo pa tudi, da bi kulturno raznolikost razumeli kot dobro lastnost z ogromnim potencialom. Tudi za multiplikatorje iz Slovenije je ključnega pomena to, da bi pridobili več znanja o kulturi udeležencev in na splošno več medkulturnih kompetenc. Multiplikatorji iz Italije, Turčije in Slovenije so bili mnenja, da bi bilo treba bolje usposobiti multiplikatorje.

Očitno je, da sta samorefleksija in poznavanje ciljne skupine pogoja za uspešen učni proces in udeležbo vseh učencev. Predvsem za multiplikatorje, udeležene v izobraževanje za odrasle, je zelo pomembna kompetenca samorefleksije.

Tako modul 1 učnega načrta OUT-SIDE-IN ponuja usposabljanje za izboljšanje dveh kompetenc. V prvi vrsti izboljšanje kognitivnih kompetenc, kar pomeni poznavanje pojmov, kot so strukturna diskriminacija, težnja po etnocentričnem poročanju medijev, in oblike diskriminacije. Namen modula 1 je tudi krepitev čustvenih kompetenc, ki so povezane predvsem z zavedanjem in s samorefleksijo o predsodkih (vaja o naši »ujetosti v svojem nacionalno-kulturnem svetu«) in s spreminjanjem perspektive na podlagi lastnih izkušenj izključenosti. Sčasoma bodo multiplikatorji pridobili znanje o smernicah za sodelovanje s ciljnim skupinami in veščine za učenje beguncev, pa tudi za soočanje s stereotipiziranjem znotraj skupin.

KOMU JE NAMENJEN

Primarni namen modulov je, da multiplikatorji, udeleženi v izobraževanje za odrasle, s pomočjo samorefleksije ugotovijo, kateri so njihovi predsodki oz. prepričanja o ciljni skupini beguncev. Mogoče jih je prilagoditi tako, da so uporabni tudi za begunce. Nekatere vaje, kot je npr. metoda betzavta, so namenjene samo multiplikatorjem. Multiplikator, ki želi uporabljati te vaje, se mora sam odločiti, katera vaja je bolj primerna za ciljno skupino oz. določeno drugo skupino v razredu.



NAMEN IN IZOBRA EVALNIŽCILJI

Namen tega modula je:

- ozaveščanje o lastnih (napačnih) predstavah o beguncih
- ozaveščanje o obstoju različnih resnic znotraj večkulturne družbe s prepoznavanjem obstoja različnih perspektiv
- ozaveščanje in samorefleksija o predsodkih do beguncev
- spreminjanje perspektive na podlagi lastnih izkušenj izločenosti (betzavta)

TRAJANJE

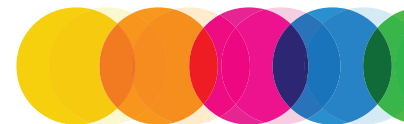
Trajanje modula skupaj z odmori: 5–7 ur

- Vaja 1 – **Opredelitev statusa »begunca«**; 30–60 minut
- Vaja 2 – **Zgodba o reki**; 45–90 minut
- Vaja 3 – **Pet slavnih ljudi**; 30–45 minut
- Vaja 4 – **Razprava o izjavah »gostilniških politikov«**; 60–90 minut
- Vaja 5 – **Betzavta: »trije prostovoljci«**; 60–90 minut
- Vaja 6 – **Zaključna refleksija**; 30–60 minut

PRIPOMOČKI

Velika soba s stoli in dovolj prostora, da se lahko udeleženci po njej premikajo. Za izvajanje vaj so potrebni naslednji pripomočki:

- bel list papirja oz. plakat
- barvice, pisala ali voščenke
- okoli 50 slik beguncev iz časopisov, revij in drugih medijev (internet)
- tabla in flomaster ali kreda
- prostor za obešanje plakatov
- namizni pripomočki, npr. škarje, barvni papir



TEORETIČNO OZADJE

Razlaga pri vsaki vaji.

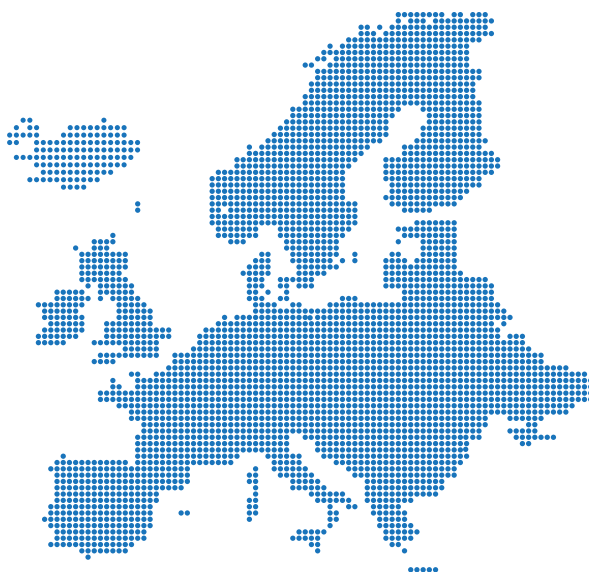
VSEBINA

Modul 1 z naslovom »Perspektive znotraj večkulturne družbe« novi skupini učencev ponudi pomembno temeljno znanje in smernice za samorefleksijo o predsodkih, ki obstajajo zaradi vrzeli v poznavanju zgodovine različnih držav. To je prvi korak do pridobitve kompetence za vključujoče poučevanje.

Predvsem za multiplikatorje, udeležene v izobraževanje za odrasle, je zelo pomembna kompetenca samorefleksije. Ključna vloga učitelja v procesu poučevanja in učnih procesih je odločitev, ali bo obstoječa skupinska dinamika z izločanjem in stigmatizacijo spregledana ali pa se bodo z njo spoprijeli na profesionalen in prijazen način. Cilj je ozaveščanje o skupinskih procesih, ki oblikujejo miselnost »mi« v razmerju do »drugih«.

Ta kompetenca je zato ključna za uspešen učni proces, saj pomaga vsem udeležencem, da v tem procesu več in bolj uspešno sodelujejo. Nenazadnje je od čustvenega statusa odvisno, ali bodo učni procesi uspešni ali ne, zato je vključenost vseh velika prednost znotraj kulture skupine. Pogoji za to pa sta kompetenca kritične samorefleksije in poznavanje ciljne skupine beguncev.

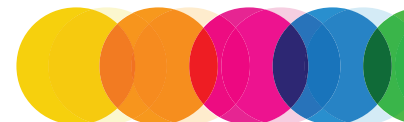
Modul 1 je sestavljen iz petih vaj in zaključne vaje. Vsaka vaja je namenjena enemu od navedenih izobraževalnih ciljev. Najpomembnejši del tega modula je proces samorefleksije, ki je zato del skoraj vsake dejavnosti. Samorefleksija ob koncu modula je povzetek vseh refleksij, ki so bile zbrane med dejavnostmi.





VAJA 1 – OPREDELITEV STATUSA BEGUNCA

TRAJANJE	30–60 minut.
CILJI	Zavedanje lastnih (napačnih) predstav o beguncih.
PRIPOMOČKI	Prazen bel papir oz. plakat, barvice ali voščenke, približno 50 slik beguncev iz časopisov, revij in drugih medijev (internet).
METODOLOGIJA IN SMERNICE ZA PRAVILNO IZVAJANJE	Ta dejavnost se lahko izvaja v dveh različicah, in sicer a) in b). Razlikujeta se po načinu izvajanja. Učitelj se odloči za eno izmed različic.
DEJAVNOST ZA OGREVANJE	Glej dejavnost za ogrevanje 2 – »Predstavimo se«.
DEJAVNOST A	<p>Izvajalec slike in revije razstavi po sobi, udeleženci hodijo po sobi in si ogledujejo slike. Vsak udeleženec si izbere dve sliki, in sicer eno, ki je v skladu z njegovo predstavo begunca, in eno, ki ni. Nato se udeleženci razdelijo v skupine, v katerih se pogovarjajo o izbranih slikah s pomočjo naslednjih vprašanj:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kaj je upodobljeno na sliki?• Česa ni upodobljenega na sliki, kaj manjka?• Kakšne so razlike med obema slikama (vsakega udeleženca)?• Za katero ciljno skupino so slike narejene oz. prikazane?• Kakšen vpliv naj bi imele take slike?
REFLEKSIJA	<p>Plenarna razprava, ki se osredotoča na mogoče alternative pri primerjavi slik, ki so jih izbrali udeleženci: Bi imele drugačne slike drugačen vpliv na ljudi? Kakšne so posamezne slike, ki prikazujejo begunce? Kakšna je moja lastna (udeleženčeva) predstava o beguncih in ali se je ta predstava spremenila v pogovoru z ostalimi udeleženci? Nasvet za učitelje: plenarna razprava mora potekati o obeh slikah, ki jih izbere posamezni udeleženec, da sta tako prikazana oba njegova pogleda.</p>



DEJAVNOST B

Vaja iz slikanja oz. risanja za učitelje oz. multiplikatorje Kakšne podobe mi pridejo na pamet, ko pomislim na pojem begunca? Udeleženci morajo narisati oz. naslikati podobe, ki jim pridejo na pamet, ko pomislijo na pojem »begunec«. Lahko uporabijo simbole ali risbe, pobarvane ali črno-bele. Od kod te predstave o »beguncih« izvirajo? Iz lastnih subjektivnih izkušenj, medijev ali drugih virov? Udeleženci nato razpravljajo o svojih slikah in podobah, saj lahko najdejo razlike ali pa celo podobnosti med svojo in drugimi risbami. Skupaj kot skupina morajo ugotoviti, zakaj so se odločili za specifične simbole in risbe za upodobitev pojma »begunca«.

ZAKLJUČNA DEJAVNOST

Glej vajo 6.

NADALJNJE DEJAVNOSTI

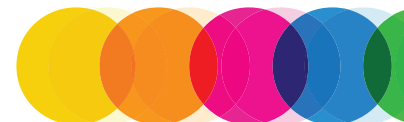
Prispevek vodje usposabljanja projekta OUT-SIDE-IN o izvoru beguncev oz. »novih državljanov« v njihovi državi. Vodja usposabljanja navede rezultate teoretičnega dela analize potreb OUT-SIDE-IN, vključno z raziskavo o statusu quo beguncev, ki prihajajo v države vseh partnerskih ustanov. Poda informacije o tipičnih strategijah medijev za kriminalizacijo in viktimizacijo, o dostopu do izobraževalnih možnosti in pomenu izobraževalnih prostorov za begunce. Empirični del analize potreb OUT-SIDE-IN vključuje intervjuje z begunci in državljani o njihovih občutkih in predsodkih do druge skupine. Predstavitvi rezultatov sledi razprava znotraj skupine.





VAJA 2 - ZGODBA O REKI

TRAJANJE	45–90 minut, odvisno od (a) števila igralcev in skupin ter (b) števila in dolžine utemeljitev in ocen oseb.
CILJI	Zavedanje o obstoju različnih resnic znotraj večkulturne družbe s prepoznavanjem obstoja različnih perspektiv.
PRIPOMOČKI	Tabla in flomaster ali kreda.
METODOLOGIJA IN SMERNICE ZA PRAVILNO IZVAJANJE	Pomembno je, da izvajalec zelo natančno sledi navodilom.
DEJAVNOST	<p>Prvi del:</p> <p>Izvajalec pove zgodbo o ženski in štirih moških osebah. Izvajalec nariše reko in žensko ter dve moški osebi na levi strani reke, dve moški osebi pa nariše na desno stran reke (glej priloženo sliko). Udeležencem je naročeno, naj poimenujejo teh pet oseb.</p> <p>Zgodba:</p> <p><i>Liza (mogoča so tudi drugačna imena) je močno zaljubljena v Martina, osebo moškega spola na drugi strani reke. Da bi lahko prečkala reko, Liza potrebuje čoln. Zato prosi Petra (moškega na levi strani reke), naj ji s svojim čolnom pomaga prečkati reko, vendar Peter njeno prošnjo zavrne.</i></p> <p><i>Liza za pomoč prosi še drugo osebo moškega spola na levi strani reke, Tima. Tim ji je pripravljen pomagati čez reko, vendar v zameno zahteva, da Liza prenoči pri njem doma. Liza je obupana, zato Timov pogoj sprejme.</i></p> <p><i>Naslednji dan jo Tim pelje čez reko. Liza se končno sreča z Martinom. Martinu pove resnico o noči pri Timu in o svojih čustvih, na kar se Martin besno odzove in jo zavrne.</i></p> <p><i>Liza je prizadeta in polna žalosti. Za pomoč se obrne na drugo osebo moškega spola na desni strani reke, Jureta. Jure je tako jezen, da je Martin zavrnil Lizo, da gre do njega in ga pretepe. Martin mora pomoč poiskati v bolnici, Liza pa je še vedno žalostna in polna obžalovanja.</i></p>



Drugi del:

Izvajalec udeležencem naroči, naj se razdelijo v skupine. V skupinah nato razpravljajo o zgodbi, ki so jo ravnokar slišali. Udeleženci morajo potem osebe iz zgodbe razvrstiti po njihovem obnašanju v zgodbi, in sicer od 1. (oseba, ki se je vedla najslabše) do 5. mesta (oseba, ki se je vedla najboljša). Po razpravi mora vsaka skupina opisati in obrazložiti svoje odločitve.

Tretji del:

Ko opravijo s tem zelo pomembnim delom igre, izvajalec zgodbo pove na drugačen način:

Liza je močno zaljubljena v Martina, moškega na drugi strani reke. Da bi lahko prečkala reko, Liza potrebuje čoln. Zato prosi Petra (moškega na levi strani reke), naj ji s svojim čolnom pomaga prečkati reko, vendar Peter njeno prošnjo zavrne.

Dodatne informacije: Liza je stara 14 let, Martin pa je njen učitelj fizike na šoli, ki jo obiskuje. Tudi Peter je učitelj na Lizini šoli, ki ve za čustva, ki jih Liza goji do učitelja fizike. Da bi zavaroval oba, Lizino prošnjo zavrne.

Liza za pomoč prosi še drugega moškega na levi strani reke, Tima. Tim jo je pripravljen pomagati čez reko, vendar v zameno zahteva, da Liza prenoči pri njem doma. Liza je obupana, zato Timov pogoj sprejme.

Dodatne informacije: Tim je Lizin dedek, ki je po smrti svoje žene osamljen, zato svojo vnukinjo prosi, da prenoči pri njem in z njim preživi nekoliko več časa kot po navadi.

Naslednji dan jo Tim pelje čez reko. Liza se končno sreča z Martinom. Martinu odkrito pove resnico o noči pri Timu in svojih čustvih, na kar se Martin besno odzove in jo zavrne.

Dodatne informacije: Martin Lizo zavrne, ker je njegova učenka.

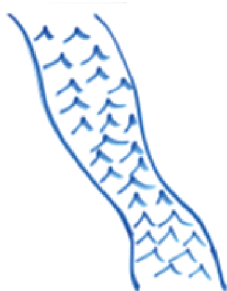
Liza je prizadeta in polna žalosti. Za pomoč se zato obrne na drugega moškega na desni strani reke, Jureta. Jure je tako jezen, da je Martin zavrnil Lizo, da gre do njega in ga pretepe. Martin mora pomoč poiskati v bolnici, Liza pa je še vedno žalostna in polna obžalovanja.

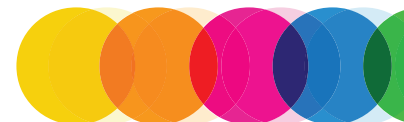
Dodatne informacije: Jure je 16-letnik, ki je obiskoval isto šolo kot Liza, a je ni dokončal. Z Lizo sta prijatelja. Pri Juretu so odkrili težke duševne motnje, ki se izražajo z zelo nasilnim vedenjem. Zaradi nasilnega vedenja je bil dvakrat izključen iz šole in je zato tri mesece preživel v krajevnem popravnem domu. Vedno išče pretep, zato je bil v krajevni skupnosti odrinjen na rob.



REFLEKSIJA

Razprava o razlogih, zakaj so udeleženci izbrali različni vrstni red za določitev vedenja oseb iz zgodbe. Udeleženci se soočijo s prepričanji in predsodki, ki so jih morda imeli prej. Igra se sprašuje o tradicionalnih načinih, pri katerih ljudje svoja mnenja osnujejo z okrnitvijo informacij, ki bi jih res potrebovali, da bi si ustvarili jasno sliko o težavi (npr. o ljudeh ali situaciji). Temelji na teoretičnih pristopih socialne psihologije. S pomočjo vsakodnevnih predstav in stereotipov dokazuje, da si ljudje lahko ustvarjajo napačno mnenje navkljub resničnim podatkom (še posebej, če so ti pomanjkljivi). Udeležence poskuša ozavestiti o medijih in interpretiranju pomena v moderni družbi.





VAJA 3 – PET SLAVNIH LJUDI

UVOD/OPIS	Udeleženci naj naštejejo pet različnih slavnih ljudi (vplivnih ali znanih ljudi) v devetih različnih kategorijah. Naloga naj poteka v obliki kviza. Nato v majhnih skupinah poteka razprava o naštetih imenih. Za konec udeleženci razpravljajo o naslednjih vprašanjih: »Kdo ima v naši družbi možnost, da postane slaven?« in še pomembneje, »Kdo ima priložnost, da našo družbo spremeni?«.
TRAJANJE	30–45 minut.
CILJI	<ul style="list-style-type: none"> • Zavedanje o obstoju različnih resnic znotraj večkulturne družbe s prepoznavanjem obstoja različnih perspektiv. • Razmišljanje o »šibkih točkah« svoje kulture, razpravljanje o tem, kdo je slaven in kakšen odnos imajo slavni do naše družbe, predvsem pa, kakšno odgovornost in moč imajo tisti, ki so slavni. • Zavedanje o pozitivnih in negativnih konotacijah, ki jih ima slava, v različnih kulturnih skupinah. • Premišljevanje o (državnih) mejah v zvezi z družbeno gibljivostjo za nekatere skupine.
PRIpomOČKI	List papirja in pisalo za vsakega udeleženca.
METODOLOGIJA IN SMERNICE ZA PRAVILNO IZVAJANJE	Glede na sestavo ciljne skupine (večkulturnost) se lahko odločite za določene kategorije ali pa jih združite. Odražati morajo razmerja podrejenosti in odnos med različnimi družbenimi skupinami v zvezi s privilegiji.
DEJAVNOST ZA OGREVANJE	Glej dejavnost za ogrevanje 1 (razprava v skupini) z naslovom »S katerimi občutki ste danes prišli?«
DEJAVNOST	Udeleženci delajo individualno (20 minut). Vsak udeleženec mora rešiti kviz in vpisati pet imen slavnih ljudi, ki jih pozna, v spodnjih kategorijah. Zato morate reševalno polo razdeliti vsakemu udeležencu. Za vsako kategorijo imajo udeleženci na voljo <u>90 sekund</u> .



Naloga:

Napišite pet slavnih ljudi v vsaki kategoriji.

Kategorije:

- 5 slavnih ljudi na splošno
- 5 slavnih moških
- 5 slavnih žensk
- 5 slavnih Američanov ali Američank
- 5 slavnih katolikov
- 5 slavnih muslimanov
- 5 slavnih ljudi iz Egipta
- 5 slavnih pripadnikov manjšinskih etničnih skupin
- 5 slavnih ljudi, ki govorijo rusko

Delo v majhnih skupinah:

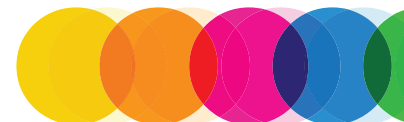
Udeleženci o svojih ugotovitvah razpravljajo v skupinah po trije ali štirje. Osredotočiti se morajo predvsem na naslednje točke:

- Kaj ste prepoznali pri svojih izbirah?
- Zakaj je bilo v nekaterih primerih lažje najti pet imen kot v drugih?
- Kako velik vpliv imajo naštetih ljudi?
- Kdo ima priložnost, da postane slaven v naši družbi?

REFLEKSIJA

Izvajalec se osredotoči na strukturne vidike naloge in na vpliv na vsakdanje življenje. Ta časovno omejena situacija mora biti blizu realnosti, ki jo živijo udeleženci. Pojem »slava« lahko v tej nalogi pomeni tudi »vplivno osebo v naši družbi«, zato se ni nujno treba omejevati na to, kako dobro je nekdo poznan. Predlogi vprašanj za vrednotenje:

- Na katere skupine ljudi pomislimo v stresnih situacijah (stereotipi itd.)?
- Katere skupine ljudi so v naši družbi »nevidne«?
- Katere posledice ima to za raznolikost in vključevanje v našo družbo?
- Katere posledice ima to za institucije moči?
- Katere kategorije so konotirane pozitivno in katere negativno?
- Kako si udeleženci predstavljajo begunce?
- Kaj se mora spremeniti, da bomo imeli v mislih drugačno podobo beguncev v naši družbi?

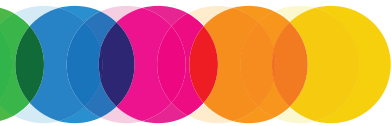


VAJA 4 -

RAZPRAVA O IZJAVAH GOSTILNIŠKIH POLITIKOV

TRAJANJE	60–90 minut.
CILJI	Zavedanje in samorefleksija o predsodkih do beguncev.
PRIPOMOČKI	Papir, pisala, prostor za obešanje plakatov.
METODOLOGIJA IN SMERNICE ZA PRAVILNO IZVAJANJE	Metodologijo je mogoče prilagoditi različnim ciljnim skupinam in sestavam skupin, odvisna pa je tudi od števila udeležencev. Vajo se lahko tudi podaljša za bolj podrobno refleksijo in iskanje strategij za obvladovanje subverzivne argumentacije.
DEJAVNOST ZA OGREVANJE	Če je to prva vaja, poiščite ustrezno dejavnost za ogrevanje v ostalih delih načrta ali drugje (npr. na internetu).
DEJAVNOST	<p>Izvajalec udeležencem naroči, naj delijo svoje morebitne izkušnje z izjavami »gostilniških politikov«¹ o beguncih. Njihovi argumenti so pogosto plitki in ne temeljijo na dejstvih, polni so stereotipov in predsodkov, pogosto pa predstavljajo tudi diskriminacijo drugih skupin. Udeleženci navedejo svoje izkušnje in začnejo ustvarjati kategorije. Z metodo možganske nevihte udeleženci zberejo najpogostejše argumente in izjave (npr. »vsi begunci so teroristi) in jih zapišejo na različne liste papirja, saj bodo služili kot izhodišče za naslednje igre vlog.</p> <p>Izvajalec razdeli udeležence v skupine. Udeleženci argumente podpirajo ali pa jim nasprotujejo z dejstvi, ki so jim bila predstavljena ali pa so jih našli sami z raziskovanjem različnih virov (v tem primeru je za to vaja potrebnega več časa). Tako je skupina razdeljena na tiste, ki argumente podpirajo, in tiste, ki jim nasprotujejo. Odprta razprava, ki sledi, poteka na temo izjav. Zagovorniki in nasprotniki določene izjave razpravljajo med seboj in ustvarijo situacijo, v kateri želita oba dela skupine drugega prepričati v svoj prav. Ostali udeleženci opazujejo.</p>

¹ Termin je prevod nemške besede Stammtischparolen, ki pomeni argumentiranje in pritoževanje ljudi v gostilni nad politiko brez refleksije (npr. o begunski situaciji).

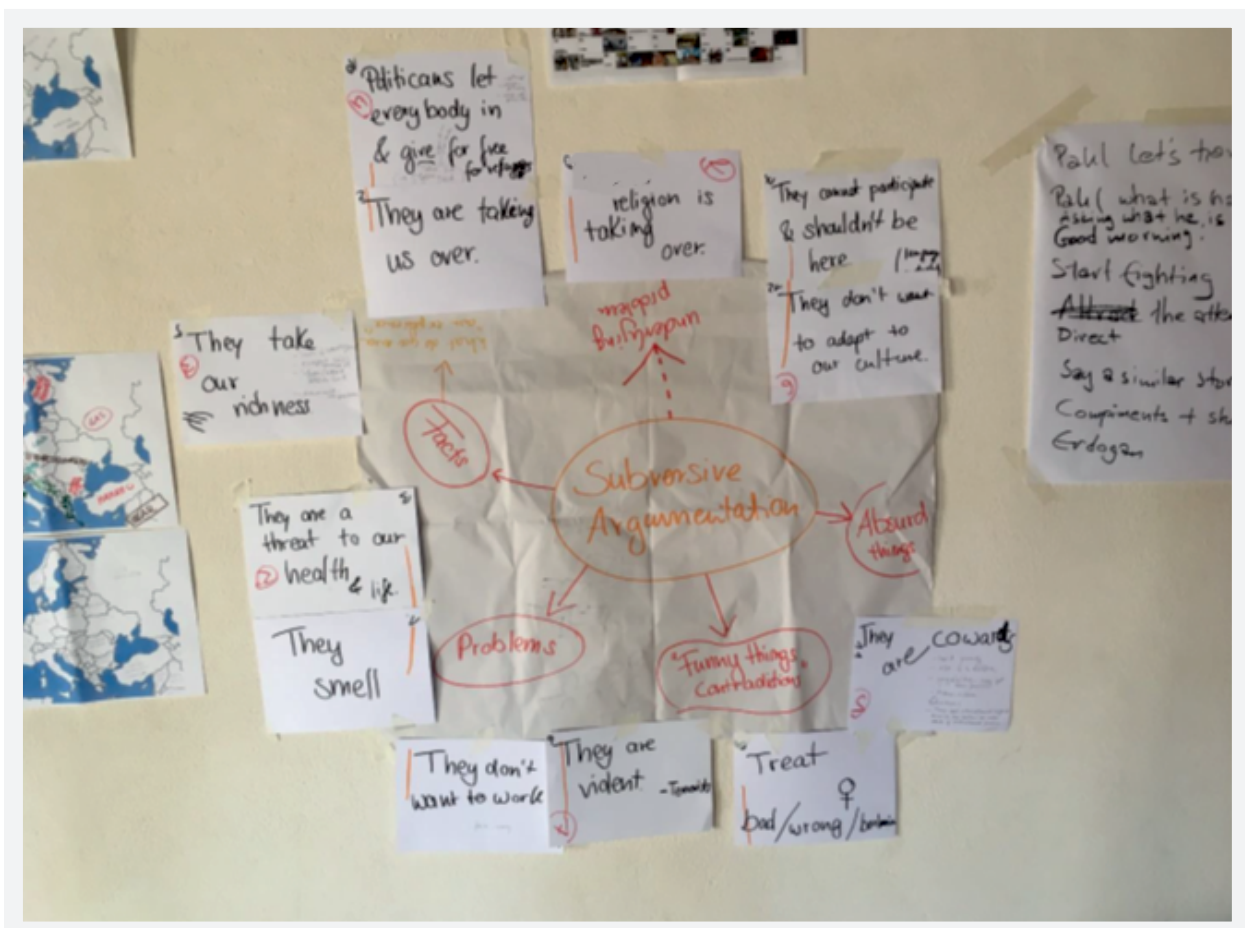


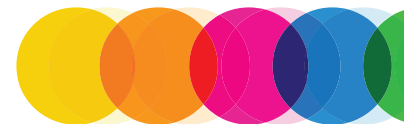
REFLEKSIJA

Razprava o vedenju, dinamikah argumentacije, učinku na nasprotno stran v obeh taborih.

- Kdo je bil bolj prepričljiv?
- Kdo je predstavil boljše argumente?
- Kdo je izražal kaj?
- Kdo je bolj aktivno sodeloval?

Razvoj strategij za spopadanje s subverzivno argumentacijo v prihodnje. Možne strategije vključujejo humor, bistroumne nesmisle, govorico telesa, izogibanje žaljenju, vpljudnost, mirno postavljanje vprašanj drugi strani itd.





VAJA 5 -

METODA BETZAVTA: TRIJE PROSTOVOLJCI

UVOD/OPIS

Betzavta («skupaj» v hebrejščini) je originalno ime priročnika, ki so ga napisali na Inštitutu Adam za demokracijo in mir v spomin na Emila Greenzweiga v Jeruzalemu (glej Seznam literature). Vključuje edinstven metodološki in didaktični koncept državljanske vzgoje. Leta 1996 so ta program začeli izvajati tudi evropski pedagoški inštituti, in sicer za šole in ustanove, ki nudijo izobraževanje za odrasle. Dandanes je beseda betzavta sinonimna z inovativnim konceptom državljanske vzgoje, ki izvira iz Izraela.

TRAJANJE

60–90 minut.

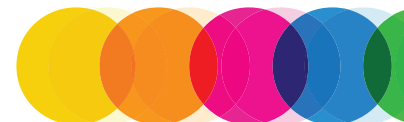
CILJI

Spreminjanje perspektive na podlagi lastnih izkušenj izključenosti:

- izvajati refleksijo o različnih stališčih do večinske družbe in manjšin v večkulturnih družbah
- izkusiti občutek izločenosti oz. segregacije
- spoznati in razumeti pomen glasu ljudstva v večkulturnih družbah
- izkusiti, da lahko v večinski družbi obstaja tudi mnenje manjšine
- prepoznati posledice, ki jih ima družbeni pritisk znotraj skupine na mnenje ljudi o samih sebi
- prepoznati, kako se manjšine vedejo v situacijah, v katerih so izločene, in razviti sočutje do beguncev zaradi težav, s katerimi se soočajo
- zavedati se, kako zabavno je biti del skupine in se ravnati po znanih kodeksih itd.
- zavedati se uporabe moči
- odkriti, katera razmerja odvisnosti obstajajo med večinsko družbo in manjšinami
- zavedati se povezave med »igrano« in resnično diskriminacijo manjšin
- izkusiti, da lahko izločanje manjšine bolj prizadene, kot si večinska družba predstavlja



PRIpomOČKI	Namizni pripomočki, npr. škarje, barvni papir, pisala.
METODOLOGIJA IN SMERNICE ZA PRAVILNO IZVAJANJE	Vaja »trije prostovoljci« je namenjena dvema ali več izvajalcem in več drugim udeležencem. Celotna vaja temelji na »prikazovanju in zrcaljenju«, zato bi bilo nesmiselno, da bi vajo opravljal le en izvajalec. Multiplikatorji lahko to metodo prilagodijo za lastno uporabo.
DEJAVNOST ZA OGREVANJE	Če je to prva vaja, poiščite ustrezno dejavnost za ogrevanje v ostalih delih načrta ali drugje (npr. na internetu).
DEJAVNOST	Izvajalec naroči trem prostovoljcem, naj zapustijo sobo. Ta skupina in udeleženci, ki niso zapustili sobe, se razdelijo v skupine (odvisno od števila udeležencev, ena skupina, ki ostane v sobi, je dovolj), dobijo materiale za delo. Iz teh materialov ustvarijo simbol, ki jih opredeljuje kot skupino. Izvajalec skupinam razloži, da potrebujejo še več simbolov in tako še okrepijo identiteto skupine, kot so gesla ali specifične geste. Potem vse skupine razpravljajo o prej določeni temi. Ves čas morajo uporabljati svojo različico jezika, ki so jo določili prej. Med razpravo izvajalec pokliče tri prostovoljce, ki so zapustili sobo, nazaj v sobo in jim naroči, naj se vključijo v delovne skupine. Po 20 minutah se ta del zaključi, začne pa se razprava.
PRIMERI VPRAŠANJ ZA RAZPRAVO	<p>Izvajalec prostovoljcem postavi naslednja vprašanja:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kako se je obnašala vsaka oseba?• Kako se je obnašala skupina? <p>Izvajalec skupini, ki je ostala v sobi, postavi naslednja vprašanja:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kako se je obnašala njihova skupina?• Kako so se počutili?• O čem so razmišljali? <p>Izvajalec vsem postavi naslednja vprašanja:</p> <ul style="list-style-type: none">• Ali so videli člane svoje skupine in ostale kot eno osebo ali kot skupine z raznolikimi kulturnimi navadami?• Ali so se v sobi počutili kot v družbi z veliko manjšimi kulturnimi skupinami ali kot v eni veliki skupini z večinsko družbo in manjšinami?• Kakšen je bil odnos med »izključenimi« in ostalimi?• Kdo je bil na poziciji moči, kdo je prišel na pozicijo moči in kdo je sprejemal odločitve in kdo ne?• Kakšno skupno življenje si želijo?



Ta naloga lahko privede do tega, da bodo nekateri člani skupine prizadeti zaradi ravnanja drugih. Izvajalec v takih primerih nudi pomoč, ne da bi pri tem odločal o tem, kaj je prav ali ne ali ocenjeval ravnanje. Izvajalec skupini pomaga razumeti čustva, ki pridejo na površje iz odnosa med večinsko družbo in manjšino, ter o njih razpravlja z udeleženci.

Nekateri udeleženci imajo lahko težave z izražanjem čustev prizadetosti. Tudi v takih primerih jim mora izvajalec pomagati, da bodo svoja čustva znali izraziti na pravilen način. Na koncu mora izvajalec poudariti, kaj je bil cilj te naloge.

Pomembno je ohraniti ravnotežje med čustvi nekaterih in racionalno razpravo o njih. V veliko primerih želijo pripadniki večine pomagati prizadetim, saj čutijo sočutje ali pa se počutijo večvredne.

VREDNOTENJE

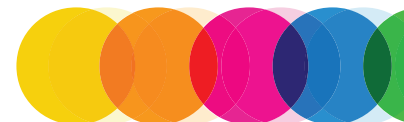
Izvajalec povzame, kar so povedali udeleženci. V večkulturnih družbah z več manjšinami bi morale obstajati vrednote, ki bi si jih delili in jih sprejemali vsi. Izbiranje teh vrednot ni dovoljeno. Ko se te vrednote dovolj ustalijo, lahko vsaka kulturna manjšina živi, kot si to sama želi.

V večkulturnih demokratičnih državah glas ljudstva ni veljaven oz. bi bil veljaven samo v primeru, če bi imela vsaka skupina enako število predstavnikov, ki bi lahko odločali. Velikost skupine ne bi smela vplivati na to, koliko predstavnikov delegacije lahko ta skupina ima.



VAJA 6 – REFLEKSIJA IN ZAKLJUČEK ZA OSEBJE, K I DELUJE V IZOBRAŽEVANJU ZA ODRASLE V HETEROGENIH SKUPINAH Z BEGUNCI

UVOD	Ta vaja se lahko uporabi kot zaključna dejavnost po vajah 1–5. Enostavno se jo lahko prilagodi tudi tako, da se jo uporabi po vsaki opravljeni dejavnosti. Mogoče pa je tudi izključiti eno ali več dejavnosti.
TRAJANJE	30–60 minut.
CILJI	Vsa pridobljena znanja iz modulov.
PRIPOMOČKI	Niso potrebni.
METODOLOGIJA IN SMERNICE ZA PRAVILNO IZVAJANJE	Odperta plenarna razprava.
DEJAVNOST	<p>Izvajalec udeležencem naroči, naj podajo čim več povratnih informacij in vtisov o tečaju. Primeri vprašanj:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kako želim učiti v skupinah z begunci?• Kaj je moja (dejanska) motivacija? Ali raje ne bi delal z bolj homogenimi skupinami?• Kakšne uporabne podatke sem odkril med vajami?• Katerim smernicam/dodatnim stališčem bi rad sledil, ko bom delal z begunci v izobraževanju za odrasle?



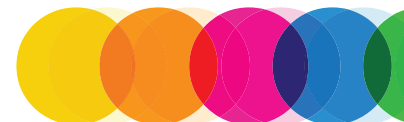
DEJAVNOST ZA OGREVANJE 1 - (RAZPRAVA V SKUPINI) Z NASLOVOM S KATERIMI OBCUTKI STE DANES PRIŠLI ?

TRAJANJE	10–15 minut (odvisno od števila udeležencev, stopnje seznanjenosti skupine in stopnje sodelovanja, ki jo želimo doseči).
CILJI	<ul style="list-style-type: none"> • seznanjenost s skupino • uporaba osebnega izražanja • zavedanje o lastni volji in razpoloženju
PRIpomOČKI	Soba s stoli v zaprtem krogu ali polkrogu.
METODOLOGIJA IN SMERNICE ZA PRAVILNO IZVAJANJE	Vsak udeleženec pride na usposabljanje v svojem razpoloženju, ki je odvisno od osebnostnih lastnosti in/ali izrednih dogodkov (npr. prepir pred usposabljanjem, dobre oz. slabe novice o prijatelju itd.). Nekateri so lahko nad usposabljanjem navdušeni, drugim se zdi ta situacija stresna in strašljiva. Pomembno je, da vsi udeleženci razumejo, kaj vpliva na njihovo razpoloženje in v kolikšni meri. To izboljša tudi skupinsko dinamiko in seznanjenost znotraj skupine.
DEJAVNOST	Vsi udeleženci se usedejo v krog. Izvajalec vsem postavi vprašanje: »S katerimi občutki ste prišli danes?« in vsakemu udeležencu za odgovor nameni 2–3 minute. Povsem sprejemljivo je, če kdo od udeležencev ne želi podrobno opisovati svojega razpoloženja. Po drugi strani pa lahko izvajalec prosi za več informacij oz. podrobnosti, če sliši nekaj, kar je za skupino zelo zanimivo ali provokativno. Ko pridejo na vrsto vsi, mora svoje razpoloženje opisati tudi izvajalec.



DEJAVNOST ZA OGREVANJE 2 – PREDSTAVIMO SE

TRAJANJE	10–15 minut (odvisno od števila udeležencev, stopnje seznanjenosti skupine in stopnje sodelovanja, ki jo želimo doseči).
CILJI	<ul style="list-style-type: none">• aktivacija telesa• zabaven in hiter način za spoznavanje udeležencev• sproščeno vzdušje, polno energije• podpora udeležencev pri spoznavanju drugih članov
PRIPOMOČKI	Niso potrebni.
METODOLOGIJA IN SMERNICE ZA PRAVILNO IZVAJANJE	Glej dejavnost.
DEJAVNOST	<p>Postavite se v krog. Izvajalec stopi v sredino skupine in pove svoje ime in ter naredi telesno gesto. Vsi udeleženci istočasno stopijo v sredino in ponovijo njegovo ime ter izvajalčevo gesto. Udeleženec, ki je na izvajalčevi desni, stopi v sredino kroga in pove svoje ime ter naredi telesno gesto, ki je različna izvajalčeve. To je nato osebna gesta udeleženca. Vsi udeleženci ponovno istočasno stopijo v sredino kroga in ponovijo ime ter gesto. Naslednja oseba na desni nato stopi v sredino kroga in pove svoje ime ter naredi gesto, ta postopek se nato ponovi, dokler ne pridejo na vrsto vsi člani skupine. Vsak član skupine ima priložnost, da stopi v krog in pove svoje ime ter naredi telesno gesto. Vaja se ponovi dvakrat oz. trikrat in poteka vsak krog hitreje. Vsak udeleženec ponovi svojo gesto, ki jo je naredil v prvem krogu.</p> <p>Ko izvajalec oceni, da so se člani skupine dovolj seznanili z imeni in gestami drugih, naroči skupini, naj stopijo v krog skupaj s posameznikom, ki govori svoje ime in kaže gesto, in naj skupaj z njim istočasno ponavljajo ime in gesto. Udeleženci tako delujejo istočasno in usklajeno, saj kot eno stopajo v krog in ponavljajo imena ter geste.</p>



SEZNAM LITERATURE

Vse vaje vzete iz in povzete po:

- Hufer, Klaus-Peter (2007): Argumentationstraining gegen Stammtischparolen. In: Klaus Ahlheim (Hg.): Die Gewalt des Vorurteils. Eine Textsammlung. Schwalbach/Ts.: Wochenschau Verlag (Reihe Politik und Bildung, Bd. 44), p. 441-449.
- Maroshek-Klarmann, Uki/Rabi, Saber (2015): Mehr als eine Demokratie. Sieben verschiedene Demokratieformen verstehen und erleben – 73 Übungen nach der „Betzavta“-Methode. Adapted by Susanne Ulrich, Silvia Simbeck und Florian Wenzel. Bertelsmann Stiftung, Gütersloh.
- Wenzel, Florian (2016): Islam- und Muslumbilder in der Schule. Internes Praxishandbuch für die Lehrer_innenfortbildung; Assembled by Interaktive Werkstatt für die Lehrer_innenfortbildung / Pädagogische Erweiterung der Jungen Islam Konferenz, p. 23-24 & 32-35.
- http://www.dadalos-d.org/methoden/grundkurs_4/Betzavta-Methode.pdf
- <http://projekt-dimensionen.de/methodenbausteine/suche/drei-freiwillige.html>
- Bertelsmann Stiftung/Bertelsmann Forschungsgruppe Politik (Hrsg.) (2002). Eine Welt der Vielfalt. Moderationshandbuch, in der Adaption von Regina Piontek, Susanne Ulrich, Angelika Weber, Florian Wenzel und Czarina Wilpert. Gütersloh, p. 131ff.



SLOVAR

IZJAVE GOSTILNIŠKIH POLITIKOV

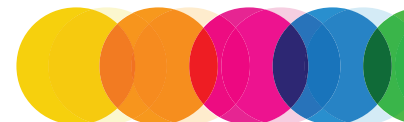
Izjave gostilniških politikov predstavljajo način komunikacije, ki se pojavlja v gostilnah in za katero je značilno nepremišljeno čustveno govorjenje o politični situaciji brez upoštevanja dejstev.

Betzavta (v hebrejščini pomeni »skupaj«) je originalno ime priročnika, ki so ga napisali na Inštitutu Adam za demokracijo in mir v spomin na Emila Greenzweiga v Jeruzalemu. Vključuje edinstven metodološki in didaktični koncept državljanske vzgoje.

BETZAVTA

PREDSODEK

Predsodek je čustveno občutje do osebe ali člana skupine, ki temelji izključno na dejstvu, da je oseba član te skupine. Beseda se uporablja za izražanje neutemeljenih in odklonilnih čustev do ljudi zaradi njihovega spola, prepričanja, vrednot, družbenega razreda, starosti, invalidnosti, religije, spolne usmerjenosti, rase oz. etnične pripadnosti, jezika, narodnosti, videza, poklica, izobrazbe, kriminalitete, podpiranja športne ekipe ali drugih osebnostnih lastnosti. V tem primeru označuje pozitivno ali negativno oceno druge osebe na podlagi njene pripadnosti neki skupini.



Urad UNHCR pojem begunca v Konvenciji o statusu begunca ZN iz leta 1951 opredeli kot osebo, »ki se zaradi utemeljenega strahu pred preganjanjem, osnovanem na rasi, veri, narodni pripadnosti, pripadnosti določeni družbeni skupini ali določenem političnem prepričanju, nahaja izven države, katere državljan je, in ne more, ali zaradi takšnega strahu noče uživati varstva te države, ali osebo, ki nima državljanstva, in se nahaja izven države, kjer je imela običajno prebivališče, pa se zaradi takšnih dogodkov ne more ali noče zaradi omenjenega strahu vrniti v to državo.«

BEGUNCA

SOCIALNA PSIHOLOGIJA

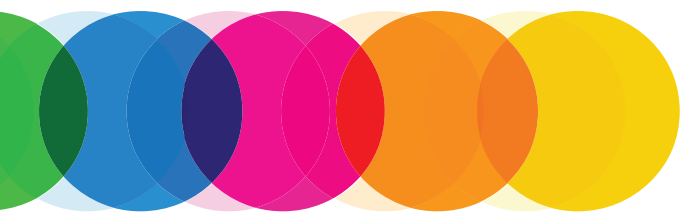
Socialna psihologija je znanstvena disciplina, ki se ukvarja s tem, kako na misli, čustva in vedenje vpliva dejanska, zamišljena ali nakazana prisotnost drugih.

Stereotipi so posplošene in standardizirane sodbe oz. predstave, ki so del skupne zavesti neke skupine. Imajo jih lahko tako člani večinske družbe do pripadnikov manjšin kot pa tudi obratno, vendar pa stereotipi v vsakem primeru ne upoštevajo individualnosti, zato so vselej ovira na poti k uspešnemu vključevanju v družbo.

STEREOTIPI

SUBVERZIVNA KOMUNIKACIJA

Subverzivna komunikacija in subverzivnost sama sta povezani s poskusom prevrata ustaljenega družbenega reda in njegovih struktur moči, avtoritete in hierarhije. V tem kontekstu subverzivna komunikacija označuje način argumentiranja, pri katerem se uporabljajo stereotipi, predsodki in nepremišljene izjave (glej izjave »gostilniških politikov«).



MODUL 2: VODENJE PRAKTIČNIH VAJ ZA VKLJUČUJOČE IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

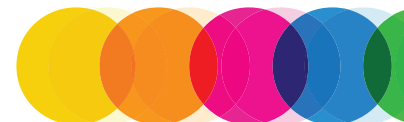
UVOD

Po podatkih, zbranih v analizi potreb, potrebujejo multiplikatorji v vseh partnerskih državah več znanja o metodah vključujočega izobraževanja za odrasle, predvsem takih, ki se ne osredotočajo na jezik. Predvsem multiplikatorji iz Nemčije so prosili za material, pri katerem ne bi bilo treba uporabljati jezika, in za usposabljanje za reševanje sporov. Sodelujoči švedski multiplikatorji si želijo spoznati različne metode, kot so interaktivne metode, igre za prebijanje ledu, igre vlog in interaktivne vaje na splošno. Najpomembnejša zahteva multiplikatorjev iz Italije so metode za učenje kulturne mediacije in spodbujanje spreminjanja svoje perspektive. Multiplikatorji iz Slovenije pa potrebujejo metode, kjer lahko udeleženci izmenjajo mnenja in o njih razpravljajo. Turški multiplikatorji so poudarili svojo potrebo po umetniških dejavnosti, pri katerih ni treba uporabljati jezika.

Jasno je, da multiplikatorji potrebujejo znanje o interaktivnih metodah, ki udeležencem – tako beguncem kot državljanom – nudijo priložnost za refleksijo o lastnem položaju in obstoječih stereotipih. Zato so v modulu 2 predstavljene vaje in metode, ki udeležencem pomagajo, da razvijejo zavedanje in sprejemanje o obstoju več različnih pogledov na svet. Izvajalci udeležence spodbujajo, da razmišljajo o svojem položaju in se seznanijo z vključujočo skupinsko dinamiko. Poleg tega te vsebine ponujajo nove možnosti za pozitivno delovanje na področju družbene enotnosti. Pri teh metodah je velik poudarek na dejanjih, zato se z njimi razvijajo kompetence, ki se ne osredotočajo nujno na uporabo jezika. Poleg tega se lahko s pomočjo teh metod multiplikatorji naučijo odzvati na odprto nasilje ali prikrito vsakodnevno diskriminacijo.

KOMU JE NAMENJEN

Vse vaje so namenjene multiplikatorjem, udeležnim v izobraževanju za odrasle. Nekatere (ali dele vaj) lahko multiplikatorji priredijo, tako da so uporabne za mešane učne skupine.



NAMEN IN IZOBRAŽEVALNI CILJI

Namen tega modula je:

- naučiti se nadzirati načine, na katere nastajajo »prepričanja« (mnenje, stereotipi, predstave, ideje itd.) o sebi in drugih ter njihov kontekst
- naučiti se, kako ustvariti strategije komuniciranja za izboljšanje možnosti uspešne komunikacije
- naučiti se prepoznati in nadzirati čustva, predvsem v komunikacijskih situacijah in kontekstih, ki so nabiti s čustvi
- nadaljevati z razvojem samozaznavanja in metod za predstavitev s pomočjo gibov telesa (koreografija)
- spreminjati perspektive na podlagi lastnih izkušenj izločenosti

TRAJANJE

Trajanje modula skupaj z odmori: 5–6,5 ur.

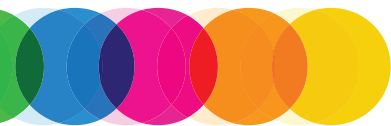
- Vaja 1 – **Rezervno kolo**; 90–110 minut
- Vaja 2 – **Razvoj metode za predstavitev in samozaznavanje s pomočjo osebne koreografije**; 90–110 minut
- Vaja 3 – **Čustveno nabita komunikacija**; 90–120 minut

PRIPOMOČKI

- Število udeležencev: 10–15 (in 2–3 izvajalci).
- Velikost sobe: približno 80–100 m².
- Soba s stoli v zaprtem ali odprtem krogu ali v polkrogu.
- Oprema: velika tabla s pisali v treh barvah, avdiosistem (ali samonapajalni zvočnik z USB-vhodom in prenosnik).

TEORETIČNO OZADJE

Razlaga pri vsaki vaji.



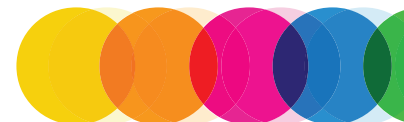
VSEBINA

Modul 2 z naslovom »Vodenje praktičnih vaj za vključujoče izobraževanje odraslih« vključuje vaje, ki se osredotočajo na vedenjsko dimenzijo pri razvijanju zavedanja o obstoju več različnih pogledov na svet, pri čemer izvajalci spodbujajo samorefleksijo s pomočjo metod, ki temeljijo na dejanjih in so zato uporabne v skupinah, kjer udeleženci ne govorijo skupnega jezika, poleg tega pa krepijo tudi nepristransko družbeno enotnost.

Cilj teh vaj je ozaveščanje o skupinskih dinamikah izključevanja, kot sta izključevanje in stigmatizacija (odnos večina : manjšina), v skupinah, ki so sestavljene iz beguncev in državljanov kot t. i. predstavnikov večinske in manjšinske družbe. S tremi ustvarjalnimi metodami za podporo pri komunikaciji odpirajo nove možnosti za krepitev družbene enotnosti. V modulu 2 so za razliko od ostalih modulov metode, ki temeljijo na dejanjih in ki s pomočjo aktivnih skupinskih procesov reševanja problemov predstavljajo podlago za nove učne izkušnje. Poleg tega se lahko s pomočjo teh metod multiplikatorji naučijo odzivati na odprto nasilje ali prikrito vsakodnevno diskriminacijo znotraj skupine.

Modul 2 je sestavljen iz treh vaj in dveh dejavnosti za ogrevanje. Glavni cilj tega modula je, da bi multiplikatorji razvili kompetence za učinkovito soočanje s tremi dimenzijami, ki gradijo predstave, in sicer spoznavno, čustveno in vedenjsko. Ta cilj bodo multiplikatorji dosegli s pomočjo eksperimentalnih in praktičnih tehnik ter metod.

- Vaja 1 (rezervno kolo) udeležence postavi v težko komunikacijsko situacijo, v kateri je treba za povečanje možnosti za uspeh analizirati znanje, občutja in vedenje. Udeleženci v praksi preizkusijo metode improviziranja, ki jih uporabljamo vsakodnevno – večinoma brez uspeha. Namesto tega se spoznajo z enostavnim sistemom, ki odgovori na vprašanja »kako«, »kaj«, »zakaj«, »kdo« in »za koga« vsakega komunikacijskega dejanja. S pomočjo tega sistema lahko multiplikatorji lažje razvijejo samozaznavanje, ki je ključna lastnost vsakega izvajalca in je vodilo za spremembo dogmatičnih predstav (cilj vključujočega izobraževanja za odrasle). Verbalno sporazumevanje je pogoj za opravljanje te vaje, vendar so cilji tesno povezani tudi z nadaljnjim razvojem tako verbalnih kot neverbalnih veščin komuniciranja.
- Pri vaji 2 (razvoj metode za predstavitev in samozaznavanje s pomočjo osebne koreografije) se udeleženci z umetnostjo plesa in gibanja naučijo bolje spoznati sami sebe. V vsakdanjem življenju se predstavljamo na standarden način ter uporabljamo podatke in informacije, ki lahko, čeprav skrite, vplivajo na to, kako v neki situaciji nastopamo, in igrajo zato ključno vlogo pri tem, kaj si drugi ljudje mislijo o nas. Za vzpostavitev zaupanja v učni skupini je zato zelo pomembno, da odkrijemo težavna mesta in se z njimi zavedno soočimo.
- Vaja 3 (čustveno nabita komunikacija) je igra vlog, v katero mora biti udeležen izkušen igralec. Multiplikatorje seznanijo s prenosom čustev (veselje, jeza, strah, žalost, presenečenje in gnus) in jim pomaga nadzirati čustva, ki vplivajo na komunikacijo, ter omeji čustveno breme nanje.



VAJA 1 – REZERVNO KOLO

TRAJANJE	90–120 minut.
CILJI	<ul style="list-style-type: none"> • seznanjenost s konstrukcijo prepričanj (družbena podoba) • kompetenca analiziranja prepričanj na področjih znanja, čustev in vedenja • razvoj veščin komuniciranja • ozaveščanje o pomembnosti priprave pred vsakim procesom komunikacije • boljši nadzor nad čustvi • spodbujanje spreminjanja perspektive • praktično znanje za ustvarjanje varnega okolja za izmenjavo mnenj • razvoj kompetence za reševanje sporov
PRIPOMOČKI	Soba s stoli v polkrogu pred veliko tablo s pisali in izvod študije primera (en na udeleženca).
METODOLOGIJA IN SMERNICE ZA PRAVILNO IZVAJANJE	Prirejeno po izobraževalnem materialu državnega seminarja U-CARE za vzajemno usposabljanje med strokovnjaki določenega področja, ki ga je uredil Andreas Almpanis (številka projekta U-CARE JUST/2011/FRAC/AG/2827).
UVOD	Rasizem, ksenofobija in diskriminacija so koncepti, ki opisujejo predstave, občutja in vedenja. Kljub temu da te besede večina ljudi pozna, je zelo težko razumeti bistvo tega koncepta, ki hkrati združuje predstave, čustva in vedenje. Koncept vključuje tako ozaveščene kot tudi privzgojene predstave o svetu, ki nas obdaja, in njegovi zmožnosti, da se nenehoma spreminja in oblikuje. Ali je to težava? Ni nujno, posebno če se zavedamo teoretičnega okvira, ki podpira to vajo. Teoretični okvir socialne reprezentacije omogoča vsem izvajalcem boljše razumevanje. Za podroben opis teorije socialne reprezentacije obiščite našo spletno stran (www.out-side-in.eu).



DEJAVNOST ZA OGREVANJE

Pred začetkom vaje je treba skupino s kratko skupinsko razpravo pripraviti na komunikacijo (glej dejavnost za ogrevanje iz modula 1).

DEJAVNOST

Študija primera, ki ljudje prisili k ponovnemu premisleku o načinih komunikacije. Običajno:

- ne poslušamo dovolj
- nismo dovolj sočutni
- ne vprašamo za informacije
- rečemo, kar želimo, ne glede na to, kdo je poleg nas
- izražamo stereotipe

S pomočjo tega izobraževalnega orodja lahko ljudje ustvarijo dragocene strategije komuniciranja, s katerimi lahko vplivajo na drugega človeka ali skupino ljudi. Izvajalec vsem udeležencem najprej razdeli besedilo s študijo primera oz. scenarijem in jim da na voljo 3–5 minut časa, da jo natančno preberejo.

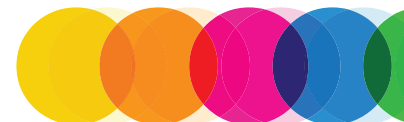
Primer:

Delate za veliko organizacijo. Nekega dne ste lepo oblečeni na poti v pisarno na zelo pomemben sestanek. Ko pridete do vhoda, vidite, da Aleš jezno menja kolo svojega avtomobila na način, ki se zdi zanj zelo nevaren (leži pod avtomobilom, ki ni dobro imobiliziran).

Kot veste, Aleš že več let dela kot varnostnik v zgradbi, v kateri je vaša pisarna. Ne poznate ga dobro, z njim se le redko pogovarjate, a veste, da je zelo vzkipljiv. Slišali ste tudi, da ga je zaradi agresivnega vedenja brez utemeljenega razloga do drugih zaposlenih iste organizacije večkrat obravnaval tudi odbor vaše organizacije. Slišali ste, da je nekajkrat proti njim uporabil celo fizično nasilje. Poleg tega pa ste slišali, da je bil za kratka obdobja že sprejet v psihiatrične klinike.

Cilj:

Ustaviti Aleša pri njegovem delu, tj. menjanje gume na tak način, saj se bo tako skoraj zagotovo poškodoval.



Omejitve:

- ne smete mu pomagati zamenjati gume (spomnimo, čez pet minut imate zelo pomemben sestanek, ki se ga morate udeležiti lepo oblečeni)
- za pomoč ne smete zaprositi drugih ljudi (npr. ne smete poklicati pomoči na cesti)
- ne smete ga nagovoriti, naj vam sledi, ker mora storiti nekaj drugega
- nimate dovolj časa

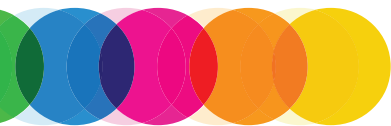
Ko udeleženci prenehajo z branjem (po 3–5 minutah), jim izvajalec naroči, naj pridejo na dan z idejami, kako bi pristopili do Aleša (koraki v komunikacijski situaciji), da bi ga prepričali, naj preneha z delom.

Izvajalec lahko vstopi v dialog z udeleženci, med tem pa na tablo zapisuje njihove predloge (kot npr.: »Povedala bi mu, da avto ni dobro nameščen in da se lahko poškoduje;« »Rekel bi dobro jutro in mu predlagal, naj si malo odpočije od svojega dela;« »Prosila bi ga za pomoč, nato pa mu povedala resnico, ko bi prišel;« »Ponudil bi mu pomoč pri zamenjavi kolesa;« »Zaželel bi mu dobro jutro in ga povprašal po počutju ter z njim poskušal vzpostaviti dialog,« itd.).

Medtem ko udeleženci naštevajo ideje, jih izvajalec spodbudi, naj povejo kakršno koli idejo (tudi če se ne zdi najboljša), in jih spomni, da ne iščejo ene same fraze ali dejanja, temveč cel niz komunikacijskih dejanj, ki bi povečali možnosti za doseg cilja. Če se udeleženci strinjajo, da je ena izmed idej primerna za začetek komunikacije z Alešem, mora izvajalec to idejo zapisati na tablo in jo označiti s številko 1. Ko udeleženci povejo vse svoje ideje (za skupino 15 udeležencev je to po 30–45 minutah), bo tabla popisana z različnimi idejami.

Izvajalec vsako idejo preveri tako, da se postavi v vlogo Aleša (nemiren in brez posebne želje po civiliziranem pogovoru), npr.:

- *Ali mislite, da sem neumen in ne znam zamenjati @#\$%&@ gume? Ali mislite, da ste vi pametnejši? (kot odgovor na izjavi: »Povedala bi mu, da avto ni dobro nameščen in da se lahko poškoduje,« in »ponudil bi mu pomoč pri zamenjavi kolesa«);*
- *Se vam je zmešalo? Ali ne vidite, da menjam @&\$%&\$ kolo? (kot odgovor na izjavi: »Zaželel bi mu dobro jutro,« in »predlagal bi mu, naj si malo odpočije od svojega dela«);*
- *Ali ne vidite, da nekaj delam? Nimam časa za vaše \$%&€#! (kot odgovor na izjavo: »Prosila bi ga za pomoč, nato pa mu povedala resnico, ko bi prišel«) itd.*



Tako bodo udeleženci počasi spoznali, da je to slepa ulica brez rešitve. Vendar zakaj smo tako prepričani, da nihče od njih ne bi mogel reči ničesar uporabnega in učinkovitega? Ljudje običajno ne preverimo, ali ima druga oseba tudi namen komunicirati. Verjamemo, da moramo samo nekaj reči, če želimo prenesti sporočilo, ne da bi pri tem pomislili, kaj res izražamo, ko nismo previdni in ne vzamemo v obzir osebe in situacije, v kateri smo (npr. »neumen si«, »bolj sem pameten kot ti«, »naredi, kot sem jaz rekel« ipd.).

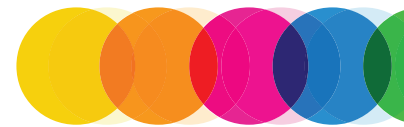
Če Aleš nima namena komunicirati z nami, bo vsak poskus zaman, sporočila ga ne bodo dosegla. Zato moramo najprej preveriti Alešev namen. Kako? V resnici posebna tehnika oz. metoda, ki bi zagotovila uspeh v taki situaciji, ne obstaja. Za začetek lahko osebo pozdravite z »dobro jutro« in tako poskušate vzbuditi njihovo pozornost. Odgovori vam lahko z izjavo, kot je na primer: »Nimam dobrega dneva.« Čeprav je to lahko razumeti kot negativno vedenje, ta reakcija v resnici pokaže, da je oseba do neke mere odprta za komunikacijo, saj je prisoten namen komunicirati. Če se Aleš sploh ne bi odzval, bi lahko poskusili z izjavo: »Pozdravljeni, Aleš, morda me niste slišali, zaželel sem vam dobro jutro.« S to izjavo bi lahko povečali možnosti za uspeh.

Zapomnite si: izvajalec mora poudariti, da želimo s to vajo povečati možnosti za uspešno komunikacijo, ne pa najti neke absolutne rešitve. Ko smo uspešno vzpostavili namero po komuniciranju, moramo preveriti prepričanja, ki vplivajo na to situacijo, kot so na primer:

- Kakšna so naša prepričanja o Alešu?
- Kakšno mnenje imamo o situaciji?
- Kakšno mnenje imamo o sebi?

Študija primera do neke mere vključuje prvi dve vprašanji. Tretjemu vprašanju se pogosto ne posvetimo dovolj, čeprav je za komunikacijski proces zelo pomembno. Razumeti moramo, da so tisto, kar izmenjujemo v procesu komunikacije, naša prepričanja o udeležencih in predmetih komunikacije. Poleg tega:

- Kakšno mnenje ima Aleš o nas?
- Kakšno mnenje ima Aleš o situaciji?
- Kakšno mnenje ima Aleš o sebi?



Poskušati moramo najti odgovore na zgornja vprašanja, če želimo povečati možnosti za uspešno komunikacijo. Če verjamem, da je Aleš norec, ki je po lastni krivdi v nevarni situaciji, bodo moj odnos in sporočila skladna s tem prepričanjem, torej nesramna do njega.

V skladu z analizo prepričanj (glej: Metodologija in smernice za pravilno izvajanje) je prepričanje razdeljeno na:

- spoznavno dimenzijo (kar vem)
- čustveno dimenzijo (kar čutim)
- vedenjsko dimenzijo (kar delam)

Ko želimo preveriti naša prepričanja o Alešu (na primer), moramo upoštevati:

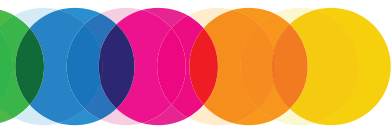
- **Kaj vem** o Alešu? (Vem, da je zelo vzkipljiv in da dela kot varnostnik.)
- **Katere občutke čutim** ob Alešu? (Večinoma strah, saj sem slišal, da ga je zaradi agresivnega vedenja praktično brez razloga do drugih zaposlenih iste organizacije večkrat obravnaval tudi odbor vaše organizacije. Slišal sem, da je nekajkrat proti njim uporabil celo fizično nasilje. Poleg tega pa sem slišal, da je bil za kratka obdobja že sprejet v psihiatrične klinike.)
- **Kaj naredim?** (V resnici se ne želim vpletati, vendar bom kljub temu poskušal prepričati Aleša, naj preneha z delom, čeprav obstaja majhna možnost, da s tem ogrozim uspeh prihajajočega zelo pomembnega sestanka.)

Podobno se lahko vprašamo še po drugačnih prepričanjih:

- Kaj vem o situaciji? (Sem res prepričan, da avto ni stabilen? Sem se o tem prepričal, preden nagovorim Aleša?)
- Kako se počutim v tej situaciji? (Ali Aleš lahko razume, da imam strah pred njim? Ali ve, da mislim, da je v nevarni situaciji?)

S postavljanjem takih vprašanj lahko z lahkoto ugotovimo, da smo začeli s težkim procesom komunikacije, ne da bi si prej zagotovili vse potrebne odgovore. Naša strategija komuniciranja mora biti ustvarjena z namenom, da zapolnimo spoznavne vrzeli. Šele, ko smo o vsem dovolj obveščeni, lahko poskušamo spremeniti Aleševo vedenje. Kako je to možno?

Teorija prepričanj pravi, da se spoznavna, čustvena in vedenjska dimenzija prepletajo. Ko se pojavi nov spoznavni element, se lahko spremenijo tudi čustva in vedenje. Če je čustvo posledica situacije, lahko to vpliva tudi na zaznavanje (težje dostopanje do spoznavnih



elementov) in voljo do ukrepanja. Analizo lahko opravimo tudi v nasprotno smer. V situacijo se nočem vpletati (kaj naredim), ker vem, da je Aleš agresiven (kaj vem), zato me je strah (kako se počutim). Izvajalec lahko pove, da bi v resnični situaciji večina dovolila, da bi se Aleš poškodoval. Ne zato, ker bi bili slabi ljudje, temveč zato, ker so naša dejanja običajno osnovana na le malo informacijah ter na nezavedanju lastnih stereotipov in čustev.

Zaključek:

Da bi povečali možnosti za uspešno komunikacijo, moramo preveriti:

- namen osebe za komunikacijo
- pomembna prepričanja o osebah in situaciji

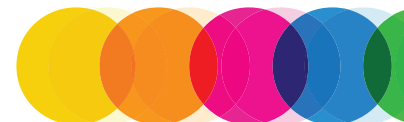
V vsakdanjem življenju imamo v takem primeru 1–2 sekundi časa, da oblikujemo strategijo komuniciranja. Zato običajno improvizirano, kar pa prinese mešane rezultate. Če preverimo namen in pomembna prepričanja, smo že ustvarili strategijo, ki je uporabna v vsakdanjem življenju in s katero lahko povečamo možnosti za uspeh.

VREDNOTENJE PRIDOBLENIH ZNANJ

Najboljša metoda za vrednotenje te metode je razprava v obliki okrogle mize, kjer lahko vsi člani skupine izrazijo svoje mnenje in možne načine uporabe pridobljenega znanja.

Če delamo z učno skupino, ki je v stalnem stiku s koordinatorjem, lahko udeležencem predlagamo, da to metodo vadijo vsak dan. Pri tem morajo paziti, da ne uporabljajo ustaljenih predstav o ljudeh ali idejah in da o nekaj podobnih izkušnjah poročajo v prihodnjih skupinskih razpravah.

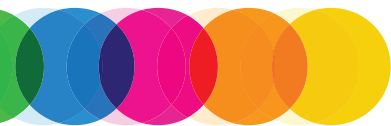
Učenci se morajo zavedati, da je ta metoda učinkovita predvsem za povečanje možnosti za uspešno komunikacijo. Kar sami razumemo kot osebo in/ali situacijo, je mešanica več faktorjev, ki niso vedno očitni.



VAJA 2 –

RAZVOJ METODE ZA PREDSTAVITEV IN SAMOZAZNAVANJE S POMOČJO OSEBNE KOREOGRAFIJE

TRAJANJE	90–110 minut.
CILJI	<ul style="list-style-type: none"> • seznanjanje s svojim telesom in gibi • visoka stopnja introspekcije • zavedanje o tem, kako se običajno predstavljamo in kako bi se lahko predstavili, da bi bili bolj natančni • zavedanje o tem, kaj res pomembno nam in kaj drugim ljudem
PRIPOMOČKI	Prostorna soba (80–100 m ²) brez stolov ali preprog, avdiosistem (ali samonapajalni zvočnik z USB-vhodom in prenosnik).
METODOLOGIJA IN SMERNICE ZA PRAVILNO IZVAJANJE	<p>Običajno se predstavimo na standarden način s specifičnimi elementi (ime, poklic, izobrazba), o katerih smo prepričani in vanje ne dvomimo. Toda koliko ključnih informacij v resnici izpustimo, ko se predstavimo? Ali sta naša ime in poklic res tisto, kar mora oseba vedeti o nas vedno, ko se predstavimo, ali obstajajo elementi, ki so v neki situaciji bolj primerni?</p> <p>Pri tej vaji se udeleženci naučijo povezati zavedno z nezavednim in tako ustvariti nov način, kako se predstaviti, ki temelji na boljšem samozavedanju. Pomembno je, da se vaja izvaja v sproščnem okolju in da izvajalec pri oblikovanju metode aktivno sodeluje. Izvajalec mora navodila udeležencem podati z mirnim glasom in, če je to potrebno, navodila ponoviti. Udeleženci ne potrebujejo nobenih plesnih izkušenj. Za izvajalce pa so izkušnje z vodenjem plesnih tečajev dobrodošle.</p>



DEJAVNOST

Po dejavnosti za ogrevanje izvajalec skupino povabi v odprt krog, kjer se udeleženci sprostijo. Nato se vsak udeleženec predstavi na svoj način, da pokaže, kaj je pri predstavitvi pomembno njemu samemu. Izvajalec ostalim naroči, naj vsako predstavitev natančno poslušajo. Ko je prvi krog končan, izvajalec naroči prvemu udeležencu, naj posnema prejšnjo predstavitev, nato pa naj se še enkrat predstavi. Ta vaja poteka cel krog.

Cilji:

- udeleženci spoznajo druge člane
- za trenutek se udeleženec postavi v kožo svojega soseda
- osebe spoznajo, kako jih vidijo drugi, prepoznajo svoj stil (samozavest, sram, formalnost), telesno držo in mikrogibe ter izraze obraza (nasmeh, grimase)
- prebijejo led, saj je posnemanje soseda običajno zabavno in ustvari prijetno vzdušje za nadaljevanje vaje

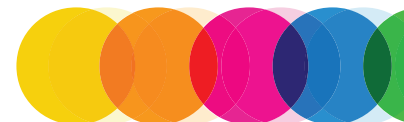
Priprava osebne koreografije kot nov način predstavitve:

Izvajalec skupini naroči, naj se razporedijo po prostoru. Vsakemu udeležencu naroči, naj razprostre roke in tako določi svoj osebni prostor. Nato izvajalec udeležencem naroči, naj mu zaupajo, zaprejo oči in brez razmišljanja in brez skrbi sledijo njegovim besedam ter naj vaje ne prekinjajo iz katerega koli razloga. Najbolje je, če je tudi jakost glasbe v ozadju zelo nizka.

1. Navodila izvajalca:

Poskusite se sprostiti in si razjasniti misli, ne osredotočajte se na zvoke iz okolice in na druge ljudi v sobi. Sami ste. Če vam je bolj udobno sedeti ali se naslanjati na zid, lahko spremenite položaj. Uporabljajte svojo domišljijo in zapustite to sobo. Izberite si kraj, kamor bi radi šli, lahko je daleč ali blizu, lahko je plaža ali celo soba, kraj, ki ga poznate ali kjer ste bili, lahko je kraj, ki ga ustvarite v svoji domišljiji. Ta kraj si zamislite zelo podrobno. Iz katerega materiala je, barve, temperaturo, veter, zvoke in/ali melodije. Opazujte vsako podrobnost in se odločite, kje v tem prostoru ste. Predstavljajte si, da je tam z vami še ena oseba, resnična ali namišljena, ki ji želite nekaj povedati, kar koli že. Predstavljajte si osebo, ki je z vami, in jo umestite nekam v kontekst, ki si ga predstavljate, vendar ne preblizu sebe.

Poskusite se vrniti na ta kraj in si ga predstavljati še bolj podrobno, le da ste tokrat v njem tudi vi z drugo osebo. Razmislite, kaj želite povedati tej osebi. Razmisliti morate zelo pazljivo, poskusite se spomniti točnih besed, ki jih želite uporabiti. Povejte te besede osebi od daleč, brez pravega zvoka. Predstavljajte si, da mora oseba te



besede slišati. Izgovorite jih še enkrat. Poskusite se spomniti, da ta oseba ni blizu vas. Poskusite povedati, kar želite, vendar z manj besedami, obdržite samo besede, ki so ključne za sporočilo (največ 3 do 4). Te besede poskusite pokazati od daleč. Uporabite svoje telo, da izrazite, kar ste prej želeli povedati. Najprej si predstavljajte gibe, ki jih želite narediti, kot da bi sebe opazovali od daleč. Te gibe ponovite tolikokrat, da se boste lahko odločili, kateri gibi so najbolj primerni. Razmislite o vsaki podrobnosti teh gibov: o položaju rok, nog in glave, ali so gibi počasni ali hitri, ali so dolgi ali kratki in zakaj. Ko se odločite za optimalno zaporedje gibov, ga začnite ponavljati in poskusite prenesti sporočilo osebi, ki je – v vaših mislih – pred vami. To ponovite velikokrat s hitrostjo po lastni presoji, poskusite postaviti svoje telo v predstavo, ki ste jo ustvarili pred tem. Še vedno lahko spremenite besede/gibe, če se boste tako bolje počutili in bolj zaupali v prenos svojega sporočila. Gibe ponovite tolikokrat, da bodo postali nekaj čisto »vašega« oz. bodo za vas že nekaj povsem naravnega. Z njimi bodite seznanjeni tako, kot ste seznanjeni z vašim imenom. Ko boste z gibi povsem seznanjeni, še zadnjič pomislite na ta kraj.

Sedaj kraj zapuščamo. Odločiti se morate, ali bo šla oseba, ki ste si jo zamislili prej, z vami ali bo ostala na tem kraju. Ta kraj bo za vas še vedno obstajal in vanj se boste lahko vedno znova vračali. Preden zapustite svoj kraj, še enkrat ponovite svoje gibe. Bravo, sestavili ste svojo prvo koreografijo. Sedaj lahko odprete oči.

2. Sestava:

Izvajalec naj počaka nekaj trenutkov, da se udeleženci umirijo. Nato jim naroči, naj se spomnijo, kako so se predstavili na začetku vaje (besede, gibi, občutja itd.). Nato naj ta način predstavitve združijo s svojo koreografijo. Ohranijo naj ime in 3–4 besede ter jih združijo s svojimi gibi.

3. Predstavitev:

Vsak član skupine naj se predstavi s svojo novo sestavo, ostali člani pa za njim ponavljajo koreografijo in besede.



REZULTATI

Vsak udeleženec sestavi osebno koreografijo, vendar ne s posnemanjem poklicnih plesalcev oz. trenerjev, temveč s pomočjo introspektivnega postopka, katerega cilj je priklicati čustva in misli. Vsak udeleženec ustvari svoj domišljjski kraj, kamor se lahko zateče vedno, ko to potrebuje (npr. ko se mora pomiriti itd.).

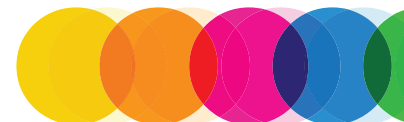
Primerjava obeh metod predstavitve vzbudi razmislek o tem, na kakšen način nekoga poznamo (npr. koliko elementov sporočata metodi predstavitve, koliko elementov je potrebnih za to, da si ustvarimo predstavo o drugih ljudeh, kako so te elementi povezani s splošnim mnenjem, ki ga imamo o neki osebi itd.). Ugotovimo, da je umetnost v praksi uporabno orodje, ki ga lahko uporabljamo v vsakodnevnem življenju ali pri komunikaciji z drugimi ljudmi na način, ki ni običajen in formalen. Je priložnost, da se ozremo vase in pridobimo boljše znanje o sebi. Samozavedanje!

VREDNOTENJE PRIDOBLENIH ZNANJ

S skupinsko razpravo, v kateri bodo udeleženci delili povratne informacije, bo ta vaja natančno ovrednotena. Po tej vaji želijo udeleženci zelo pogosto deliti svoje izkušnje.

SEZNAM LITERATURE

Metodo je razvila Despoina Bounici, članica glasbenega teatra Synergy of Music Theatre iz Grčije.



VAJA 3 –

V ČUSTVENO NABITA KOMUNIKACIJA

TRAJANJE	90–120 minut.
CILJI	<ul style="list-style-type: none"> • prepoznavanje čustev, ki vplivajo na komunikacijo • obvladovanje čustveno nabite komunikacije • znanje o prenosnosti čustev • sposobnost nevtraliziranja čustev, ki vplivajo na komunikacijo • sposobnost, da čustva drugih na nas ne vplivajo
PRIPOMOČKI	Soba s stoli v polkrogu in z dvema stoloma na spodnji stranici.
METODOLOGIJA IN SMERNICE ZA PRAVILNO IZVAJANJE	<p>Na čustva v procesu komunikacije pogosto nismo pozorni, dokler ne prestopijo splošno sprejetih meja. Jeza, strah, žalost, sovraštvo, presenečenje in veselje je šest osnovnih čustev, ki prek limbičnega sistema v možganih v manj kot 0,006 sekunde vplivajo na delovanje našega telesa in čustveno ravnovesje, kar je hitreje kot logično razmišljanje.</p> <p>Česar se običajno ne zavedamo, je dejstvo, da se čustva prenašajo. Ko smo soočeni z jeznim človekom, se naši možgani osredotočijo na ta dražljaj, njihov odziv pa je temu primeren, zato tudi mi sami občutimo jezo. Srce nam začne biti hitreje, saj se telo pripravlja na možnost boja. Človeško telo se na vse vrste osnovnih čustev odzove avtomatično in na ustrezen način, kot neke vrste mehanizem za preživetje. Človeški vrsti je to omogočilo, da je med sabo komunicirala, še preden je bil človeški jezik sploh prisoten. Zato je čustva zelo težko obvladovati, vendar je zelo pomembno, da vsaj poskusimo</p> <p>Multiplikatorji bodo zagotovo udeleženi v situacijah, nabitih s čustvi. Soočeni bodo s težavnimi situacijami, v katerih se bodo zanašali na logiko za prenos sporočila, vendar v takih primerih prevlada čustveni del komunikacije. Zato je pomembno, da multiplikator ve, kako ta mehanizem deluje. Znanje in veščine v zvezi z obvladovanjem čustev so ključne, saj se lahko multiplikator tako izogne temu, da bi čustva iz teh težkih situacij prenašal v osebno življenje. Multiplikator mora znati nevtralizirati svoje poklicno okolje, da lahko živi uravnoteženo poklicno/osebno življenje.</p>



Zapomnite si: pogoj za izvajanje te vaje je sodelovanje igralca. Prisoten mora biti izkušen igralec, ki zna igrati in improvizirati čustva jeze, strahu, žalosti, gnusa, presenečenja in veselja. Igral bo v vlogi begunca, s katerim se multiplikator pogovarja. Vsak udeleženec ima na voljo 3 minute, da pridobi čim več informacij iz naslednjih rubrik:

- ime
- družinska situacija
- izobrazba in delovne izkušnje
- način prihoda v državo
- načrti za prihodnost

Pri vsakem udeležencu bo igralec spremenil svoje čustvovanje, ime in osebno zgodbo, čustva pa ne bo izrecno opredelil (za vsako ponovitev bo izbral točno eno čustvo, ne več in ne mešanice čustev). Odgovore bo dajal le, kadar bo vedenje multiplikatorja primerno. Besede, ki jih uporablja za komunikacijo, mora omejiti, kot da bi imel omejen besedni zaklad. Če multiplikator poskuša vzpostaviti fizični kontakt, se mora igralec odzvati odklonilno. Običajno uspe informacije o največ 2–3 temah pridobiti le majhnemu številu udeležencev, kar pa ni slabo. Tri minute, ki jih imajo na voljo, ni veliko časa. Po drugi strani pa glavni cilj te naloge ni, da bi se multiplikatorji zavedali težavnosti komunikacije s čustvenim beguncem. Glavni cilj je, da udeleženci čutijo prenos osnovnih čustev, poskušajo prepoznati vrsto čustev in razumeti, da je treba vložiti kar nekaj truda za nevtralizacijo čustveno nabite komunikacije.

DEJAVNOST ZA OGREVANJE

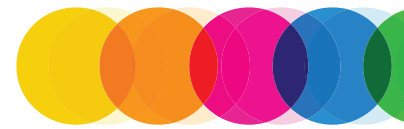
Pred začetkom vaje je treba skupino s kratko skupinsko razpravo pripraviti na komunikacijo (glej dejavnost za ogrevanje iz modula 1).

DEJAVNOST

Igralec sedi na enem izmed dveh stolov v sredini polkroga. Vsak udeleženec dobi navodila od izvajalca.

Navodila:

V triminutnem pogovoru z beguncem poskušajte pridobiti čim več informacij o naslednjih temah:



- ime
- družinska situacija
- izobrazba in delovne izkušnje
- način prihoda v državo
- načrti za prihodnost

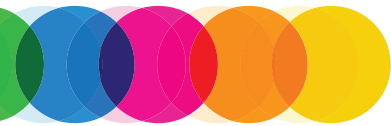
Vsak udeleženec začne z vajo. Izvajalec meri čas in si beleži čustva igralca ter pomembne točke v komunikaciji. Ko čas poteče, izvajalec ustavi komunikacijo in pokliče naslednjega udeleženca (najbolje, da se pred začetkom vaje izvede žreb, da se določi vrstni red udeležencev). Na tej točki komentarji še niso dobrodošli.

Ko na vrsto pridejo vsi udeleženci, naredite 15-minutni premor in se nato vrnite v polkrog. Vsakemu udeležencu naročite, naj prepozna čustvo, ki je vplivalo na 3-minutni pogovor, in opiše, kako se je počutil. Dovolite ostalim udeležencem, da komentirajo vsak pogovor (če želijo). Osredotočite se na neprijetne in nerodne trenutke ter spodbudite udeležence, da o njih govorijo. Ko prenehate z vrednotenjem, si vzemite nekaj časa in udeležencem povejte, da:

- čustev ni vedno enostavno prepoznati
- se čustva lahko prenašajo
- so občutja, ki jih doživljamo v neprijetni situaciji, posledica zamegljenega logičnega dela naših možganov, ko nanje vplivajo čustva
- je najbolj učinkovit način za obvladovanje čustev to, da jih prepoznamo in jih nehamo poustvarjati
- se ne smemo odzivati glede na čustva, ki so prisotna v situaciji (tudi v »veseli« komunikaciji je veliko možnosti, da se pomembne informacije izgubijo zaradi zmede v logičnem delu)
- Ta vaja ni namenjena pridobivanju izkušenj o težavni komunikaciji, temveč razumevanju vpliva čustev na vsakdanje življenje.

VREDNOTENJE PRIDOBLENIH ZNANJ

S skupinsko razpravo, v kateri bodo udeleženci delili povratne informacije, bo ta vaja natančno ovrednotena. Po tej vaji želijo udeleženci zelo pogosto deliti svoje izkušnje.



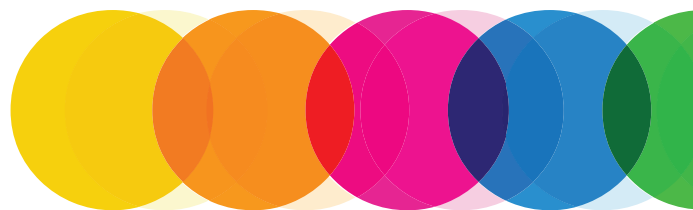
Poskusna izvedba v Larisi



Poskusna izvedba v Larisi

MODULE 3:

SPODBUJANJE SKUPINSKE REFLEKSIJE O PREDSDOKIH



UVOD

V tem modulu je vaja iz refleksije o naših predsodkih, ki služi kot pogoj za vstop v dobro izobraževalno razmerje v večkulturnem kontekstu. Vaja je bila pripravljena v skladu z analizo potreb, ki so jo izpolnili učitelji in socialni delavci – ciljna publika tega načrta – v partnerskih državah. Osredotočeni smo na načine, kako doseči ranljive učence in jih vključiti v priložnosti za izobraževanje. Glede na negativno javno mnenje o beguncih in prosilcih za azil je naš cilj tudi, da bi multiplikatorjem in socialnim delavcem predali znanje in izboljšali njihove kompetence. Tako bi bilo lahko multiplikatorjev vedno več, zagotovili pa bi tudi bolj vključujoče izobraževanje za bolj vključujoče življenje.

Z modulom 3 »Spodbujanje skupinske refleksije o predsodkih« želi projekt OUT-SIDE-IN zapolniti vrzel v izobraževanju za odrasle, ki ga sestavlja izobraževanje v večkulturnih skupinah. Posebej se osredotoča na ustvarjanje učnega okolja v skupinah za begunce. Samorefleksija je osrednji del učnega procesa in predstavlja nezamenljiv element demokratične enotnosti. Pedagoški pristopi in materiali za državljansko vzgojo ter področji didaktike demokracij in medkulturne pedagogike poznajo različne smernice za dekonstrukcijo predsodkov (pristop anti-bias, betzavta, »Eine Welt der Vielfalt / Svet raznolikosti« (Nemčija), razprava o izjavah »gostilniških politikov (Nemčija) itd.). Vendar večina metod temelji izrazito na uporabi jezika kot edinega medija komunikacije, za kar je potrebna jezikovno homogena skupina. Zato (samo) jezikovno vključevanje nevklučenih družbenih skupin, ki govorijo tuji jezik, ni mogoče. Metode posledično ne izpolnjujejo pogojev, ki so potrebni za doseganje ciljev v današnji družbi, v kateri živijo tudi priseljenci. Metod ni mogoče izvajati v večkulturni skupinah, v katerih vsi udeleženci ne govorijo istega jezika.

Po naših podatkih so družbe sprejema razdeljene na tiste, ki begunce podpirajo in sprejemajo, in na tiste, ki jih dojemajo kot nevarne zločince in potencialne teroriste. Poleg tega se pri multiplikatorjih kaže potreba po izboljšanju kompetenc s pomočjo novih metod, in sicer za spodbujanje večkulturnosti in uporabo interaktivnih večjezičnih orodij, ki se jih le redko uporablja (nacionalni jezik je pogosto glavna ovira v mešanih učnih skupinah, v katerih so lokalni prebivalci in priseljenci).

Konzorcij OUT-SIDE-IN se želi soočiti s tem izzivom in zapolniti to vrzel na področju izobraževanja. Za dosego cilja so bile razvite posebne učne metode za izvajanje skupinske refleksije v večkulturnih in jezikovno heterogenih skupinah. To je zelo zahteven izziv, zato te metode svoje meje dosežejo prej kot metode refleksije, ki temeljijo na uporabi jezika. Kljub temu je cilj vključevanja, da občutek uspeha v izobraževalnih procesih občutijo tudi neprivilegirane učne skupine.



NAMEN IN IZOBRAŽEVALNI CILJI

Glavni cilj je izvajanje skupinskih refleksij za dekonstrukcijo predsodkov v skupinah z begunci.

Cilji modula 3:

- ozaveščanje o spoštovanju človekovih pravic
- izboljšanje transkulturne kompetence v odnosu do »drugačnosti«
- krepitev kompetence za uporabo humorja, ironije in iger za:
 - soočanje s stereotipi in predsodki (z lastnimi in učenčevimi)
 - pomoč tujim učencem pri pridobivanju osnovnih veščin pismenosti in računanja ter socialnih in državljskih veščin pa tudi veščine kulturnega izražanja
- krepitev izobraževalnih kompetenc s pomočjo združevanja različnih ustvarjalnih in reflektivnih praks, metod in orodij za vključujoče izobraževanje za odrasle

TRAJANJE

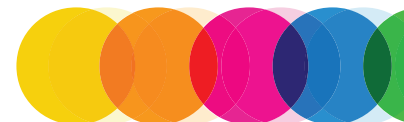
Ta modul traja 8 ur, vključno z odmori. Časovni načrt:

- Vaja 1 – **Piramida sovraštva**; 3 ure
- Vaja 2 – **Atlas naših predsodkov**; 2 uri
- Vaja 3 – **Medkulturna tombola**; 3 ure

PRIPOMOČKI

Za uro z izvajalci je potrebna velika soba s stoli ali z blazinami v krogu. Za izvajanje vsake vaje je potrebna natisnjena različica z ustreznimi slikami:

- za vajo 1 (piramida sovraštva) z izbranimi vprašanji
- za vajo 2 (atlas naših predsodkov) potrebujete zemljevid Evrope in/ali sveta; potrebujete tudi barvice, revije, lepilo in škarje za ustvarjanje kolaža, poleg tega pa še natisnjeno različico zemljevidov; za ustvarjanje kolažev in risanje potrebujete tudi stole in mize; prostor za izvajanje teh vaj lahko prirejate tudi po svoje.
- za vajo 3 (medkulturna tombola) potrebujete številke in karte za bingo in tabelo medkulturnih pomenov, ki je predstavljena na plakatu medkulturne tombole; ker gre za družabno igro, potrebujete mize in stole ter prostor, kamor boste obesili plakat za tombolo.



VSEBINA

V analizi potreb smo zbrali nekaj namigov o izobraževalnih potrebah učiteljev in socialnih delavcev. Multiplikatorji so poudarili, da jim primanjkuje medkulturnih in jezikovnih veščin za boljše sodelovanje s prosilci za azil in begunci, saj kulturno poreklo še vedno predstavlja oviro v odnosu. Glede na te potrebe smo razvili modul, ki je namenjen spodbujanju samorefleksije in boljšega zavedanja tega novega izziva. Najpomembnejši koncepti in znanja za izvajalce in učitelje v tem modulu so:

- stereotipi in predsodki
- kontaktna hipoteza
- metoda zbiranja v krogu
- transkulturalni pristop in boljše spoznavanje samega sebe
- reflektivne prakse in samozavedanje o nepristranskem pedagoškem pristopu (anti-bias)
- dosledno ravnanje v enakih oz. podobnih situacijah, saj je ta modul uporaben v različnih izobraževalnih okoljih: formalnih, neformalnih in priložnostnih
- vključevanje iger in vizualizacije v izobraževalni proces s pomočjo ustvarjalnih metod v podporo znanju, ki ga prejemajo udeleženci izobraževanja za odrasle
- refleksija o upoštevanju človekovih pravic za vključujoče izobraževanje (prenovljeni razvojni cilji tisočletja in deklaracija človekovih pravic)

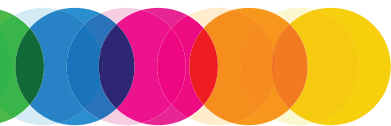
Analiza potreb za učence je pokazala potrebo po podpori pri pridobivanju jezikovnih veščin, in sicer pri razumevanju zakonov in birokratskih postopkov. Pokazala pa se je tudi potreba po pravni pomoči. Ključna znanja, ki jih bodo učenci pridobili s tem modulom, in za to prirejene vsebine, so povezana z »učnim okoljem«, v katerem lahko učitelji in socialni delavci te metode tudi izvajajo:

- poglobljeno znanje o družbi sprejema: zakoni, kultura in način življenja
- vzajemno učenje različnih jezikov
- vodena verbalizacija v nacionalnem jeziku države sprejema
- kulturna dediščina in družbenopolitične situacije v različnih državah po svetu ter v državi sprejema

NASVETI ZA IZVAJALCE

Za dobro pripravo vaj, primernih za vključujoče izobraževanje z begunci, je treba:

- spoznati splošne predsodke na obeh straneh (begunci do državljanov in državljani do beguncev), saj ti predstavljajo oviro pri učnih procesih in jih je treba zato podrobno analizirati; nekaj primerov lahko najdete v poročilu raziskave projekta OUT-SIDE-IN, ki je vključeno v učne materiale



- biti v situaciji in odprti do tega, da nečesa ne veste ali poznate
- biti del skupine in deliti svoja čustva in stališča
- se zavedati priložnosti za vzajemno izmenjavo znanj, ki krepi zavedanje o skupnih vrednotah ljudi
- sodelovati pri igrah in vizualizaciji ter stopiti izven svojega varnega območja

Med skupinsko refleksijo je zelo pomembno, da udeleženci govorijo samo o svojih izkušnjah, zato jih je treba ustaviti, če začnejo govoriti o izkušnjah drugih.

VAJE

Struktura modula je razdeljena na tri vaje:

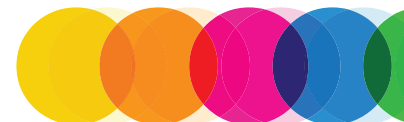
- vaja iz refleksije: Vaja 1 – Piramida sovraštva
- vaja iz refleksije: Vaja 2 – Atlas naših predsodkov
- vaja iz refleksije: Vaja 3 – Medkulturna tombola

Prvi dve vaji se lahko uporabljata individualno ali v skupini, v formalnem, neformalnem ali priložnostnem okolju. Tretja vaja pa je družabna igra, zato se izvaja v skupini, najboljše učno okolje pa je neformalni dogodek, kjer imajo ljudje različnega porekla priložnost, da se spoznajo.

CILJI ZA UČITELJE IN SOCIALNE DELAVCE

Učitelji in socialni delavci morajo izboljšati naslednje veščine, da bodo lahko na primeren način formulirali (in uporabljali) in izvajali nova orodja/vaje, ki so namenjena beguncem/prosilcem za azil in mešanim učnim skupinam:

- znanje o (1) mednarodnih, evropskih in državnih organih in zakonih v zvezi z vstopom prosilcev za azil; (2) migracijskih poteh, tokovih in številu prisilnih migrantov, ki so prišli v vsako državo EU; (3) ostalih državah, kulturah in jezikih.
- sposobnost: (1) refleksije in dekonstrukcije lastnih stereotipov in predsodkov; (2) opravljanje intervjujev za zbiranje biografskih podatkov o učencih; (3) prepoznavanja neizraženih potreb, pogledov in stališč; (4) vrednotenje, primerjave in opredeljevanja napredka učencev v procesu vključevanja; (5) uporaba različnih orodij/vaj v različnih učnih okoljih.



VAJA 1 – PIRAMIDA SOVRAŠTVA

<p>UVOD</p>	<p>Uporaba piramide sovraštva omogoči refleksijo o predsodkih udeležencev v povezanem družbenem kontekstu. Teme, ki so vključene v tej metodi, so psihologija predsodkov, povezava med predsodki in diskriminacijo ter razlikovanje predsodkov od konceptov, kot sta rasizem ali diskriminacija na podlagi družbenega razreda. Vaja se osredotoča na strukturo piramide predsodkov in na različne stopnje stereotipov, ki so prisotni v učni skupini, del pa je namenjen tudi vprašanju, kdaj je treba ob predsodkih ukrepati na izobraževalni in kdaj na pravni ravni. Metoda je uporabna kot pokazatelj napetosti, ki so jih izkusili begunci. Med plenarno razpravo z odraslimi učenci pa lahko udeleženci opišejo tudi svoje bivalne razmere.</p>
<p>TRAJANJE</p>	<p>Z odraslimi učenci 60–90 minut (kot skupina), 30–45 minut (s posamezniki). Čas refleksije, ki poteka v krogu, je odvisen od števila udeležencev (multiplikatorji oz. socialni delavci vsakemu udeležencu odmerijo 5–6 minut).</p>
<p>CILJI</p>	<p>Ozaveščanje in refleksija o vseh potencialnih oblikah diskriminacije ter analiza vseh nivojev diskriminacije, ki jih je človeštvo doživelo v nedavni zgodovini.</p>
<p>PRIPOMOČKI</p>	<p>Tiskana kopija piramide sovraštva z izbranimi vprašanji, ki spodbujajo refleksijo in opisovanje lastnih izkušenj.</p>
<p>METODOLOGIJA IN SMERNICE ZA PRAVILNO IZVAJANJE</p>	<p>Pritrdite piramido sovraštva z izbranimi vprašanji in skupini predstavite različne stopnje in koncepte, ki jih predstavlja, hkrati pa lahko že sprejemate prve komentarje udeležencev (npr. »gospodarski genocid je nova oblika genocida«, »narisati bi morali piramido, postavljeno na glavo, da bi o svoji demokraciji lahko razmišljali pozitivno«, »če se ne zavedamo nevarnosti na prvih stopnjah, se lahko situacija le še poslabša« itd.). Tovrstne izjave lahko uporabite tudi kot spodbudo v razredu, da udeleženci poglobijo specifične vidike svojih socialnih življenj.</p>



DEJAVNOST

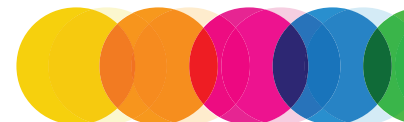
Če piramido sovraštva uporabljate na izobraževanju z učitelji in socialnimi delavci, jim lahko postavite vprašanja, kot so:

- Kaj ste čutili in o čem ste razmišljali, ko ste si ogledovali piramido?
- Ali imate kakšne posebne spomine na genocid (posredne ali neposredne)?
- Ali ste izkusili (posredno ali neposredno) katero izmed oblik, opisanih v piramidi?
- V kateri fazi po vašem mnenju trenutno živimo v naši družbi?
- V kateri od teh faz imate po vašem mnenju dovolj moči, da posamezno ali kolektivno posredujete?

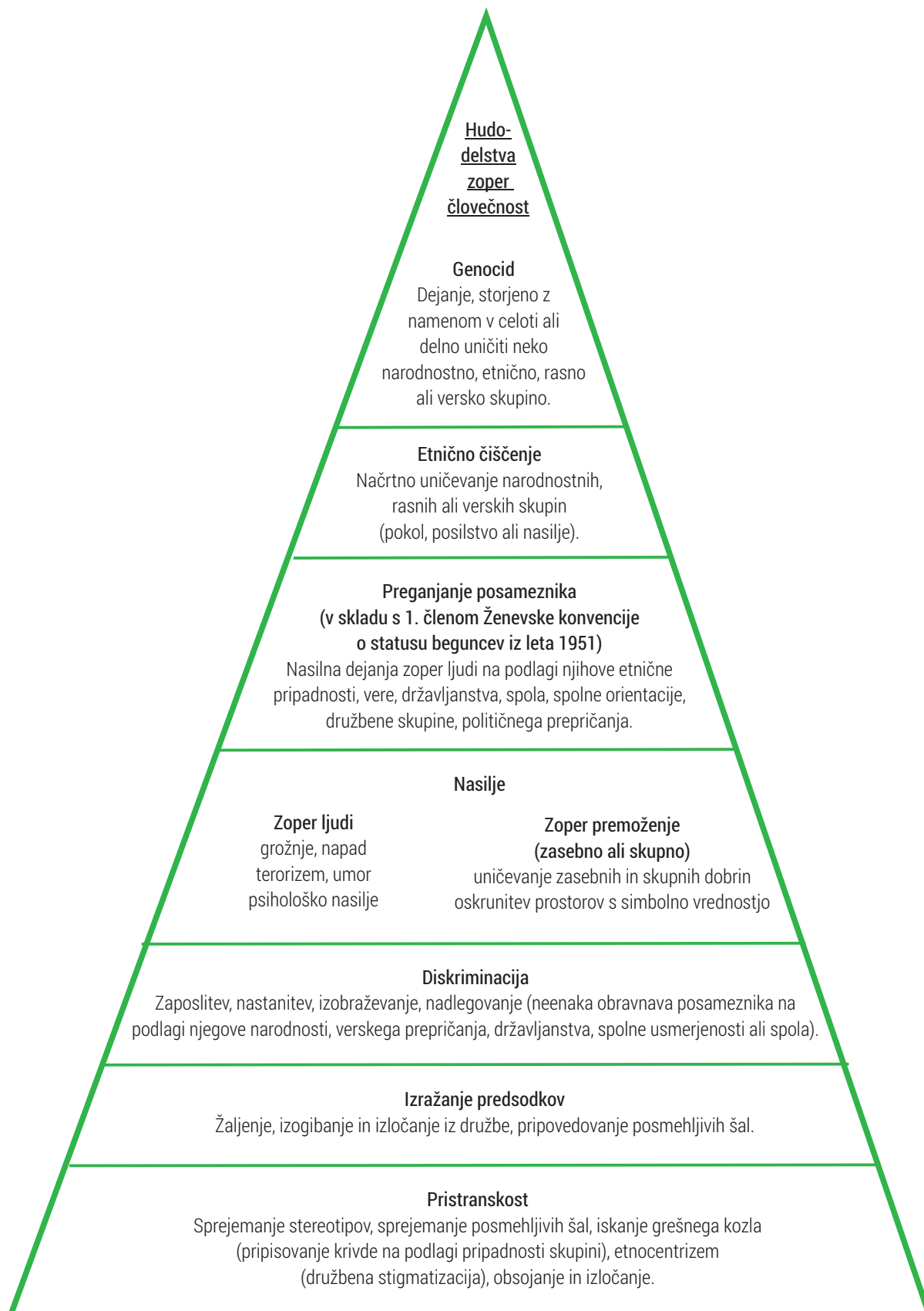
Zadnji vprašanja (4 in 5) lahko postavite tudi učencem (beguncem in odraslim učencem v družbah sprejema).

Italijanski socialni delavci bi lahko to prakso vključili tudi v delo z begunci, in sicer na začetku obravnave upravičencev in pri nudenju pomoči v prvem in drugem nastanitvenem centru. Postopek za pomoč beguncem, ki ga s socialno in psihološko podporo izvajajo v nekaterih nastanitvenih centrih, vodi ekipa strokovnih delavcev (pravniki, socialni delavci, psihologi). Pomoč beguncem je organizirana na najmanj treh stopnjah in je namenjena:

- nudenju pravnih nasvetov in podpore
- zbiranju življenjepisov
- pripravi kandidatov za nastop pred pravno komisijo z igro vlog in simulacijo zaslišanja



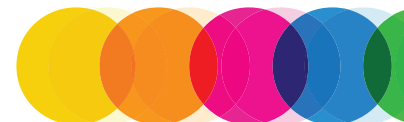
PIRAMIDA SOVRAŠTVA





VAJA 2 - ATLAS NAŠIH PREDSDOKOV

UVOD	Po zgledu iz knjige bolgarskega grafičnega oblikovalca Janka Cvetkova, ki je deloma na voljo na tej spletni strani (http://alphadesigner.com/mapping-stereotypes/), lahko multiplikatorji sestavijo enostavno vajo s pomočjo tiskanih kopij praznih zemljevidov Evrope. Če se učenci strinjajo, lahko zemljevid skupaj na velik list papirja narišejo kar sami.
TRAJANJE	Vaja z odraslimi udeleženci lahko traja 60–90 minut.
CILJI	Refleksija o stereotipih, povezanih z »narodnostjo«. Opozoriti na ironijo splošnih predsodkov do obeh strani (begunci do državljanov in državljanji do beguncev).
PRIPOMOČKI	Natisnjen izvod praznega zemljevida (Evrope ali sveta), barvice, revije, lepilo in škarje za kolaž, lepilni trak, fotoaparata za slikanje končnega izdelka.
METODOLOGIJA IN SMERNICE ZA PRAVILNO IZVAJANJE	<p>Pred začetkom vaje lahko multiplikatorji na kratko predstavijo »vzajemne« predsodke po predlogi ameriškega zgodovinarja Alfreda W. Crosbyja, ki je leta 1972 napisal knjigo <i>The Columbian Exchange: Biological and Cultural Consequences of 1492</i>. »Kolumbovska izmenjava« (ime izvira iz evropske kolonizacije in trgovine, ki je sledila odkritju Krištofa Kolumba iz leta 1492) je ime za izmenjavo rastlin, živali, kulture, populacij ljudi, tehnologije in idej med Amerikami in Starim svetom v 15. in 16. stoletju. V tej knjigi avtor predstavi bolezen sifilis, ki jo je leta 1520 prvi odkril Girolamo Frascatoro, vendar je bila uradno kot bolezen priznana šele v 19. stoletju. Ime za to bolezen je klasičen primer stereotipiziranja:</p> <ul style="list-style-type: none">• za Italijane je bila to francoska bolezen• za Francoze je bila to neapeljska bolezen• za Angleže je bila to francoska oz. bordojska bolezen• za Poljake je bila to španska oz. nemška bolezen



- za Ruse je bila to poljska bolezen
- za Bližnji vzhod je bila to evropska bolezen
- za Indijce je bila to frankovska bolezen
- za Kitajce je bila to kantonska bolezen

DEJAVNOST

Vajo lahko prilagodite glede na sposobnost udeležencev, da se izražajo v jeziku države sprejema.

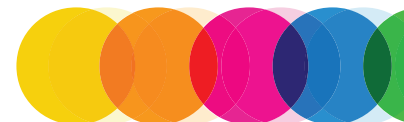
- Zadolžitev za posameznika: uporabite barvo, ki vam je všeč, da pobarvate eno državo na zemljevidu in z njo označite tudi čustva in predstave o tej državi (na tabli naj visi bel zemljevid, na katerem so zapisana imena držav, učenci pa naj se na nalogo pripravijo tako, da razmislijo, kakšen pomen imajo različne barve in katerim čustvom ustrezajo).
- Zadolžitev za posameznika: uporabite izbrane slike iz revij. S škarjami in z lepilom ustvarite zemljevid, s katerim boste izrazili svoje mnenje o tem, kako Afričani dojemajo Evropejce, kako Azijci dojemajo Evropejce, kako državljani vaše države dojemajo Evropejce, kako dojemate lastno državo na zemljevidu sveta, kako dojemate Evropo na zemljevidu sveta.
- Delo v skupini: »Kateri običaji in navade v Evropi so po vašem mnenju najbolj podobni tistim v vaši kulturi?« in nato še: »Kateri običaji in navade v Evropi so po vašem mnenju najbolj tuji tistim v vaši kulturi?«.





VAJA 3 – MEDKULTURNA TOMBOLA

UVOD	Igro Medkultura tombola je v svojem medkulturnem centru razvila organizacija Ziggurat Association, ki je tudi partnerska organizacija projekta OUT-SIDE-IN. Tombola je družabna igra, ki so jo najprej igrali v 18. stoletju v Neaplju, in je podobna igri bingo. Igra se večinoma za božič, nagrade pa so pogosto le simbolične. V medkulturni tomboli ima vsaka od 90 števil svoj pomen, npr. št. 1 pomeni »praznik dela«, povezan s praznovanji 1. maja, št. 2 je gambijski Stonehenge, št. 3 predstavlja tradicionalna oblačila Tuaregov itd.
TRAJANJE	Ena igra medkulturne tombole lahko traja okoli tri ure.
CILJI	Znanje o krajih in kulturah sveta ter znanje računanja. Angleški prevodi pomenov teh devetdesetih števil, kot jih opredeljuje organizacija Ziggurat, so predstavljeni med pripomočki, vsak izvajalec oz. učitelj pa lahko tem devetdesetim številkam pripiše različne pomen v povezavi s temami, ki zanimajo udeležence. Igra pa se lahko uporablja tudi v neformalnih in formalnih okoljih, v katerih se udeleženci osredotočajo na pomen števil, povezanih z zgodovino, državljskimi kompetencami, kulturno dediščino, geografijo, jeziki, matematiko itd.
PRIPOMOČKI	Za vajo potrebujete samo stole in mize, plakat z vsemi številkami, ki ga obesite na steno, številke in kartice kot pri običajni tomboli in manjše predmete, ki jih boste uporabljali za označevanje (majhni koščki kartona itd.). Poskrbljeno mora biti seveda tudi za simbolične nagrade.
METODOLOGIJA IN SMERNICE ZA PRAVILNO IZVAJANJE	Če je prostora dovolj, postavite stole v obliki podkve, da udeleženci med igro drug drugega vidijo.
DEJAVNOST	V klasični igri tombole igralci določijo simbolično ceno za vsako kartico (npr. 0,10 evra). Igralci kupijo kartice, eden izmed igralcev pa kupi kartico »cartellone« (največjo kartico z vsemi številkami). Denar se razdeli na pet nagrad, od najnižje do najvišje, tj. tombola:



- dvojka / »ambo«, dve številki v isti vrsti
- trojka / »terno«, tri številke v isti vrsti
- štirica / »quaterno«, štiri številke v isti vrsti
- petka / »cinquina«, pet številke v isti vrsti
- tombola, vse številke na kartici

Igralec s kartico »cartellone« jemlje številke iz vreče in vsako na glas tudi napove. Številke nato postavi v njihov prostorček na kartici »cartellone« in igralcem nameni dovolj časa, da si lahko številko označijo na svoji kartici.

Novejše kartice za tombolo so plastične in imajo majhne plastične prostore, v katere se vstavlja številke, sprva pa so igralci te prostorčke polnili z majhnimi fižoli ali z lupino pomaranče, ki so jo igralci jedli med igro.

Pri medkulturni tomboli so lahko nagradne drugačne, namesto da udeleženci kartice plačujejo, lahko vsak podari majhen predmet, ki bo na koncu del ene izmed petih nagrad. Tudi sadje in zelenjava se lahko uporabita kot nagrada, če želimo nekaj časa nameniti tudi izobraževanju o zdravi prehrani, podobno pa tudi vstopnice za gledališča, muzeje ali kino, če so sredstva za kulturne dejavnosti na voljo.



Ta klasična igra, ki ji je bil dodan nadnacionalni vidik, je lahko dobro orodje za neformalna učna okolja, kjer lahko sodelujejo ljudje različnega porekla.



SLOVAR

REFLEKTIVNA PRAKSA

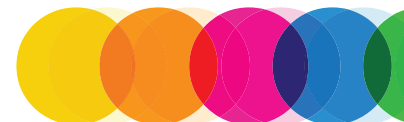
Reflektivna praksa je sposobnost refleksije o nekem dejanju z namenom, da se iz nje nenehno učimo. Ena od definicij pravi, da sposobnost obsega »reflektivno in refleksivno posvečanje pozornosti praktičnim vrednotam in teorijam, ki usmerjajo dejanja v vsakdanjem življenju,« kar vodi do »razvojnega vpogleda«. Glavni argument v prid reflektivni praksi je, da ni nujno, da se iz izkušenj kaj (na)učimo, zato je zavestna refleksija o izkušnjah ključnega pomena.

Reflektivna praksa je lahko uporabna metoda v poklicno-izobraževalnih okoljih, ki temeljijo na praktičnem usposabljanju, pri katerem se ljudje učijo iz lastnih poklicnih izkušenj, ne pa iz formalnih virov. Predstavlja lahko najpomembnejši vir osebnega poklicnega razvoja in napredka. To je tudi dobra metoda, ki združuje teorijo in prakso. Učenci lahko s pomočjo refleksije odkrijejo in poimenujejo oblike misli in teorije o svojem delu. Oseba, ki uporablja metodo refleksije ves čas, se ne samo spominja preteklih dejanj in dogodkov, temveč zavestno analizira čustva, izkušnje, dejanja in odzive ter te informacije dodaja že obstoječemu znanju in tako razvija boljše razumevanje sveta.

https://en.wikipedia.org/wiki/Reflective_practice

Metoda zbiranja v krogu se kot učna strategija vedno več uporablja v osnovnih šolah, vendar je primerna tudi za različne starostne skupine in v različnih učnih ter organizacijskih okvirih. Udeleženci sedijo v krogu in razpravljajo o določeni temi, vrstni red govorcev pa določajo enostavna pravila, npr. majhen predmet kroži med udeleženci in določa govorca. Pri izobraževanju za odrasle se ta metoda imenuje »učni krog«, ki predstavlja interaktiven način organizacije skupinskega dela, pri katerem izvajalec udeležence spodbuja, da sodelujejo. Cilj je graditi, deliti in izražati znanje s pomočjo odprtega dialoga in globoke refleksije o vprašanjih in težavah, ki se osredotoča na dosego skupnega cilja. Učni krog ni izkustvena skupnost ali formalno izobraževanje, vendar se lahko uporablja v obeh okoljih.

ZBIRANJA V KROGU



Konec 18. stoletja je tradicionalni koncept posameznih kultur paradigmatično in vplivno v svojem delu *Ideen zur Philosophie der Geschichte der Menschheit* razvil Johann Gottfried Herder. Za ta koncept so značilni trije elementi: družbena homogenost, krepitev etnične enotnosti in medkulturna razmejitve. Kulture, ki so izoblikovane kot sfere oz. otoki, lahko po tej logiki prihajajo druga z drugo samo v konflikt, saj morajo po Herderjevo njihovi »krogi sreče« trčiti (Herder, 1967a: 46). Tovrstne kulture morajo drugo zato ignorirati, obrekovati ali se z njo bojevati. Nekateri verjamejo, da ta koncept še vedno opisuje trenutno stanje.

V 20. in 21. stoletju so se začeli razvijati številni novi koncepti razumevanja in sobivanja različnih kultur, upoštevajoč kulturne raznolikosti znotraj držav in med državami, spoštljivo sobivanje in medkulturni dialog. Danes se za razumevanje sobivanja različnih kultur uporabljajo npr. koncepti večkulturnosti, medkulturnosti, transkulturnosti (oz. nadnacionalnosti).

O večkulturni družbi govorimo, kadar opisujemo heterogeno družbeno realnost, torej soobstajanje različnih kulturnih, etničnih, jezikovnih, verskih idr. skupnosti znotraj družbe, ki priznava vrednost različnih kultur, zagovarja in spodbuja ohranjanje njihovih posebnosti ter strpnost med njim. O medkulturni družbi govorimo, kadar prihaja med različnimi kulturnimi, etničnimi, jezikovnimi, verskimi idr. skupnostmi znotraj družbe ne le do strpnosti, ampak tudi do spoštljivega, enakovrednega sodelovanja, medkulturnega dialoga (Vižintin 2017).

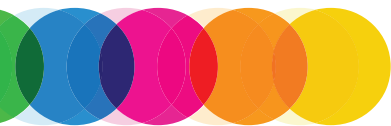
Slovenjenje kategorij, ki ne sledi pomenski konotaciji pojma, vnaša dodatne zaplete, pomenske dvoumnosti in nesporazume, opozarja Marina Lukšič Hacin (2011, 148) in poudarja, da bi morali multikulturalizem v slovenski jezik prevajati z besedo večkulturalizem, interkulturalizem pa v medkulturalizem. Ključna je pripona -izem, ki pove, da gre za ideologijo, politiko, doktrino (kot npr. liberalizem, racionalizem itd.), ne pa za opis stanja večkulturnosti (medkulturnosti), ki bi ga lahko opisali tudi s sinonimi kulturna ali etnična heterogenost, raznolikost.

Večkulturalizem je posledica boja proti enokulturalizmu oziroma evro(po)centrizmu. V izhodiščih je povezan z diferencialnim konceptom kulture, s kulturnim relativizmom in z bojem za priznanje človekovih pravic. Neusklajenost med omenjenimi izhodiščnimi koncepti pripelje do nekaterih težav in do t. i. paradoksa v teoriji večkulturalizma. Za lažje razumevanje je treba rabe pojma večkulturalizem razdeliti in razumeti na vsaj treh pomembno različnih ravneh realnosti: na ravni konkretne kulturne/družbene prakse v pomenu raznolikosti (večkulturna družba), na ravni politike (večkulturalizem) in na ravni teorije (večkulturalizem) (Lukšič Hacin 2011, 148–149). Večkulturalizem poudarja vrednost različnih kultur ter zagovarja in spodbuja ohranjanje njihovih posebnosti. Od različnih kulturnih skupin pričakuje spoštovanje določenih skupnih temeljnih norm, ki urejajo življenje družbe, ter strpnost v odnosu do drugačnih. **Medkulturalizem** bolj spodbuja medkulturni dialog in interakcije, medsebojno spoznavanje in sodelovanje. S pomočjo teh procesov bi se lahko oblikovale določene nove (skupne) vrednote in prakse, ki bi bile trdnejša podlaga za izgradnjo občutka pripadnosti in povezanosti med posameznimi etničnimi/kulturnimi skupinami. Model integracije, temelječ na ideji medkulturalizma, od različnih kulturnih skupin (tako priseljenskih kot »avtohtonih«) pričakuje ne le strpnost do kulturne različnosti, temveč aktivno sodelovanje, odprtost za spremembe (ki naj bi bile obojestranske), medsebojno spoznavanje, spoštovanje in prilagajanje (Bešter 2007, 127).

Medkulturalizem pojasnjuje dodatne relacije: nakazuje možnost in nujnost vzajemnih medsebojnih zvez med kulturami in njihovimi pripadniki. Tovrstno razumevanje medkulturalizma, meni Marina Lukšič Hacin (2011, 150–151), se »ne razlikuje pomembno od razumevanja multikulturalizma pri skupini avtorjev, ki se uvrščajo v kritični multikulturalizem.«

Transkulturnost je v prvi vrsti posledica notranjega razlikovanja in kompleksnosti modernih kultur, v katerih je prisotnih več različnih načinov življenja in kultur, ki se prepletajo in nastajajo druga iz druge. Staro idejo o homogenih in separatističnih kulturah še dodatno presega koncept zunanjega povezovanja kultur. Kulture so med seboj zelo povezane in prepletene. Načini življenja niso več razumljeni skozi koncept nacionalnih kultur, ki se ga zavrže, temveč jih presegajo in se v podobnih oblikah pojavljajo tudi v različnih kulturah. Danes kulture zaznamuje hibridizacija. Mikronivo: transkulturno oblikovanje posameznikov. Transkulturnost postaja vedno bolj pomembna, ne samo na makrokulturnem nivoju, ampak tudi na mikronivoju posameznika. Za oblikovanje naše lastne kulture so povezave z več kulturami ključnega pomena, saj smo kulturni hibridi.

MEDKULTURNOST, MEDKULTURALIZEM, VEČKULTURNOST, VEČKULTURALIZEM IN TRANSKULTURNOST



SLOVAR

VKLJUČEVANJE IGER

Vključevanje iger omogoča izobraževanje s pomočjo iger v okolju, ki sicer ni namenjeno igranju. Je proces opredeljevanja elementov, ki sestavljajo igre in jih naredijo zabavne. Igralce motivirajo, da jih igrajo še naprej. Cilj je vključevanje teh elementov v okolja, ki niso namenjena igranju, z namenom vplivati na vedenje. V izobraževalnih okoljih lahko vključevanje iger vpliva na vedenje učencev, in sicer na prisotnost v razredu, osredotočanje na pomembne učne naloge in prevzemanje pobude.

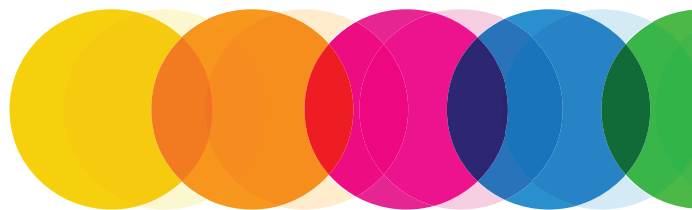
https://en.wikipedia.org/wiki/Gamification_of_learning

SEZNAM LITERATURE

- Handbook „Transcultural Biography Work in Adult Education“, produced by Speha Fresia & EU Partners as intellectual output of Grundtvig Multilateral Project 2010 (<http://www.speha-fresia.eu/en/progetti/realize-transcultural-biography-work-for-adult-education/>).
- Trainers Against Prejudice (TAP) is a grass-roots organisation created by and for educators, students, parents and concerned citizens.
- They work through critical exploration and analysis of films, television and other media (<http://www.teachersagainstprejudice.org/index2.php?p=index>).
- Yanko Tsvetkov, „Atlas of prejudice – Mapping Stereotypes“, USA by Alphadesigner Ed.; The Italian edition, by RCS Libri SpA Milano, „Atlante dei pregiudizi“, 2016.
- Online Learning Circle Model: <http://sites.google.com/site/onlinelearningcircles/Home>
- The Learning Circle Model: Collaborative Knowledge Building, Margaret Riel, Pepperdine University, 2014
- <https://sites.google.com/site/onlinelearningcircles/Home/learning-circles-defined>

MODULE 4:

IUSTVARJALNE METODE MODERACIJE ZA PRIDOBIVANJE KOMPETENCE ZA VKLJUČUJOČO KOMUNIKACIJO



UVOD

Multiplikatorji iz Nemčije so povedali, da jim primanjkuje veliko ustvarjalnih metod, kot so igre vlog, uganke, sestavljanke ali metode s slikovnim materialom. Opozorili so, da potrebujejo material, pri katerem za učenje ni potreben jezik. Sodelujoči multiplikatorji iz Sloveniji bi se prav tako radi naučili interaktivnih metod. Švedski multiplikatorji želijo uporabljati dejavnosti z videoposnetki, dejavnosti, s katerimi prebijejo led, in igre vlog. Turški multiplikatorji pa so poudarili potrebo po umetniških dejavnosti, pri katerih ni treba uporabljati jezika.

Analiza je pokazala, da obstaja potreba po ustvarjalnih metodah moderacije in materialih, ki podpirajo vključenost in zapolnijo vrzeli v komunikaciji. Te metode niso namenjene temu, da bi zmanjšale pomembnost učenja jezika, vendar pa se s premostitvijo jezikovnih ovir odpre prostor za nova doživetja, kar omili čustvene ovire. Tako se poveča tudi motivacija udeležencev za učenje novega jezika in kulture (v obeh smereh) in za poglobljanje pozitivnih izkušenj. V ta namen so v modulu 4 predstavljene vaje za poglobljanje znanja o govoricu telesa in metode za multiplikatorje, kot so ustvarjalne metode neverbalne skupinske moderacije in ustvarjalne metode neverbalne komunikacije med udeleženci in izvajalcem.

KOMU JE NAMENJEN

Modul je namenjen tako izvajalcem in učiteljem kot pa tudi učencem.

NAMEN IN IZOBRAŽEVALNI CILJI

Namen tega modula je:

- razvijanje splošnega zavedanja o govoricu telesa



- učenje metod neverbalne podpore v razredu in »združevanje« udeležencev na začetku tečaja (povzeto po von Schlippe, El Hachimi, Jürgens (2004): Multikulturelle systemische Praxis: Ein Reiseführer für Beratung, Therapie und Supervision, Heidelberg: str. 76.)
- učenje ustvarjalnih metod skupinske moderacije in pridobivanja povratnih informacij
- učenje ustvarjalnih načinov komunikacije med udeleženci in izvajalcem
- učenje ustvarjalnih interaktivnih strategij komuniciranja za izmenjavo med udeleženci skupine

TRAJANJE

Trajanje modula skupaj z odmori: 4–6 ur.

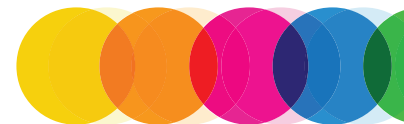
- Vaja 1 – Univerzalni znaki; 30–45 minut
- Vaja 2 – Živijo, svet – 45–90 minu
- Vaja 3 – Krog razpoloženj; 45–60 minut
- Vaja 4 – Pokrajina razpoloženj; 45–60 minut
- Vaja 5 – Središče pozornosti; 60–90 minut
- Vaja 6 – Refleksija ob zaključku; 30–60 minut

PRIPOMOČKI

Prazen list papirja/plakat, barvice/pisala/voščenke, prostor za obešanje plakatov, namizni pripomočki, npr. škarje, barvni papir, pisala in velik plakat, tabela, tiskana različica zemljevida sveta velikosti vsaj A4, plakat s pokrajino (glej predlogo med Pripomočki), lepilni trak, karte v barvi luči na semaforju (glej pripomočke), kolo (glej pripomočke).

VSEBINA

Modul 4 »Ustvarjalne metode moderacije za pridobivanje kompetence za vključujočo komunikacijo« dopolnjuje kompetence, pridobljene v prvem delu tečaja, in se osredotoča na mikroraven izobraževanja osebja, udeleženega v nadaljnje izobraževanje. Cilj projekta OUT-SIDE-IN je vključevanje nove ciljne skupine beguncev v že obstoječe programe za izobraževanje za odrasle. Osebje potrebuje več metod, ki presegajo jezik, da se lahko begunci izobraževanj udeležujejo in na njih sodelujejo, hkrati pa se jim ni treba zanašati izključno na jezik. Obstaja velika potreba po ustvarjalnih metodah moderacije in po materialih, ki so v pomoč pri vključujočem pedagoškem delu in pri zapolnitvi komunikacijskih vrzeli. Te metode niso namenjene temu, da bi zmanjšale pomembnost učenja jezika države sprejema, povsem nasprotno. S premostitvijo jezikovnih ovir se odpre prostor za nova doživetja, ki služijo kot motivacija za učenje jezika in kulture sprejemne države, saj to omili čustvene ovire. Cilj projekta OUT-SIDE-IN je, da poudari pomembnost neverbalnih metod moderacije za trajnostne strategije vključevanja in da se bori



proti »getoizaciji« in stigmatizaciji med državljani in begunci. V ta namen ponuja možnosti za pridobivanje izkušenj in spoznavanje ljudi v situacijah, v katerih je komunikacija omogočena, kljub temu da udeleženci govorijo različne jezike (npr. vključitev v heterogene skupine za bolj vključujočo komunikacijo znotraj družbe, v kateri živijo tudi priseljenci).

Številčne migracije so nemški šolski sistem in učitelje same prisilile, da se soočajo z izzivi, kako ustvariti prostor za učenje skupin z nehomogeno jezično sestavo. Pri tem igrajo učitelji zelo pomembno vlogo, saj oni določajo, kdo bo »vključen« in kdo »izključen«. Poleg obstoječih ovir zaradi neznanja jezika, ki begunce postavlja v slabši položaj, je za državljansko vzgojo pomemben še en vidik, in sicer razredi, v katerih soobstaja veliko različnih jezikov in kulturnih skupnosti. Vključevanje v tovrstne razrede poveča možnosti za navezovanje stikov. Take situacije v vsakdanjem življenju niso pogoste, zato je to velika priložnost za razvoj boljšega razumevanja in poznavanja kultur.

Čprav celotnega koncepta za učenje v kulturno heterogenih skupinah z različnimi učnimi potrebami ni, bodo tu predstavljene različne naloge za pripravo učnih ur pa tudi različne dejavnosti za ogrevanje. Ker je delo v večkulturnih skupinah praktično (von Schlippe, Hachimi, Jürgens 2004, 76), je cilj nalog postaviti učinkovite čustvene temelje (von Schlippe, Hachimi, Jürgens 2004, 75–78), ki so ključni za pripravo učnih ur. Predvsem v razredih, kjer učenci prihajajo iz različnih etničnih skupin, je potrebno t. i. »združevanje« (von Schlippe/Hachimi/Jürgens 2004, 75–78), ki lahko pripomore k premagovanju ovir, kot so stereotipi in predsodki. Zato morajo učitelji poznati metode, ki spodbujajo, da se učenci med seboj spoznavajo in spoštujejo. Za izvajanje vključujočega pouka se mora ustvariti heterogene učne skupine, v katerih »se nekdanji nasprotniki seznanijo z elementi, ki so podobni obojim« (Schwarz 2017).

To je ključnega pomena za rušenje predsodkov. V ta namen so bile pripravljene spodnje naloge, ki se izvajajo v naslednjem vrstnem redu:

- univerzalni znaki
- živijo, svet
- krog razpoloženj
- pokrajina razpoloženj
- povratne informacije in središče pozornosti (različica s karticami v barvah luči semaforja)



VAJA 1 – UNIVERZALNI ZNAKI

UVOD

Ta ogrevalna dejavnost je posebej namenjena učiteljem, ki učijo jezično nehomogene skupine, posebno pa se osredotoča na mednarodne skupine. Cilj naloge je okrepiti zavedanje, da je treba vsak jezik ovrednotiti v določenem kontekstu, zato morajo udeleženci razumeti, da noben jezik ni univerzalen. V najboljšem primeru dekonstrukcija in refleksija o govornih navadah, ki se izvajata kot del te naloge, v udeležencih vzbudita zanimanje. Pri tej vaji postane na videz običajna komunikacija preglednejša, saj jo udeleženci analizirajo na neobičajne načine. To pa okrepi zavedanje, da se je tujih jezikov težko učiti in je ta dejavnost zato vredna spoštovanja.

TRAJANJE

45 minut. minutes

CILJI

Okrepiti zavedanje, da jezik deluje znotraj nekega konteksta.

PRIPOMOČKI

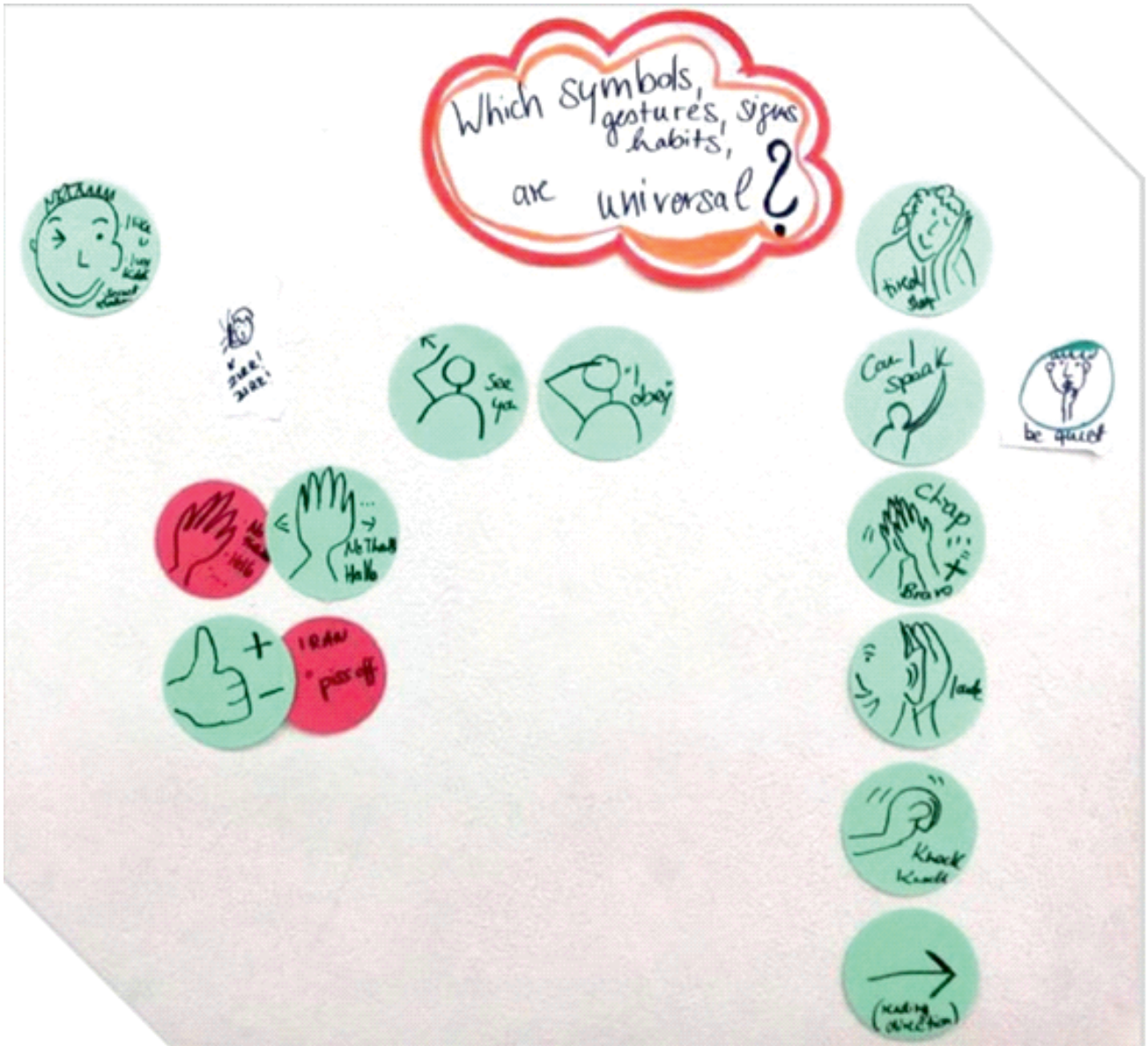
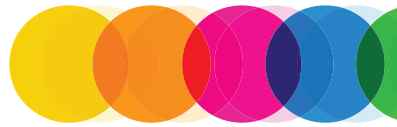
Pisala, papir, plakat.

DEJAVNOST

Vsak udeleženec dobi papir in pisalo in se usede v krog. Na tablo izvajalec napiše naslednje vprašanje, tako da ga lahko vidijo vsi udeleženci: Katere geste so splošno razumljive?

Najprej udeleženci razmislijo o svojem odgovoru in si ga zapišejo. Nato vsi udeleženci oddajo svoje odgovore, ki jih izvajalec zapiše na plakat. Pomembno je, da se o vsakem predlogu posvetuje celotna skupina, torej o tem, ali je predlagana gesta res vsem razumljiva. Da je gesta splošno poznana in razumljiva, je dovolj že, da gesto in njen kontekst pozna en član skupine.

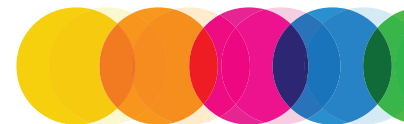
Bolj nejasni primeri so: Mežikanje lahko pomeni »ne jemlji me resno« ali pa »všeč si mi«. Pomen geste je odvisen od konteksta, v katerem je prikazana. Prikimavanje pomeni na Šrilanki nekaj drugega kot v večini evropskih držav. Zaključek: udeleženci povedo, kaj jih je presenetilo in kaj so pridobili s to dejavnostjo.





VAJA 2 - ŽIVIJO, SVET

UVOD	<p>Koncept te vaje temelji na dveh vprašanjih, in sicer:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kako se ljudje, ki govorijo različne jezike, spoznajo?• Kako vzpostavijo prvi stik? <p>Dandanes je izredno pomembno, da so na voljo prostori, v katerih se ljudje lahko srečujejo in sporazumevajo. S pomočjo tega procesa se lahko udeleženci soočijo s predsodki in se jih v najboljšem primeru tudi znebijo. Zato so koncepti vizualne skupinske komunikacije in skupinske komunikacije prek različnih medijev zelo pomembni.</p>
TRAJANJE	45 minut.
PRI POMŌCKI	Pisala in velik plakat, tabela, natisnjen zemljevid sveta velikosti vsaj A4.
METODOLOGIJA IN SMERNICE ZA PRAVILNO IZVAJANJE	<p>Bodite potrpežljivi in odigrajte vse, kar sporočate verbalno in neverbalno. Naloga mora biti jasna tudi brez besed, tako da jo lahko razumejo vsi. Fraze, kot je na primer: »Ime mi je ...«, je treba odigrati, npr. oseba pokaže nase in omeni svoje ime. Poleg igranja je treba besede izgovarjati jasno in glasno. Tako se lahko vsi samo s poslušanjem naučijo vsaj nekaj enostavnih struktur v nemščini, angleščini itd.</p>
DEJAVNOST	<p>1. Vaja: Živijo, svet</p> <p>Najprej vsak udeleženec označi državo, iz katere prihaja. To mora storiti neverbalno, npr. da pokaže nase in nato na državo na zemljevidu.</p> <p>Alternativni način: Vaja se lahko izvaja tudi tako, da vsi udeleženci uporabijo članke in slike iz revij, da tako lažje izrazijo, od kod prihajajo. Te stvaritve izvajalec nato zbere in jih postavi na velik zemljevid. Če želite nalogo izvajati na ta način, je priporočljivo, da delate s skupino, v kateri so udeleženci s podobnim znanjem skupnega jezika, saj bo tako komunikacija za udeležence enostavnejša. Ključno je, da izvajalec še pred začetkom vaje ugotovi, koliko držav in jezikov je prisotnih v skupini.</p>



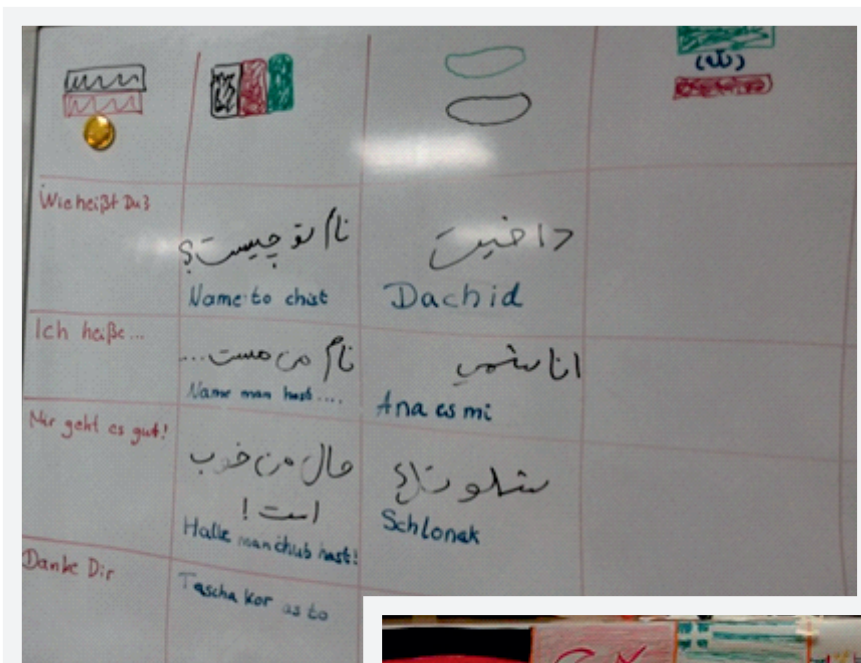
ACTIVITY

2. Vaja: Sprehod po razredu: Živijo, svet

- Prvi korak: Udeleženci se usedejo za mizo in v eno vrsto narišejo zastavo, ki predstavlja njihov materni jezik. Udeleženci lahko narišejo tudi zastave politično kontroverznih držav, kot je npr. Kurdistan, saj je v ospredju »druženje« različnih kultur.
- Drugi korak: Ko udeleženci v tabelo narišejo vse zastave, izvajalec v levi stolpec napiše enostavne stavke. Če udeleženci stavkov ne razumejo, se lahko ponovno odigrajo kot del neverbalne komunikacije ali pa se celo narišejo. Pomen teh stavkov mora biti jasen vsem udeležencem. V razredih, ki so jezikovno zelo heterogeni, je lahko dovolj že vprašanje: »Kako ti je ime?« in odgovor nanj. Te stavke morajo udeleženci predstaviti in v tabelo vpisati v vseh jezikih.
- Tretji korak: Udeleženci se združijo, da bi izvedeli čim več o prevodih teh stavkov, zato vsak udeleženec svoj prevod predstavi ostalim. Na vrsto mora priti vsak jezik, tudi če je skupina velika. Ena oseba narekuje, ostali pa za njo ponavljajo. Osebe si lahko pomagajo tudi pri izboljšanju izgovarjave.
- Četrty korak: Tu se začneja najpomembnejši korak: udeleženci se sprehodijo po prostoru. Tako začnejo svoj prvi proces komunikacije. Izvajalec udeležencem naroči, naj sestavijo različne skupine in svoje ugotovitve predstavijo ostalim udeležencem ter se ostalim predstavijo v različnih jezikih. Če je mogoče, naj se vsak udeleženec poskusi predstaviti v vseh jezikih. Zato mora biti tabla s prevodi na sredini prostora, da jo lahko vidijo vsi. Tudi navodila za to nalogo morajo biti podana neverbalno, in sicer tako, da izvajalec z enim od udeležencev pokaže, kako bo vaja potekala.

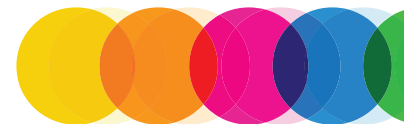
Razširitev vaje

Glede na jezikovne sposobnosti udeležencev lahko izvajalec v tabelo doda še več stavkov. Tako je lahko izmenjava med udeleženci bolj realistična in interaktivna. Izvajalec ne sme podcenjevati posameznikove pripravljenosti za učenje. Ta metoda je odlična za učenje novih besed in stavkov v različnih jezikih, saj udeleženci sami veliko prispevajo k izvedbi vaje.



Enostavni stavki				itd.
Živijo	مرحبا Marhaba
Kako ti je ime?	ما اسمك؟ Ma Esmak?
Ime mi je ...	اسمي... Ismi...
Kako si?	كيف حالك؟ Kayf a halikum?
V redu	أنا بخير Ana bikhayr

Tabela za vajo 2 – Živijo, svet



VAJA 3 – KROG RAZPOLOŽENJ

UVOD	<p>Vaja temelji na večkulturni sistemski praksi, njen cilj pa je predvsem oblikovanje čustvene uglašenosti (von Schlippe/Hachimi/Jürgens 2004: 76), ki je za enotnost v skupini ključnega pomena. V skupinah z udeleženci, ki izvirajo iz različnih kulturnih okolij, je treba posebno pozornost posvetiti »združevanju« in »povezovanju« članov, saj jezikovne ovire pogosto preprečujejo pomembno interakcijo. Metode, ki spodbujajo medsebojno spoznavanje kljub jezikovni heterogenosti, so zelo pomemben del veščin vključujoče komunikacije.</p>
TRAJANJE	30–45 minut.
CILJI	<p>Razlike v znanju jezika znotraj pedagoške učne skupine se lahko premostijo z vizualnimi »vajami združevanja«. Vaja odgovarja na naslednje vprašanje: »Kako naj vem, kako se člani moje skupine počutijo, če z njimi ne morem komunicirati v skupnem jeziku?«</p>
PRIPOMOČKI	<p>Kolo (glej Pripomočke), namizni pripomočki za ustvarjanje kartic s čustvenimi stanji, papir, škarje, pisala itd.</p>
METODOLOGIJA IN SMERNICE ZA PRAVILNO IZVAJANJE	<p>Metoda je učinkovita z velikimi skupinami in s posamezniki. Čeprav pri tej vaji znanje jezika ni potrebno, je vaja primerna tudi kot metoda za učenje kratkih stavkov in vprašanj o počutju v tujem jeziku. S preprostim vprašanjem: »Kako si?« in različnimi odgovori nanj lahko posamezniki izražajo svoje počutje. Čeprav se zdi ta metoda podobna igri, ni namenjena mladim udeležencem. Predvsem v jezikovno heterogenih skupinah odraslih se lahko udeleženci s to metodo naučijo besed, kot so vesel, srečen, žalosten, jezen, presenečen itd., in tako krepijo svobodo lastnega izražanja. Pri tej metodi udeleženci svoja čustva izražajo s pomočjo vizualno podprte komunikacije.</p>



DEJAVNOST

Kartice s čustvenimi stanji:

- veselje
- žalost
- jeza
- nekaj vmes (ne dobro niti ne zelo slabo)
- presenečenje
- ni določeno

Namig: eno kartico pustite prazno, da nanjo narišete manjkajoča čustva ali da služi kot odgovor.

VAJA 4 - POKRAJINA RAZPOLOŽENJ

UVOD

Nemška izobraževalna infrastruktura se zaradi priseljevanja sooča z velikimi izzivi, zato se poraja vprašanja, katere pedagoške metode so uporabne za ustvarjanje učnega prostora za jezikovno heterogene skupine.

TRAJANJE

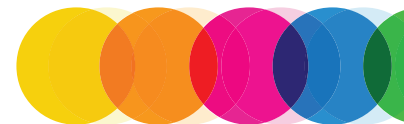
45–60 minut.

CILJI

Razlike v znanju jezika znotraj pedagoške učne skupine se lahko premostijo z vizualnimi »vajami združevanja«. Ta metoda je uporabna tudi v jezikovno homogenih skupinah, saj udeleženci uporabljajo umetnost kot način izražanja, ki je drugačno od običajnega in pri katerem je raba jezika omejena. Vaja odgovarja na naslednja vprašanja:

- Kako se udeleženci počutijo?
- Kako naj vem, kako se člani moje skupine počutijo, če z njimi ne morem komunicirati v skupnem jeziku?
- Ali moj vtis o čustvovanju druge osebe res ustreza temu, kar ta oseba čuti?

Metoda se lahko izvaja kot dodatna aktivnost, npr. kot izhodišče za tečaj, ali kot daljša dejavnost.



PRIPOMOČKI

Plakat s pokrajino (za primer glej poglavje Pripomočki) na tabli ali velik plakat pokrajine z goro, tunelom v ospredju, jezerom, potjo, drevesom, gorami na obzorju, soncem ali luno (brez žarkov), figurami (glej primer med Pripomočki). Vsaka figura mora biti natisnjena in izrezana, število figur pa mora ustrezati številu udeležencev. Figure lahko na plakat pritrdite z lepilnim trakom. Po potrebi: svinčniki, škarje in papir.

METODOLOGIJA IN SMERNICE ZA PRAVILNO IZVAJANJE

Govorica telesa včasih ni zavestna in je zato ne moremo vedno pravilno interpretirati. Tako je samozaznavanje odločilnega pomena. Posameznikovo lastno zaznavanje je bolj pomembno kot zaznavanje od zunaj, vsak sebe še najbolj pozna. Na primer »udeleženci s težkimi nogami plešejo v mislih«, kar lahko izrazijo s figuro. Tudi če o različnih figurah razpravljajo medkulturne skupine in jih, vsaj kot se zdi, brez napak pripišejo različnim čustvom, se priporoča, da se tega ne držijo strogo. Sanjarjenje in domišljija vsakega posameznika sta ključnega pomena.

DEJAVNOST

Prvi korak:

Udeleženci izberejo eno figuro in jo postavijo v pokrajino. Po potrebi lahko udeleženci uporabijo svinčnike, škarje in papir, da sami priredijo svoje figure. Ta naloga je primerna tudi za jezikovno heterogene skupine, saj se jo lahko brez težav izvaja tudi s pomočjo neverbalne komunikacije.

Drugi korak:

Ko udeleženci pritrdijo vse figure, izvajalec plakat pokaže skupini. Da spodbudi interakcijo, lahko izvajalec postavi naslednje vprašanje: »Kdo od prisotnih je nad čem presenečen ali pa ga zanima, katera figura pripada komu?« Tudi to lahko izvajalec sporoči neverbalno, in sicer da pokaže na udeležence in figure v pokrajini.

Če je znanje jezika udeležencev dovolj dobro, lahko sami odgovarjajo na vprašanja, kot je npr.: »Kdo stoji poleg drevesa?« Tudi zmeda je dobrodošla, ko je pomen dodeljen pravilno (npr. »Kako se počutite pred tunelom?« »V redu.« »Aja, mislil sem, da bo tunel nekaj negativnega.«)



VAJA 5 - SREDIŠČE POZORNOSTI

UVOD

Ta metoda je zelo razširjena. Lahko se uporabi kot uvodna dejavnost, glavni del ali zaključek. Eden izmed udeležencev začne podajati povratne informacije, nato pa to za njim stori vsaka oseba v krogu. Kakšna je dinamika skupine med procesom, v katerem ena oseba za drugo izraža svoje mnenje in ideje?

Zelo pogosto se zgodi, da udeleženci ponavljajo dele tega, kar je povedala prva oseba, zato ta metoda pogosto spodbuja udeležence, da ponavljajo za drugimi. Prva izjava je zelo pomembna za končni izid. Če je prva izjava pozitivna, so tudi izjave, ki sledijo, običajno bolj pozitivne. V najslabšem primeru vsi udeleženci samo ponovijo, kar je bilo povedano pred njimi.

Cilj: slikovni pripomočki so uporabni, saj ima posameznik več možnosti za izražanje. Za boljše sodelovanje že od samega začetka lahko skupina uporablja pripomoček, ki ga lahko uporabljajo vsi istočasno. Tako je vpliv ene izjave na ostale omejen. Primer takega pripomočka so pobarvane kartice oz. kartice v barvah luči na semaforju, saj so univerzalne in enostavne za razumevanje. Rdeča pomeni izjavo, ki jo udeleženci razumejo kot negativno, zelena pa pozitivno.



= negativno



= pozitivno

Izvajalec lahko postavi različna vprašanja, kot so »Kako ste se počutili med vajo?« in »Ali vam je bil tečaj všeč?« Udeleženci lahko tako hitro in razumljivo odgovarjajo.

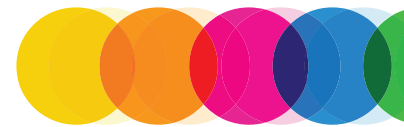
Kartice so še posebej uporabne na področjih, kjer so procesi odločanja zahtevnejši, npr. pri državljski vzgoji. Na tem področju je ključnega pomena, da udeleženci podajo različne povratne informacije in perspektive.

TRAJANJE

30–60 minut.

PRIPOMOČKI

Kartice v barvah luči na semaforju (za primer glej pripomočke).



METODOLOGIJA IN SMERNICE ZA PRAVILNO IZVAJANJE

Metoda s karticami je posebno uporabna za izražanje perspektive multiplikatorjev. Po eni strani razjasni različna stališča znotraj skupine, po drugi pa pokaže, kako kompleksna so ta mnenja. Različne čustvene perspektive lahko tako predstavljajo »eno in isto stališče«, tako pa lahko posamezniki lažje razvijajo svoje perspektive.

Metoda se osredotoča na skupinski proces v vsej svoji kompleksnosti in kontroverznosti. Posamezniki imajo priložnost, da izrazijo svoje občutke, tudi če so mešani, tako da pokažejo manjši ali večji del svojih kartic. Pokažejo lahko npr. 30 % zelene kartice in 70 % rdeče, lahko pa pokažejo celo 100 % ene izmed kartic. Tako postane kompleksnost mnenj in občutkov bolj jasna. Najpomembnejši rezultat te vaje pa je, da vse povratne informacije niso enake, saj s to metodo udeleženci podajajo bolj raznolike povratne informacije. Poleg tega ta metoda povsem zapostavi jezik, zato postane izražanje mnenj povsem neosebno, udeleženci pa svoja mnenja zato lažje izražajo. Pozornost pri tej vaji ni usmerjena v točno določeno osebo. Vsak ima pravico, da ne izrazi svojega mnenja proti večini, saj lahko samo pokaže malo več rdeče kartice. To je prednost te vaje posebno zato, ker avdio-vizualna metoda izražanja povratnih informacij ovira pristnost opazk udeležencev. Ko povratne informacije izražamo z jezikom, smo pod pritiskom, da se prilagodimo.

Ta metoda, predvsem v okviru državljske vzgoje z metodo betzavta, omogoča pridobivanje informacij, ki so neodvisne od stališč celotne skupine, in tako razkrije protislovja in različna stališča posameznih udeležencev. To privede do dekonstrukcije skupine, ki jo lahko nato vidimo kot bolj raznoliko. Poleg tega proces pokaže, kako si je posameznik ustvaril mnenje o določeni temi ali vprašanju. Barve, ki jih uporablja cela skupina, pa izvajalcu omogočijo, da dobi bolj natančen vpogled v svoje delo in tako prepozna, kje in kako se lahko izboljša.

DEJAVNOST

Prvi koraki pri metodi s karticami: vsakemu udeležencu razdelite rdečo in zeleno kartico. Predstavite pomen kartic in udeležence spodbudite, naj uporabljajo različne barvne kombinacije. Lahko pokažete tudi tri ali štiri primere. Udeležencem naročite, naj razmislijo o odgovoru na vprašanje. Ko preštejete do tri, morajo udeleženci pokazati kartice. Postavite vprašanje in preštejte do tri, ko morajo vsi udeleženci pokazati svoje kartice. Tako se proces začne.



Vedno začnite z rdečimi, recite na primer: »Začnimo z rdečo, to je moja najljubša barva,« ali nekaj podobnega. Pomembno je, da ustvarite okolje, kjer udeležencem ne bo neprijetno, in da udeležencem pokažete, da jim ni treba vedno pokazati zelene kartice. Tako postanejo manjšine še posebno vidne, poleg tega pa se udeleženci, ki so pokazali več ali kar celo rdečo kratico, hitro »čustveno sprostijo«. Dopustite, da pride do nejasnega izida.

Posebno, ko so rezultati mešani, npr. 50 % rdečih in 50 % zelenih kartic, lahko postavite nadaljnja vprašanja: »Niste pokazali veliko zelenega. Kaj vam pomeni zelena barva?« Pomembno je, da nadaljujete z vprašanji. Če posameznik razloži samo svojo izbiro za zeleno kartico, čeprav je pokazal tudi rdečo, ga lahko vprašate tudi po tem.

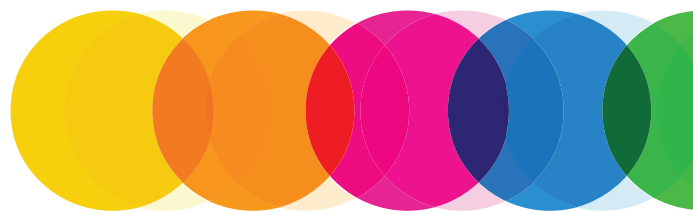
Nenadna sprememba odločitve: če želijo udeleženci, medtem ko skupina že podaja povratne informacije, zamenjati svoj odgovor, jih lahko vprašate, zakaj. Pogosto je za to kriv družbeni pritisk ali pa si je oseba le premislila.

Več vprašanj zapovrstjo: bolj polemične dinamike znotraj skupine lahko preizkusite tako, da postavite dve vprašanji zapovrstjo, npr. »Koliko odgovornosti ste prevzeli za delo vaše skupine?« in »Kako močno se lahko identificirate z vašo skupino?« S temi vprašanji lahko odkrijete različne pojave znotraj skupine, npr. ali so se znotraj skupine ustvarile manjše skupine ali razmerja medsebojne odvisnosti.

Sedežni red udeležencev je zelo pomemben. Če želite odkriti podobnosti in razlike znotraj skupine in dobiti splošen pregled nad skupino, udeležence posedite v krogu. Ta metoda je zanimiva tako za moderacijo kot tudi za učence same. Svoje ugotovitve o podobnostih in razlikah povejte skupini.

Pozor: pri tej vaji morate uporabljati samo dve barvi, v nasprotnem primeru udeleženci niso več kritični in zavzemajo bolj »nevtralna« stališča.

MODUL 5 - TRAJNOSTNE STRATEGIJE ZA NUDENJE POMOČI CILJNI SKUPINI BEGUNCEV



UVOD

Analiza potreb projekta OUT-SIDE-IN je pokazala, da v večini držav, v katerih projekt poteka, primanjkuje možnosti za izobraževanje za odrasle, kjer pa te možnosti obstajajo, begunci z njimi niso seznanjeni in jih zato ne izkoristijo. Raziskava je pokazala še eno ključno pomanjkljivost, in sicer slabo »ponudbo« izobraževalnih možnosti: sodelujoči pri raziskavi so seznanjeni z jezikovnimi tečaji in s športnimi dejavnostmi, vendar pa ne omenjajo drugih vrst izobraževanj ali poklicnih usposabljanj. Begunci so v nekaterih državah (npr. Švedska in Italija) kot eno izmed glavnih ovir v državi sprejema označili pomanjkanje možnosti za zaposlitev. Eden izmed razlogov zato je pomanjkanje možnosti, da bi se begunci vključili v izobraževanje za odrasle, in pomanjkanje jasnih postopkov, po katerih bi beguncem priznali izobraževanje in kompetence, ki so jih pridobili v državi izvora ali tranzita. Težave pa povzročata tudi otežen dostop do storitev zaradi kompleksnosti birokratskih postopkov v državah gostiteljicah.

Cilj modula 5 je, da bi zapolnili to vrzel, zato ponuja nekaj predlogov za razvoj strategij za pomoč beguncem, ki bi ustanovam, agencijam in predvsem izvajalcem, udeležnim v izobraževanje za odrasle, pomagali, da bi s svojimi programi za usposabljanje dosegli begunce, in jih motivirali, da bi se vključili v izobraževalni sistem. Drugi cilj modula 5 pa je, da bi deležnike izobraževalnega sistema spodbudili, da bi se začeli med seboj povezovati, da bi izvajali svoje programe za izobraževanje in, najpomembneje, da bi si izmenjevali sredstva in informacije o različnih učnih metodah in materialih ter tako pridobivali sredstva. Tako bi lahko poskrbeli, da bi bile njihove dejavnosti trajnostne.

KOMU JE NAMENJEN

Ta modul je namenjen multiplikatorjem, udeležnim v izobraževanje za odrasle, in osebje izobraževalnih ustanov za izobraževanje za odrasle.

NAMEN IN IZOBRAŽEVALNI CILJI

Namen tega modula je:



- razviti možnosti nudenja pomoči ciljni skupini beguncev
- razviti možnosti za vključevanje in spodbujanje nove ciljne skupine (begunci)
- razviti možnosti za finančno podporo
- razviti lokalne možnosti za trajnostne strategije za nudenje pomoči

TRAJANJE

Trajanje modula skupaj z odmori: 6–8 ur.

- Vaja 1 – **Profil naše ustanove**; 60–90 minut
- Vaja 2 – **Sejem izobraževalnih ustanov**; 60–90 minut
- Vaja 3 – **»Solidarnost kot priložnost«**; 90–180 minut

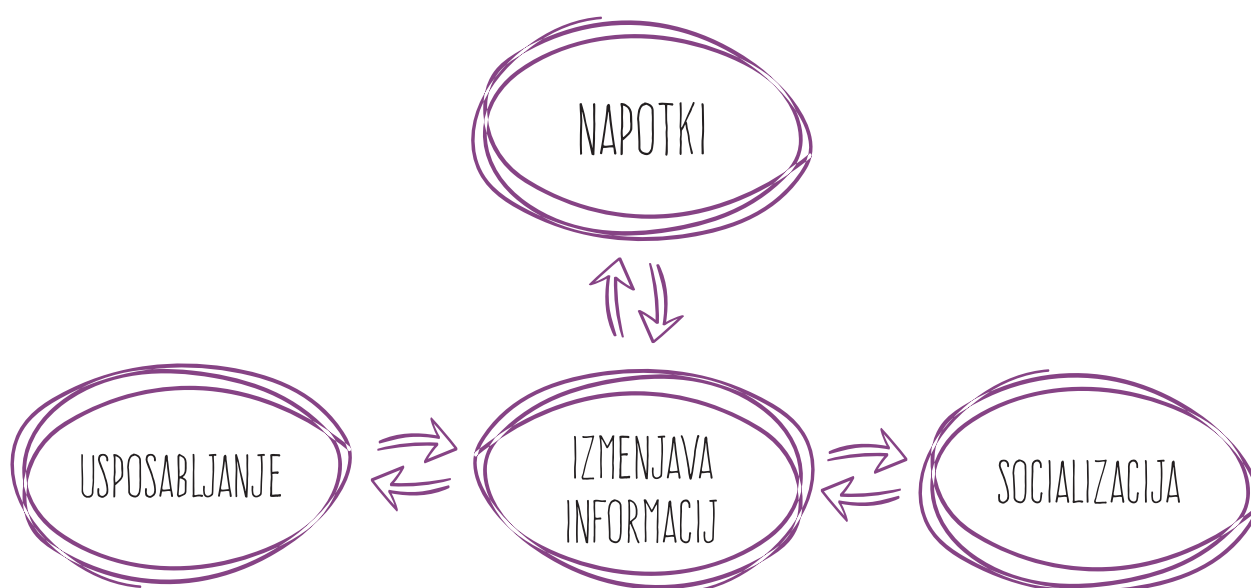
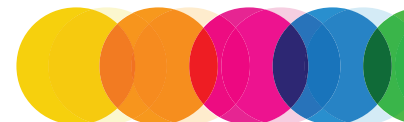
PRIPOMOČKI

Velika soba z mizami in stoli, če je mogoče, naj delo poteka v različnih manjših skupinah. Tabla, pisarniški material – glej navodila pri vajah. Dostop do interneta ni obvezen, vendar pa lahko izredno pripomore k izvajanju vaj, kot bodo predstavljene v nadaljevanju.

VSEBINA

Pri modulu 5 je predstavljena vključujoča pot izobraževanja, sestavljena iz treh različnih področij: napotki, usposabljanje in socializacija. Področje z napotki vključuje dejavnosti, ki so potrebne, da se lahko prosilci za azil in begunci seznanijo z jezikom, zakoni in s storitvami (npr. zdravstvene storitve) v državi sprejema. Področje usposabljanja vključuje poklicne in druge srednje šole, poklicno usposabljanje in univerze. Področje socializacije vključuje vse prostočasne dejavnosti, kot so glasbene prireditve, gledališče, ples, šport in turizem (npr. spoznavanje tradicije in lepote nove države). Tudi te dejavnosti lahko igrajo izobraževalno vlogo na vseh področjih, javnih in zasebnih, sodelujejo pa lahko tako državne kot tudi lokalne agencije in ustanove. Dejavnosti teh treh področij morajo nujno doseči prosilce za azil in begunce, če jim želijo pomagati pri pridobivanju izobrazbe. Poleg tega mora med področji teči neprestan tok informacij. Modul 5 se osredotoča na iskanje (virtualnega ali fizičnega) prostora, kjer bi lahko izobraževalne ustanove izmenjavale informacije s prosilci za azil in z begunci ter tudi med seboj, poleg tega pa je predstavljenih nekaj dejavnosti in metodologij, ki lahko potekajo v teh prostorih. Izmenjava informacij je temelj za oblikovanje strategij za nudenje pomoči ciljnim skupinam. Poleg tega se lahko multiplikatorji povežejo v skupine, da si strategije izmenjujejo, se med seboj spoznajo, sodelujejo na različnih področjih (za bolj vključujoče izobraževanje) in poskušajo pridobiti finančno pomoč.

Model je zelo splošen, zato ga je mogoče enostavno prilagoditi potrebam določenih držav, v katerih pri izobraževanju za odrasle sodelujejo različne ustanove in agencije, različen pa je tudi odnos do beguncev.



VAJA 1 - v PROFIL NAŠE USTANOVE

TRAJANJE	30–60 minut.
CILJI	Spoznavanje lastne organizacije; katere storitve ponuja in kdo so možni uporabniki.
PRIPOMOČKI	Prazen list papirja/plakat, barvice/pisala/voščenke.
METODOLOGIJA IN SMERNICE ZA PRAVILNO IZVAJANJE	Udeleženci se spoznajo s ključnimi podatki o beguncih v državi in o ustanovah/agencijah, ki so del sistema za sprejem beguncev. Poleg tega razmislijo o tem, kakšna bi bila lahko njihova vloga pri izvajanju strategij za nudenje pomoči.
DEJAVNOST ZA OGREVANJE	Glej dejavnost za ogrevanje 1 (razprava v skupini) z naslovom »S katerimi občutki ste danes prišli?«



DEJAVNOST

V prvem delu te vaje posamezniki (ali majhne skupine) iz različnih izobraževalnih agencij ali ustanov delajo ločeno. Na podlagi storitev, ki jih njihova organizacija ponuja, poskusijo osnovati izobraževalni profil potencialnih uporabnikov. Na začetku vaje lahko izvajalec za pomoč postavi nekaj vprašanj (Ali so naše storitve namenjene predvsem moškim/ženskam/prosilcem za azil/beguncem/visoko-oz. nizkokvalificiranim? kateri jezik govorijo?)

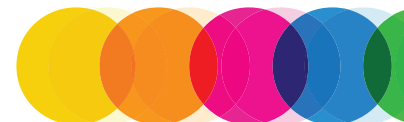
REFLEKSIJA

V drugem delu vaje vsak posameznik oz. skupina predstavi svoj profil ostalim. Multiplikatorji prihajajo iz iste države in imajo enako znanje o sistemu za sprejem beguncev in prosilcev za azil v tej državi, zato morajo multiplikatorji v vsaki skupini točno določiti, kje begunci oz. prosilci za azil dejansko prebivajo (sprejemni objekt ali neformalno naselje) in na kakšen način bi lahko najbolje predstavili svoj izobraževalni program.

NADALJNJE DEJAVNOSTI

Za vsako državo morajo multiplikatorji oceniti, katera so ključna področja, na katerih bi ponudba izobraževalnih storitev lahko ustrezala povpraševanju (npr. prosilci za azil in begunci). Multiplikatorji lahko ta profil uporabijo tudi kot izhodišče za oblikovanje lokalnega »vodiča po izobraževalnih storitvah«. Multiplikatorji odgovorijo na vprašanje »Kakšna ustanova smo?« in na podlagi tega predstavijo storitve, ki so na lokalni ravni na voljo za vsako kategorijo (moški/ženske, prosilci za azil/begunci, visoko-/nizkokvalificirani).





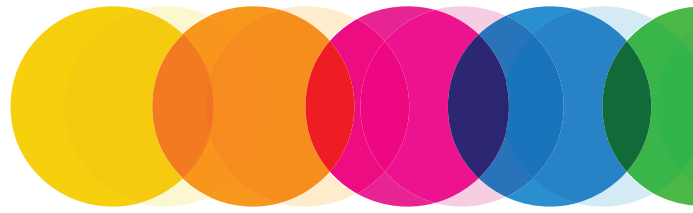
VAJA 2 - SEJEM IZOBRAŽEVALNIH USTANOV

TRAJANJE	30–60 minut.
CILJI	Ozaveščanje o trajnostnih strategijah za pomoč ciljnim skupinam beguncev in povezovanje na lokalni ravni.
PRIPOMOČKI	Prazen list papirja/plakat, barvice/pisala/voščenke.
METODOLOGIJA IN SMERNICE ZA PRAVILNO IZVAJANJE	Ta vaja je namenjena osnovanju strategij za nudenje pomoči in povezovanju na lokalni ravni. Izvajalec naj zato dejavnosti vodi v skladu s cilji in pomaga udeležencem, da se seznanijo z dejavnostmi ostalih organizacij.
DEJAVNOST	V prvem delu vaje si majhne skupine multiplikatorjev (po 2 ali 3) zamislijo, kako bi predstavile svojo organizacijo na krajevnem »sejmu izobraževalnih ustanov«. Kako se bodo predstavili in kako bodo predstavili svoje storitve? Katere strategije in materiale bi uporabili, da bi bil njihov program čim bolj razumljiv za prosilce za azil in begunce?
REFLEKSIJA	V drugem delu vaje poteka simulacija sejma. Vsaka skupina na »stojnici« ostalim predstavi svoj izobraževalni program in tako izmenjuje ideje o strategijah in materialih. Ali je predstavitev učinkovita? S skupinsko refleksijo lahko odkrijejo tudi možne teme, o katerih bi lahko razpravljali na delavnicah za izvajalce izobraževanja za odrasle med sejmom (sejem lahko služi kot fizični prostor za izmenjavo informacij, kjer lahko deležniki razpravljajo o strategijah za nudenje pomoči in možnostih finančne pomoči).
NADALJNJE DEJAVNOSTI	Multiplikatorji iz vsake države lahko na lokalni ravni organizirajo svoj »sejem izobraževalnih ustanov« z deležniki (glej vajo 1), ki delujejo kot mediatorji med povpraševanjem po izobraževalnih storitvah in ponudbo ter tako zagotovijo, da se prosilci za azil in begunci v državi tega sejma udeležijo. Sejem (in delavnica) je lahko tudi konkretna priložnost, da se izobraževalni uradi in ustanove spoznajo in povežejo.

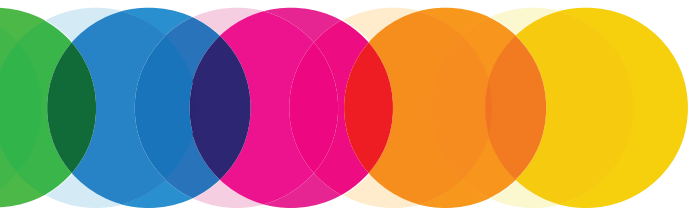


VAJA 3 – SOLIDARNOST KOT PRILOŽNOST

TRAJANJE	30–60 minut.
CILJI	Ozaveščanje o možnostih za finančno podporo na evropski in državni ravni.
PRIPOMOČKI	Prazen list papirja/plakat, barvice/pisala/voščenske. Internet – za prikaz povezav do ustanov, ki nudijo finančno podporo.
METODOLOGIJA IN SMERNICE ZA PRAVILNO IZVAJANJE	Rezultati te vaje so bolj uporabni, če izvajalec pozna glavne programe nudenja finančne pomoči v državi.
DEJAVNOST	Dostopanje do finančne pomoči zahteva dobro poznavanje poteka in vodenja procesa financiranja ter zadostno število zaposlenih/sodelujočih, ki sledijo različnim razpisom za programe financiranja. Izvajalci multiplikatorjem svetujejo o virih finančne pomoči (lokalni, državni, nadsocijalni, npr. programi EU, javni ali zasebni) in o tem, kako do njih dostopati. Vendar je nekaj ur premalo, da bi lahko to področje spoznali v celoti. Ustvarite lahko namišljeno kampanjo za zbiranje finančnih sredstev. Katere ključne besede bi uporabili, da bi najbolje opisali svoj projekt in pridobili finančna sredstva? Začnite z idejo, da je investicija v bolj vključujoče izobraževanje (solidarnost) priložnost za vse družbe sprejema. Multiplikatorji naj v majhnih skupinah oblikujejo majhno kampanjo za zbiranje finančnih sredstev s pomočjo lokalnih in zasebnih sponzorjev.
REFLEKSIJA	Vsaka skupina svojo kampanjo predstavi ostalim. Pri razpravi sledite dvema glavnima vprašanjema: Katere so prednosti in šibke točke kampanje in za katere donatorje in kako lahko svojo kampanjo priredite? Ali bi bil ta predlog ustrezen tudi za novejšo priložnost za pridobitev finančne pomoči, kot je množično financiranje (crowdfunding)?
NADALJNJE DEJAVNOSTI	Ta vaja je odlična priložnost, da multiplikatorji delijo svoje znanje o finančni pomoči in da so vedno na tekočem z razpisi potencialnih donatorjev.



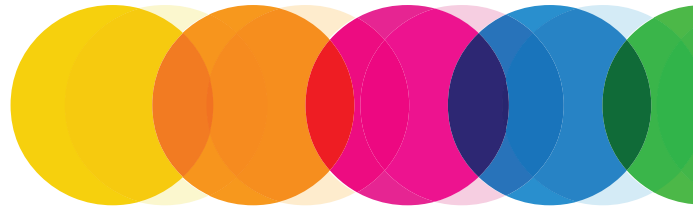
- Allport, Gordon W. (1954): The Nature of prejudice.
- Bertelsmann Stiftung/Bertelsmann Forschungsgruppe Politik (Hrsg.) (2002): Eine Welt der Vielfalt. Moderationshandbuch, in der Adaption von Regina Piontek, Susanne Ulrich, Angelika Weber, Florian Wenzel und Czarina Wilpert. Gütersloh, p. 131 ff.
- Dovidio, Hewstone, Glick, Esses (2010): The SAGE handbook of prejudice, stereotyping, and discrimination.
- Hufer, Klaus-Peter (2007): Argumentationstraining gegen Stammtischparolen. In: Klaus Ahlheim (Hg.): Die Gewalt des Vorurteils. Eine Textsammlung. Schwalbach/Ts.: Wochenschau Verlag (Reihe Politik und Bildung, Bd. 44), p. 441-449.
- Kil, Monika (2012): Stichwort: "Inkludierende Erwachsenenbildung". In: DIE Zeitschrift für Erwachsenenbildung 2012(2): Erwachsenenbildung inklusive.
- Maroshek-Klarmann, Uki/Rabi, Saber (2015): Mehr als eine Demokratie. Sieben verschiedene Demokratieformen verstehen und erleben – 73 Übungen nach der „Betzavta“-Methode. Adapted by Susanne Ulrich, Silvia Simbeck und Florian Wenzel. Bertelsmann Stiftung, Gütersloh.
- Parrott, W. Gerrod (2001): Emotion in Social Psychology, Psychology Press.
- Riel, Margaret (2014): The Learning Circle Model: Collaborative Knowledge Building, Pepperdine University.
- Schlippe, Arist/El Hachimi, Mohammed/Jürgens, Gesa (2004): Multikulturelle systemische Praxis: Ein Reiseführer für Beratung, Therapie und Supervision, Heidelberg.
- Schwarz, Susanne (2017): Agonistische Öffentlichkeiten. In: Hetzel, Andreas/Voigt, Rüdiger (2017) (Hg.): Radikale Demokratie. Zum Staatsverständnis von Chantal Mouffe und Ernesto Laclau, Baden-Baden, pp 193 – 230.
- Van Hear, Nicholas (1998): New Diasporas.
- Wenzel, Florian (2016): Islam- und Muslimbilder in der Schule. Internes Praxishandbuch für die Lehrer_innenfortbildung; Assembled by Interaktive Werkstatt für die Lehrer_innenfortbildung/ Pädagogische Erweiterung der Jungen Islam Konferenz, p. 23-24 & 32-35.
- Tsvetkov, Yanko (2016): „Atlas of prejudice – Mapping Stereotypes“, USA by Alphadesigner Ed.; The Italian edition, by RCS Libri SpA Milano, „Atlante dei pregiudizi“



SPLETNI VIRI

- https://en.wikipedia.org/wiki/Limbic_system
- <http://www.unhcr.org/protect/PROTECTION/3b66c2aa10.pdf>
- <http://alphadesigner.com/mapping-sterotypes/>
- Handbook „Transcultural Biography Work in Adult Education“, produced by Speha Fresia & EU Partners as intellectual output of Grundtvig Multilateral Project 2010 (<http://www.speha-fresia.eu/en/progetti/realize-transcultural-biography-work-for-adult-education/>).
- <http://www.teachersagainstprejudice.org/index2.php?p=index>
- Online Learning Circle Model: <https://sites.google.com/site/onlinelearningcircles/Home>
- <https://sites.google.com/site/onlinelearningcircles/Home/learning-circles-defined>
- https://en.wikipedia.org/wiki/Reflective_practice
- https://en.wikipedia.org/wiki/Gamification_of_Learning
- http://www.adaminstitute.org.il/?page_id=1127&lang=en
- <http://www.epageflip.net/i/748584-woman-war-and-peace>
for more informationen about the project: <http://www.smashingtimes.ie/woman-war-and-peace>
- http://www.dadalos-d.org/methoden/grundkurs_4/Betzavta-Methode.pdf
- <http://projekt-dimensionen.de/methodenbausteine/suche/drei-freiwillige>

OPOMBE



A large, vertical, white rectangular area with a light gray shadow on its right side. It contains 20 horizontal lines, each preceded by a small gray circle on the left side, resembling a list or a set of notes.

VISIT US:

WWW.OUT-SIDE-IN.EU

WWW.FACEBOOK.COM/OSIERASMUS

